

24

Nýr
mataráfangastaður
á Norðurlandi

28

Þjálfun íslenska hestsins
verður í hávegum höfð

42-43

55% mjólkurinnar frá
mjaltapjónabúum

Bændablaðið

3. tölublað 2020 • Fimmtudagur 6. febrúar • Blað nr. 556 • 26. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is

„Nei, ekki taka þessu illa. Ég var ekki að hlæja að þér, kærri vinur, þó það væri kannski tilefni til ...“ gæti þetta hross hafa sagt við ljósmyndarann. Það var hins vegar í mesta sakleysi að geispa, eins og hestarnir í hesthúsinu á Ingólfshvoli í Ölfusi gera gjarnan þegar lítið er um að vera.

Mynd / Magnús Hlynur Hreiðarsson

Jötunn vélar í þrot

Stjórn Jötunn véla ehf. hefur lagt fram í Héraðsdómi Suðurlands beiðni um að fyrirtækið verði tekið til gjaldþrotaskipta.

Jötunn vélar ehf. er eitt stærsta þjónustufyrirtæki í landbúnaði á Íslandi, var stofnað árið 2004 og hefur sérhæft sig í sölu véla og búnaðar

tengdum landbúnaði og verk-tökum. Velta fyrirtækisins nam 2,6 milljörðum króna árið 2019 og voru starfsmenn um 35 talsins. Fyrirtækið er með höfuðstöðvar á Selfossi en er einnig með starfsstöðvar á Akureyri og Egilsstöðum.

— Nánar á bls. 4

Þjóðaröryggisráð:

Ekki fýsilegt að loka landinu

Rætt hefur verið um þann möguleika að loka þyrfti landinu vegna Wuhan-veirunnar sem breiðist nú hratt út um heimsbyggðina. Rögnvaldur Ólafsson, aðalvarðstjóri hjá Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra, segir það óraunhæft og ekki fýsilegan kost.

Rögnvaldur segir að verið sé að skoða stöðuna með tilliti til matvæla, olíu, fódurs og lyfja.

„Samkvæmt því sem við komumst næst nægir innlend framleiðsla á markaðnum til að standa undir þörfinni innanlands komi til þess að landinu yrði lokað. Aftur á móti þarf innlend framleiðsla utanaðkomandi aðföng, eins og fódur, olíu og efni í umbúðir og fleira, til að halda fullri framleiðslugetu.“ segir Rögnvaldur.

— Sjá nánar á bls. 2

Sala á íslensku kjöti jókst lítillega árið 2019 þrátt fyrir verulega fækkun ferðamanna

— Innlend framleiðsla dróst saman um 2,2% en innflutningur á kjöti jókst um 22,4%

Heildarsala á kjöti frá bændum á Íslandi jókst um 0,6% á árinu 2019, en alls seldust nærri 29.000 tonn á árinu. Þetta gerist þrátt fyrir afar litla fjölgun landsmanna, eða um 0,015%, sem er 57 manns og 13,8% fækkun ferðamanna.

Samkvæmt tölum frá starfsfólki í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti, sem áður tilheyrði Búnaðarstofu, var um að ræða 2% aukna sölu á íslensku alifuglakjöti. Þá var um 0,9% aukning í sölu á nautakjöti og veruleg aukning í sölu hrossakjöts, eða um 23,1%.

Órlítill samdráttur var í sölu á sauðfjárafurðum, eða um 1,1%, og um 2,9% samdráttur var í sölu á svínakjöti.

Ætla mætti að sala á íslenskum kjötvörum gæti verið talsvert meiri ef lítið er á sívaxandi innflutning á kjöti. Fróðlegt verður að fylgjast með kjötinnflutningi á nýbyrjuðu ári í ljósi heimilda í lögum til að flytja inn ferskar og ófrystar kjötvörur.

Á síðasta ári jókst innflutningur á kjöti um 22,4% samkvæmt tölum Hagstofu Íslands um innflutning frá desember 2018 til nóvember 2019. Í heild voru flutt inn tæp 4.400 tonn af kjöti sem samsvarar hátt í allri innanlandsframleiðslu á nautakjöti.

Um 7,3% samdráttur í framleiðslu á sauðfjárafurðum

Samkvæmt tölum frá afurðastöðvum

var heildarframleiðsla á kjöti á árinu 2019 samtals tæp 31.753 tonn. Þar var mest framleitt af sauðfjárafurðum, eða rúmlega 9.719 tonn, sem er reyndar 7,3% samdráttur frá 2018. Þá kom alifuglakjöt, en af því voru framleidd um 9.589 tonn sem er aukning upp á 1,1% á milli ára. Svínakjöt var í þriðja sæti með um 6.534 tonn, en þar varð samdráttur í framleiðslu upp á 3,9%. Í fjórða sæti var framleiðsla á nautgripakjöti sem nam um 4.826 tonn sem er aukning upp á 1,1%. Hrossakjötsframleiðslan var svo í fimmta sæti með um 1.085 tonn, en þar var 15,6% aukning í framleiðslu.

Alifuglakjöt er með mesta markaðshlutdeild

Hlutdeild kjöttegunda á markaðnum er óbreytt milli ára. Þar trónir salan á alifuglakjöti á toppnum með tæp 9.797 tonn og 33,8% markaðshlutdeild. Í öðru sæti voru sauðfjárafurðir með tæp 7.100 tonn og 24,5% markaðshlutdeild, en sala á

Framleiðsla helstu búvara á Íslandi 2019

Afurð - Tölur í kg	Framleiðsla 2019	Breyting á árinu	Hlutdeild
Alifuglakjöt	9.589.134	1,1%	30,2%
Hrossakjöt	1.085.402	15,6%	3,4%
Nautgripakjöt	4.825.680	1,10%	15,2%
Sauðfé	9.719.083	-7,3%	30,6%
Svínakjöt	6.533.543	-3,9%	20,6%
Samtals	31.752.842	-2,2%	

Heimild: Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Sala helstu búvara á Íslandi 2019

Afurð - Tölur í kg	Sala 2019	Breyting á árinu	Hlutdeild
Alifuglakjöt	9.796.602	2,0%	33,8%
Hrossakjöt	735.178	23,1%	2,5%
Nautgripakjöt	4.818.465	0,9%	16,6%
Sauðfé	7.099.681	-0,1%	24,5%
Svínakjöt	6.529.737	-2,9%	22,5%
Samtals	7.806.054	0,6%	

Heimild: Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

þeim afurðum miðast við sölutölur frá afurðastöðvum. Í þriðja sæti með 22,5% markaðshlutdeild var svínakjöt, en af því voru seld um 6.530 tonn. Þá voru seld um 4.818 tonn af nautgripakjöti sem er með 16,6% markaðshlutdeild. Hrossakjöt er með 2,5% markaðshlutdeild og sölu upp á rúm 735 tonn.

Um 30% samdráttur í útflutningi kindakjöts

Þegar rýnt er nánar í sölutölur og birgðastöðu á sauðfjárafurðum kemur í ljós að útflutningur hefur dregist saman um 30% frá fyrra ári og var 2.658 tonn. Þá hafa birgðir verið að lækka umtalsvert, eða

um 13% 2018 og um 7,2% á árinu 2019. Um 88,4% af kindakjötinu á markaðnum var dillakjöt, en ærkjöt var 10,6%. Þá var kjöt af veturgömlu 0,4% og kjöt af fullorðnum hrítum var 0,7%.

Enginn útflutningur hefur verið á nautakjöti, svínakjöti og alifuglakjöti. Hins vegar hefur í gegnum árin verið einhver útflutningur á hrossakjöti og þá einkum til Japans. Á síðasta ári voru flutt út um 321 tonn af hrossakjöti, sem var 14,1% samdráttur frá árinu 2018.

Framboð af folaldakjöti hefur aukist um nær 30%

Á síðasta ári nam heildarsalan á hrossakjöti um 735 tonn. Þar af voru 427,2 tonn af folaldakjöti sem er 29,6% aukning milli ára. Ástæðuna fyrir auknu framboði af folaldakjöti má að öllum líkindum rekja til aukinnar ræktunar á blóðmerum, en blóð er tekið úr fylfullum merum og selt til lyfjaiðnaðarins.

Auk folaldakjöts voru seld tæp 302 tonn af fullorðnum hrossum sem er 17,1% aukning frá 2018. Hins vegar voru einungis seld tæp 6,3 tonn af trippakjöti, sem var 38,8% samdráttur frá fyrra ári.

Folaldakjöt er með mesta markaðshlutdeild í þessum geira, eða 58,1%. Þá kemur hrossakjöt með 41% hlutdeild og trippakjöt með 0,9% hlutdeild.

— HK:

FRÉTTIR

Framleiðsla íslenskra bænda á kindakjöti dróst saman um 7,3% á árinu 2019:

Vetrarfóðraðar kindur hafa ekki verið færri í 70 ár

– Mikið undir að bændur sjái verulega leiðréttingu á afurðaverði á komandi hausti, segir framkvæmdastjóri LS

Heildarframleiðsla á kindakjöti árið 2019 var 9.719 tonn sem er samdráttur um 7,3% frá fyrra ári. Sala var 7.100 tonn, sem er órlítill samdráttur frá fyrra ári. Hlutdeild kindakjöts af heildarsölu af innlendri framleiðslu er 24,5%.

Ef aðeins er horft til dilkakjöts var framleiðsla ársins alls 8.376 tonn sem var 6,8% samdráttur frá fyrra ári og sala innanlands 6.401 tonn sem er 0,5% samdráttur frá fyrra ári. Ef horft er til sölu innanlands á lambakjöti frá 1. september er salan 7% meiri núna en á sama tímabili og í fyrra.

30% samdráttur í útflutningi á kindakjöti

Heildarútflutningur á kindakjöti var 2.456 tonn, sem er 30% samdráttur frá fyrra ári.

„Þessi niðurstaða er í samræmi við það sem við var að búast,“ segir Unnsteinn Snorri Snorrason, framkvæmdastjóri Landssamtaka sauðfjárbænda (LS).

„Samdráttur í framleiðslu dregur verulega úr útflutningi. Við höfum verið að fást við markaðsbresti í greininni sem m.a. varð vegna hruns á erlendum mörkuðum fyrir lambakjöt. Það má segja að við séum farin að nálgast jafnvægi á þessum markaði.“

Mælingar Hagstofu Íslands sýna að smásöluverð á lambakjöti er að hækka. Hækkun frá janúar 2019 til janúar 2020 er um 6,2%. Þetta gerir nú ekki mikið meira en að halda í við kostnaðarhækkunar og verðlagsþróun. Vísitala neysluverðs hækkadi

Unnsteinn Snorri Snorrason.

um 1,6% á sama tímabili og launa-kostnaður hefur aukist verulega.

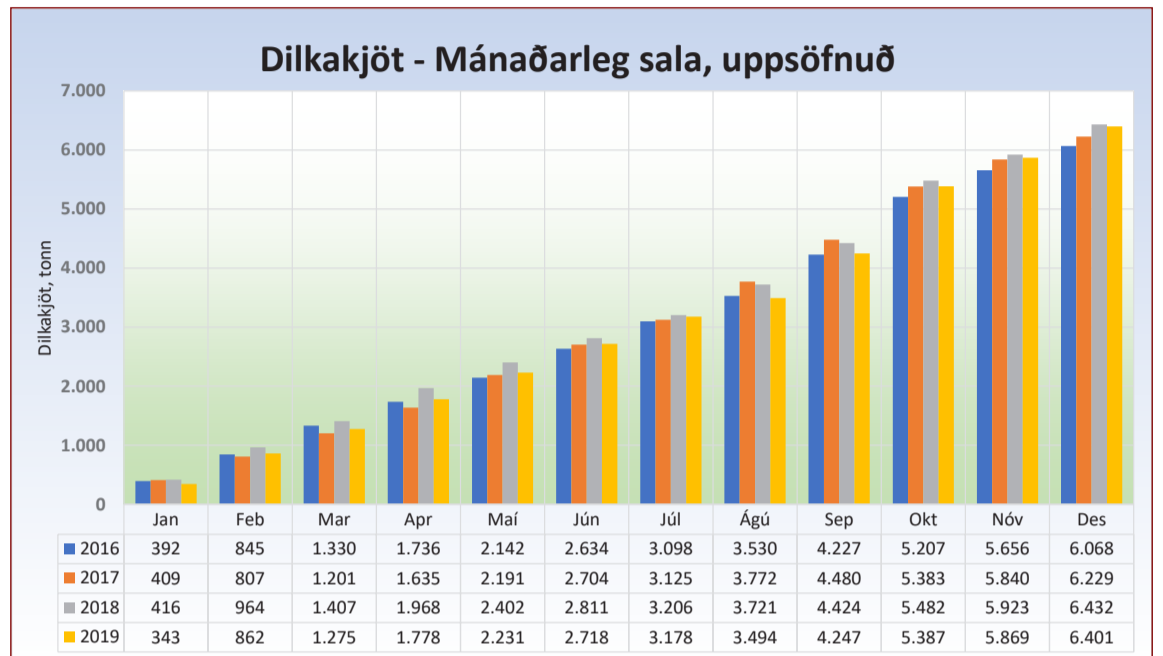
Tveir sláturleyfishafar hafa nú boðað að þeir muni greiða álagsgreiðslur á slátrun haustsins 2019. Annars vegar SAH sem greiða 3% uppþætur og hins vegar Sláturfélag Vopnafjarðar sem greiðir 25 kr/kg. Þetta gefur til kynna að ástandið fari batnandi, en auðvitað er langt í að afurðaverð teljist viðunandi,“ segir Unnsteinn.

„Meðalverð til bænda haustið 2019 var um 449 kr/kg. Við erum búin að sjá hækkun á afurðaverð síðastliðin tvö haust eftir að hér varð hrún í afurðaverði haustið 2016 og 2017.“

Þessi hækkun hefur hins vegar lítið annað gert en að fylgja verðlagi. Árið 2015 var meðalafurðaverð 604 kr/kg.

Ef afurðaverð á að fylgja

Afurð	Framleiðsla, tonn			Sala innanlands, tonn			Útflutningur, tonn		
	2018	2019	Breyting	2018	2019	Breyting	2018	2019	Breyting
Dilkar	8.988	8.376	↓ -6,8%	6.432	6.401	↓ -0,5%			
Ær	1.291	1.152	↓ -10,8%	522	561	↑ 7,3%			
Veturgamalt	102	92	↓ -9,5%	89	74	↓ -16,9%			
Hrútar	106	100	↓ -5,7%	60	65	↑ 8,1%			
Samtals	10.486	9.719	↓ -7,3%	7.103	7.100	↓ 0,0%	3.797	2.658	↓ -30,0%

almennri verðlagsþróun í landinu frá árinu 2015 þá þarf það að vera um 660 kr/kg á komandi hausti.

Vetrarfóðraðar kindur ekki færri í 70 ár

„Vetrarfóðruðum kindum fækkar

um 3–5% milli ára sem gefur okkur það að framleiðslan á komandi hausti minnkar um 300 tonn og verður um 8.100 tonn af dilkakjöti. Vetrarfóðraðar kindur hér á landi árið 2020 eru um 419 þúsund og þarf að fara allt aftur til niðurskurðaráranna 1949–1951 til að

finna lægri tölur um ásetning alla síðustu öld. – Það er mikið undir að bændur sjái verulega leiðréttingu á afurðaverði á komandi hausti. Ef fé fækkar mikið meira getur orðið erfitt fyrir þá sem eftir eru að standa undir sameiginlegum verkefnum,“ segir Unnsteinn Snorri Snorrason.

Þjóðaröryggisráð skoðar viðbrögð við heimsfaraldri á vírussmiði og birgðastöðu matvæla og lyfja í landinu:

Ekki fýsilegur kostur að loka landinu

Rögnvaldur Ólafsson, aðalvarðstjóri hjá Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra, segir ekki fýsilegan kost að loka landinu eins og komið hefur til tals vegna hraðrar útbreiðslu Wuhan-veirunnar.

Í framhaldi af umræðu um þann möguleika að loka þyrfti landinu í allt að sex til tólf mánuði vegna Wuhan-veirunnar, sem fer eins og eldur í sinu um heimsbyggðina, sendi Bændablaðið fyrirspurn til skrifstofu Þjóðaröryggisráðs.

Í fyrirspurn sinni spyr Bændablaðið hver sé staða Íslands þegar kemur að fæðuöryggi, lyfjum og öðrum aðföngum ef kemur til þess

að loka þurfi landinu í lengri eða skemmri tíma, til dæmis vegna Wuhan-veirunnar eða annarra þátta eins og eldgosa. Er til öryggisáætlun sem tekur á þessum þáttum? Er einhver sem hefur yfirsýn yfir birgðir af mat og lyfjum í landinu og ef svo er til hversu langs tíma? Til hvaða ráðstafana verður gripið séu ekki til nægar birgðir af mat og lyfjum?

Unnið að söfnun upplýsinga

Rögnvaldur Ólafsson, aðalvarðstjóri hjá Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra, segir að í ástandi

eins og við erum í núna sé unnið eftir viðbragðsáætlun sem kallast Landsáætlun vegna heimsfaraldurs-inflúensu.

„Í henni kemur fram að eitt af því sem er gert er að hafa samband við aðila sem tengjast matvælaframleiðslu og aðföngum og taka stöðuna hjá þeim.“

Meðal þessara aðila eru svo dæmi séu tekin Bændasamtök Íslands og innflutningsaðilar matvæla, olíu og fódurs og þeir sem tengjast mikilvægum innviðum samfélagsins. Við skoðum stöðu á framleiðslu á mat og birgðum lyfja bæði fyrir menn og dýr.

Þessi vinna var síðast unnin árið 2009 og þar sem ýmislegt hefur breyst síðan þá tekur tíma að safna upplýsingunum og vinna úr þeim.“

Innlend framleiðsla á matvælum getur staðið undir þörfinni

„Samkvæmt því sem við komumst næst nægir innlend framleiðsla á matvælum til að standa undir þörfinni innanlands komi til þess að landinu yrði lokað. Aftur á móti þarf innlend framleiðsla utanaðkomandi aðföng, eins og fóður, olíu og efni í umbúðir og fleira, til að halda fullri framleiðslugetu.“

Vegna þess er ekki fýsilegur kostur að loka landinu og í raun óraunhæft og einungis til þess að margfalda þau vandamál sem geta komið upp og eru ekki til staðar í augnablikinu.“

Rögnvaldur segir að vinna við að safna nauðsynlegum gögnum standi yfir og búast megi við niðurstöðu á næstur dögum.

Þjóðaröryggisráð telur ekki þörf á að grípa til jafn róttækra aðgerða eins og að loka landinu vegna Wuhan-veirunnar.

Viðbragðsáætlanir á ábyrgð ríkisins

Í svari frá Ágústi Gunnari Gylfasyni, verkefnisstjóra hjá Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra segir að í VI. kafla laga um almannavarnir (nr. 82/2008) er fjallað um gerð viðbragðsáætla og þar segir í 15. grein að það sé skylda ríkisvalds að gera viðbragðsáætlanir.

„Einstök ráðuneyti og undirstofnanir þeirra skulu, í samvinnu við ríkislögreglustjóra, kanna áfallapol þess hluta íslensks samfélags sem fellur undir starfssvið þeirra. Þá skulu einstök ráðuneyti og stofnanir á þeirra vegum, í samvinnu við ríkislögreglustjóra og í samræmi við lög sem um starfssviðið gilda, skipuleggja fyrirhuguð viðbrögð og aðgerðir samkvæmt viðbragðsáætlun þar sem m.a. er fjallað um eftirfarandi þætti:

1. Skipulagningu aðgerða.
2. Viðbúnað viðbragðsaðila, m.a. liðsafla, þjálfun liðsafla og útbúnað og stjórnsýsluviðbúnað.
3. Samgöngur og fjarskipti.
4. Framkvæmd ráðstafana á hættustundu.
5. Samhæfingu og stjórn aðgerða viðbragðsaðila og annarra aðila.

6. Áfallahjálpar og aðstoð við þolendur.
7. Hagvarnir, birgðir og neyðarflutninga til og frá landi.

Ríkislögreglustjóri skal semja viðbragðsáætlanir varðandi þá hluta íslensks samfélags sem falla ekki undir starfssvið tiltekna ráðuneytis. Viðbragðsáætlanir skulu undirritaðar og staðfestar af réttum yfirlöðum.“

Samkvæmt 7. lið er það ábyrgð viðkomandi ráðuneyta að sjá til þess að hægt verði að flytja birgðir til og frá landinu. Ráðuneyti eru meðvituð um þessa ábyrgð.

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið ber ábyrgð á matvælum

Ágúst segir að heilbrigðisráðuneytið beri ábyrgð á lyfjamálum og atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið á málefnum varðandi matvæli. „Ráðuneytin geta falið einstökum undirstofnunum sínum að annast um einstaka málaflökka eins og gengur og gerist. Ég hef ekki þekkingu til að svara því hvernig ráðuneytin haga vinnu sinni í einstökum málaflökum.“

Hann segir einnig að almannavarnir eigi til viðbragðsáætlanir sem segja fyrir um viðbrögð við margvíslegum atburðum. Ein af þeim er Landsáætlun vegna heimsfaraldurs-inflúensu: <https://www.almannavarnir.is/utgefid-efni/landsaaetlan-um-heimsfaraldur-influensu/?wpdmdl=20834>.

Sú áætlun er frá árinu 2016 en unnið er að því að endurskoða hana, að sögn Ágústs.

NH

Öflugra sveitarfélag!

- hvað þarf til?

Spjall um nauðsyn nærþjónustu, fjármögnun sveitarfélaga og atvinnumál framtíðarinnar

Árhús á Hellu, föstudaginn 7. febrúar kl. 20
Léttar veitingar í boði Pírata

VETRARTILBOÐ

Sérhannaðar vörur fyrir íslenskar aðstæður framleiddar af Borgarplasti úr hágæðahráefni eftir vottuðum gæðastöðlum á einstöku tilboði!

Tilboðin gilda út 15. mars 2020 eða á meðan birgðir endast.

JARÐGERÐARÍLÁT – Til verndunar umhverfinu

Þrjár tegundir af jarðgerðarílátum fyrir moltugerð / jarðgerð. Landbúnaðarráðherrann er háeinangrað með polyurethane í innra byrði. Garðyrkjustjórnin er með tvöfalda vegg og þannig einangrað með kyrrstæðu lofti. Húskarlinn er óeinangrað ílát. Hægt er að setja hitamæla á jarðgerðarílatin. Jarðgerðarílatin eru framleidd úr endurvinnanlegu pólýetýleni (PE).

HÚSKARLINN • 440L
32.240 kr.
Fullt verð 40.300 kr.

GARÐYRKJUSTJÓRNIN • 260L
42.160 kr.
Fullt verð 52.700 kr.

LANDBÚNAÐARRÁÐHERRANN • 260L
49.600 kr.
Fullt verð 62.000 kr.

700L einangrað ker
25.000 kr.
Tilboð – Takmarkað magn

660L einangrað ker
25.000 kr.
Tilboð – Takmarkað magn

KER (lítillaga útlitsgölluð)

Pólýúretan (PUR) einangrað ker frá Borgarplast eru fjölbær með margþætt notkunarsvið og eru sérstaklega vinsæl í fisk- og kjötvinnslum, fiskeldi og flutningastarfsemi. Grunnstærð kerjanna er 100 x 120 cm og fellur þar með undir iðnaðarstærð samkvæmt alþjóðlega flutningastaðlinum ISO 6780. Kerin eru aðgengileg fyrir gólf- og gaffallyftara frá öllum hliðum. Hægt er að hífa kerin og snúa þeim um 180 gráður með gaffallyftara eða kerahvolfara. Kerin staflast með og án loka sem eru fánleg á kerin. **Þjóðum upp á að fræsa nafn eða merkingu á kórinn.** Framleitt úr polyethylene og einangrað með polyurethane frauði (PUR), sem hefur hátt einangrunargildi og aukinn styrk.

600L einangrað ker
25.000 kr.
Tilboð – Takmarkað magn

LÍNUBALAR

Mjög sterkir og endingagóðir. Sterk, traust handföng. Balarnir staflast saman sem sparar pláss við geymslu. Henta mjög vel í garðinn og fyrir múrara.

LÍNUBALI • 80L
7.356 kr.
Fullt verð 11.594 kr.

LÍNUBALI • 100L
12.324 kr.
Fullt verð 18.960 kr.

SALT- OG SANDKISTUR 400L

Kistan er einbyggð en lokin tvöföld. Kisturnar eru ætlaðar undir salt eða sand fyrir hálkuvörn á gangstéttar og vegi. Henta einnig sem geymsluílát til dæmis á leikskólum, íþróttavöllum, sundlaugum, við fjölbýlishús og víðar.

49.600 kr.
Fullt verð 62.000 kr.

23.358 kr.
Fullt verð 35.935 kr.

VEGTÁLMAR

Léttir, meðfærilegir og vega aðeins 24 kg. Hægt er að þyngja með vatni eða sandi. Staflast vel. Henta vel til að stýra akandi, gangandi og hjólandi umferð og afmarka vinnu- eða samkomusvæði. Hægt að þyngja með vatni eða sandi. **Blikkljósum og ýmsum öðrum öryggis- og leiðbeiningarbúnaði er hægt að koma fyrir á vegatálmunum.**

HEITIR POTTAR – Hitaveituskeljar

Tekur 1.250 lítra af vatni og er fyrir 4-5 fullorðna. Pottarnir eru sandsteinsgráir á lit. Hitaveituskeljar framleiddar úr pólýetýlen (PE) og eru því bæði álagssterkar og endingargóðar. Ekki kvarnast ytri húð af skelinni við högg frá þungum hlutum þar sem engin auka húð er á skelinni, auðvelt er að þrifa skelina, skelin þolir sólarálag vel og upplýsist því síður.

Þar sem skelin er úr gegnheilu pólýetýlen án sérstakrar húðunar er hún auðveld í allri vinnslu vilji fólk sérútbúa hana með stútum, ljósum og öðrum aukahlutum án þess eiga á hættu á því að breytingar skemmi skelina. Þar sem hitaveituskelin er alfarið framleidd úr pólýetýlen (PE) er hún 100% endurvinnanleg.

119.040 kr.
Fullt verð 148.800 kr.

BORGARPLAST

FRÉTTIR

Kristján og Auður undirrita samninginn. Mynd / Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Verðlagseftirlit vegna breytinga á tollkvótakerfi: ASÍ mun fylgjast með vöruverði innlendra og innfluttra búvara

– Ætlað að fylgjast með hvort neytendur njóti ávinnings

Í lok janúar skrifuðu fulltrúar atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins og Alþýðusamband Íslands (ASÍ) undir samning sem felur í sér að gerðar verði mánaðarlegar verðkannanir á innlendum og innfluttum landbúnaðarvörum. Tilgangurinn er að fylgjast með hvort neytendur njóti ávinningsins af hagkvæmari tollaumhverfi sem innflutningsfyrirtækin njóta nú eftir að breytingar voru gerðar á því í desember síðastliðnum.

Þau Kristján Þór Júlíusson sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra og Auður Alfa Ólafsdóttir, sérfræðingur hjá ASÍ, skrifuðu undir samninginn, en þar er kveðið á um að niðurstöðunum sé skilað til atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins í skýrsluformi 1. október 2020.

Lægsta samþykka tilboðið

Í breytingunum, sem gerðar voru á lögum um úthlutun tollkvóta, var markmiðið meðal annars að lækka vöruverð á innfluttum búvörum. Í breytingunum felst að stuðst verður við svokallað jafnvægisútbóð; að lægsta samþykka tilboði í útbóði ákvarðar verði allra samþykka tilboða. Allir sem fá úthlutað

tollkvóta greiða fyrir hann það verð sem lægsta samþykka tilboðið hljóðaði upp á.

Tekjur ríkisins dragast saman um hundruð milljóna króna á ári

Er áætlað að með breytingunum muni tekjur í ríkissjóð vegna slíkra útbóða dragast saman um 240–590 milljónir króna á ári.

„Við höfum einfaldað lagaumhverfið um úthlutun tollkvóta og gert breytingar til að auka fyrirsjáanleika sem eiga að skila sér til hagsbóta fyrir neytendur, dreifingaraðila og framleiðendur. Nú þarf að fylgja því eftir enda er mikilvægt að stuðla að því að lækkaðar álögur á vörur skili sér í lægra verði til neytenda,“ sagði Kristján Þór Júlíusson við undirskrift samningsins.

Verðlagseftirlit ASÍ

ASÍ hefur sinnt verðlagseftirliti um árabíl, sérstaklega á matvörumarkaði, en markmið þess er annars vegar að auka upplýsingastreymi til neytenda og efla þannig neytendavitund og hins vegar að veita fyrirtækjum og stofnunum aðhald. /smh

Stjórn Jötunn véla ehf. óskar eftir gjaldprotaskiptum

– Framkvæmdastjóri segir snarpan samdrátt í tækjasölu hafa ráðið þar miklu

Stjórn Jötunn véla ehf. hefur lagt fram í Héraðsdómi Suðurlands beiðni um að fyrirtækið verði tekið til gjaldprotaskipta. Jötunn Vélar ehf. er eitt stærsta þjónustufyrirtæki í landbúnaði á Íslandi, var stofnað árið 2004 og hefur sérhæft sig í sölu véla og búnaðar tengdum landbúnaði og verkötum.

Velta fyrirtækisins nam 2,6 milljörðum króna árið 2019 og voru starfsmenn um 35 talsins. Fyrirtækið er með höfuðstöðvar á Selfossi en er einnig með starfsstöðvar á Akureyri og Egilsstöðum. Flestir störfuðu á Selfossi, eða 27. Þá voru fimm starfsmenn á Akureyri og þrjár á Egilsstöðum.

Mikill samdráttur í vélasölu

Finnbogi Magnússon, framkvæmda-

stjóri Jötunn véla ehf., sem jafnframt er stofnandi og einn stærsti hluthafi fyrirtækisins, segir skýringu gjaldprotabæðinnar vera mikinn taprekstur á síðasta ári en þetta er aðeins í annað sinn í 16 ára sögu Jötunn véla ehf. sem afkoman er neikvæð, en hagnaður var á rekstrinum 2018.

„Samdráttur á vélamarkaðnum hér á landi í fyrra var snarpur og nam um 30% sem kom mjög illa við okkar rekstur. Viðræður við banka og mögulega fjárfesta að undanförmu um endurskipulagningu fyrirtækisins hafa því miður ekki skilað árangri og því eigum við ekki annan kost en óska eftir gjaldprotaskiptum. Fyrirtækið hefur á síðustu árum verið að vinna sig út úr skuldsetningu sem var afleiðing bankahrunsins hér á landi á sínum tíma og þóldi því ekki verulegt tap

af rekstri sem við bættist í fyrra,“ segir Finnbogi.

Tvö tengd fyrirtæki starfa áfram

Auk Jötunn véla ehf. hefur Finnbogi komið að rekstri tveggja annarra félaga sem gjaldprotabæðinn hefur ekki bein áhrif á. Það eru Jötunn byggingar og Vinnuvélar - tækjamiðlun. Finnbogi segir að mikið hafi verið að gera hjá Jötunn byggingum undanförmu misseri vegna breytinga sem séu að eiga sér stað í landbúnaðinum. Þar hafi viðskipti verið vaxandi.

Jötunn vélar hafa verið með umboð fyrir þekkt vörumerki, eins og söluhæstu dráttavélarnar í landinu árum saman. Þar er m.a. um að ræða Massey Ferguson dráttarvélar og Valtra. Ekki er ljóst hvað verður um þau umboð. /HKr.

Innlausn og úthlutun greiðslumarks í sauðfé:

Óskað var eftir 46.439 ærgildum en alls voru 6.625 til úthlutunar

– Af þessu fékk forgangshópur með 100 eða fleiri kindur 3.975 ærgildi

Við endurskoðun á sauðfjár-samningi á síðasta ári var opnað fyrir innlausn greiðslumarks í sauðfé og úthlutun til þeirra framleiðenda sem eftir því hafa óskað. Bændur í forgangshópi fengu einungis 15,7% af því greiðslumarki sem þeir óskuðu eftir.

Sett var sérstök reglugerð (1262/2018) um framkvæmdina og tók hún gildi 19. nóvember 2019.

„Alls óskuðu 97 aðilar eftir innlausn á greiðslumarki og innlesti ríkið alls 6.625 ærgildi. Það voru 182 aðilar sem óskuðu eftir kaupum á 46.493 ærgildum,“ sagði Unnsteinn Snorri Snorrason, framkvæmdastjóri Landssamtaka sauðfjárbændna.

Við úthlutunina var 60% þess greiðslumarks sem í boði var úthlutað til þeirra sem voru í forgangshópi, það er til þeirra sem áttu 100 kindur eða fleiri og voru með ásetningshlutfallið 1,0 eða hærra.

„Alls óskaði þessi hópur eftir 39.500 ærgildum og fékk til

Unnsteinn Snorrason.

úthlutunar 3.975 ærgildi. Í heildina var hlutfall til úthlutunar 14,2% af óskum um kaup. Þá var 2.650 ærgildum úthlutað til alls hópsins. Í heildina var hlutfall úthlutunar 6,2% af ósk um kaup.

Niðurstaðan var sú að hver framleiðandi í forgangshóp fékk

15,7% af kaupósk sinni úthlutað en framleiðandi í almennum hópi fékk úthlutað 6,2% af kaupósk sinni. 18 aðilar greiddu ekki það greiðslumark sem þeir fengu úthlutað og gengu því 314 ærgildi ekki út og flytjast þau þá til næsta markaðar,“ sagði Unnsteinn. /HKr.

Atmonia vinnur að þróun á einstökum tækjabúnaði:

Bændur munu framleiða eigin áburð

– úr vatni, lofti og rafmagni og fullkomlega umhverfisvænt

Frá 2012 hefur verið unnið að frumkvöðlaverkefni sem gengur út á að þróa lítinn tækjabúnað sem hver og einn bóndi gæti haft heima á bæ og notað til framleiðslu á ammoníaki, einungis með vatni, lofti og rafmagni, sem síðan er hægt að nota beint sem nituráburð eða blanda saman við önnur næringarefni.

Það er nýsköpunarfyrirtækið Atmonia sem vinnur að þróun tækjabúnaðarins, en framleiðslu-aðferðin verður í grundvallaratriðum frábrugðin hefðbundinni áburðarframleiðslu.

Um algjörlega nýja leið er að ræða þar sem ammoníakið verður framleitt í rafefnafræðilegu kerfi – fullkomlega umhverfisvænu – í stað hins orkufreka og mengandi svokallaðs Haber-Bosch-ferils sem á sér stað í stórum áburðarverksmiðjum.

Guðbjörg Rist er framkvæmdastjóri Atmonia.

Fyrsti tækjabúnaður sinnar tegundar

Guðbjörg Rist, framkvæmdastjóri Atmonia, segir að stefnt sé á að frumgerð tækjabúnaðarins verði tilbúin á næsta ári. „Þetta verður fyrsti tækjabúnaður sinnar tegundar í heiminum og við stefnum á að setja hann á heimsmarkað; fyrst í Evrópu og Bandaríkjunum – þar sem vatnsleysi ammoníak er nú þegar vel

þekktur áburður. Þá sjáum við mikil tækifæri í því að tæknin verði nýtt á svæðum þar sem lítill eða enginn aðgangur er að áburði; til dæmis sunnan Sahara og hjá fátækum eyrkjum.

Atmonia er með aðstöðu í húsakynnum Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands, þar sem fimm starfsmenn vinna í fullu starfi við þróunina, en alls koma sex starfsmenn að verkefningu.

Egill Skúlason, prófessor í efnaverkfræði við Háskóla Íslands, fékk hugmyndina að verkefningu árið 2012 þegar hann var að velja sér rannsóknarverkefni. Sú vinna skilaði góðum niðurstöðum og hófust tilraunir í kjölfarið við Nýsköpunarmiðstöð Íslands. Atmonia var svo stofnað árið 2016 eftir að frumkvöðlar verkefnisins höfðu tekið þátt í Startup Energy Reykjavík-hraðlinum. /smh

Átt þú rétt á slysabótum?
Við hjálpum þér

HAFÐU SAMBAND 511 5008

TORT
INNHEIMTA SLYSABÓTA

Mýkri og sveigjanlegri liðir og sterkari bein

Vörulínan Eylíf býður nú upp á tvær nýjar vörur, Active Joints og Stronger Bones, sem bæta heilsu liða og styrkja beinin. Vörurnar eru unnar úr hreinum íslenskum hráefnum, framleiðslan er á Íslandi og eru öll hráefnin bæði sjálfbær og vistvæn. Margra ára staðfestar rannsóknir er að baki öllum hráefnunum.

Eykur sveigjanleika og styrkir bein

Active Joints inniheldur uppbyggjandi næringarefni og margra ára rannsóknir sýna fram á jákvæð áhrif þeirra á heilsu beina, liðamóta, meltingu, húðar og tanna. Það hefur áhrif á auma og viðkvæma liði, eykur sveigjanleika þeirra, styrkir bein og eykur orku ásamt því að húð, neglur og hár njóta góðs af.

Við hjá Eylíf vöndum til verka og sækjum í sjálfbærar auðlindir úr sjó og landi. Við notum hreina íslenska náttúruafurð, náttúruleg og hrein hráefni sem ekki eru erfðabreytt og stuðla að sveigjanlegri liðum, því með sveigjanlegri líkama erum við færari til að takast á við verkefni í dagsins önn.

Active Joints er frábær vara sem ég er hæstánægð með

„Ég hef verið slæm í skrokknum og með slit í liðum í mörg ár. Áður fyrr var ég að taka inn fæðubótarefni fyrir slit í liðum og ef ég reyndi að hætta á því þá fékk ég mikla verki í liðina og leið mjög illa,“ segir Brenda. „Þegar ég byrjaði að nota Active Joints fyrir nokkrum mánuðum var ég smá hrædd við að verða aftur slæm í liðunum, en þær áhyggjur voru óþarfar, því ég hef ekki fengið nein óþægindi eftir að ég byrjaði á Active Joints og hætti á hinu fæðubótarefninu. Ég er líka mun sterkari í hnjónum en ég hef verið síðastliðin 40 ár, eftir að ég lenti í slysi. Svo er gaman að efnin virka líka svo vel á húðina, hárið og neglurnar, því ég finn mikinn mun á nöglunum sem vaxa sem aldrei fyrr og eru mikið sterkari og fallelgrí en áður,“ segir Brenda. „Hárið vex einnig mun betur og húðin er ekki eins þurr og hún átti til að vera áður. Fyrir konu á mínum aldri sem vill stunda hestamennsku af fullum krafti áfram og líta vel út og vera með flottar neglur og lipur liðamót mæli ég eindregið með þessari vöru.“

Brenda Pretlove

Ég get loksins þrjónað aftur

„Ég fékk heilablóðfall fyrir tæplega fimm árum og hef verið að eiga við afleiðingarnar af því,“ segir Dagrún. „Það lýsir sér helst þannig að ég hef verið stíð og lengi að koma mér á fætur á morgnana Einnig hef ég verið mjög stíf og stíð í fingrunum og fótunum og átti frekar erfitt með gang. Ég hef notað Active Joints í nokkra mánuði og fann fljótlega mun á mér eftir að ég byrjaði að nota það,“ segir Dagrún. „Núna er ég orðin svo miklu betri í líkamanum, meltingin er betri og ég á auðveldara með að ganga, er fljótari að koma mér í gang á morgnana og ég hef líka loksins getað byrjað að þróna aftur, en það er eitthvað sem ég hafði ekki getað í nokkur ár. Það er því líkur munur, því mér finnst svo gaman að þrjóna. Árangurinn af því að nota Active Joints hefur verið alveg ótrúlegur fyrir mig og ég mæli svo sannarlega með því það virkar mjög vel fyrir mig.“

Dagrún Mjöll Ágústsdóttir

Stórbætt liðan í liðamótum og betri svefn

Ég hef glímt í mörg ár við eymsli í líkamanum, til dæmis í hnjóliðum, olnbogum, öxlum, ökklum og úlnliðum. Hverju er um að kenna er ekki gott að fullyrða. Hef stundað íþróttir í 50 ár, borðtennis, olympískar lyftingar, kraftlyftingar, vaxtarrækt, reiðhjól, Enduro og Motocross svo eitthvað sé nefnt. Þó er líklegast að erfðafræðilegar skýringar séu nærtækastar.

Hvað um það. Nú hef ég tekið Active Joints hylkin í nokkra mánuði og deili nú með ykkur reynslu minni af þeim. Eftir tæplega mánaðarneyslu varð öll liðan í liðunum töluvert mikið betri. Eftir tvo mánuði fór ég erlendis í sumarfrí og tókst að gleyma dósinni góðu heima. Fljótlega fann ég glögggt muninn og var feginn að byrja aftur á inntökunni þegar heim kom. Aftur leið þó svolitill tími þangað til efnið fór að virka, þó töluvert styttri heldur en þegar byrjaði á því fyrst

Núna eru komnir rétt um þrjú mánuðir og fleira jákvætt finnst mér fylgja með. Betri svefn og ég er mun fljótari að hvílast eftir æfingar. Mesti munurinn er þó á stórbættri liðan í öllum liðamótum. Mæli því óhikað með Active Joints sem hefur reynst mun betur en þau bætiefni sem ég hef reynt áður.

Nú liggur leiðin bara uppá við, ég mæli með Active Joints

Valbjörn Jónsson

Bændablaðið

– Mál gagn bænda og landsbyggðar –

Bændablaðið kemur út 24 sinnum á ári. Því er dreift ókeypis á yfir 400 stöðum á landinu og á öll lögbýli landsins.

Lesendur geta einnig gerst áskrifendur að blaðinu og fengið það sent heim í pósti gegn greiðslu. Árgangurinn kostar þá kr. 10.900 með vsk. (innheimt í tvennu lagi). Ársáskrift fyrir eldri borgara og öryrkja kostar 5.450 með vsk.

Heimilisfang: Bændablaðið, Bændahöll við Hagatorg, 107 Reykjavík.
Sími: 563 0300 – Fax: 562 3058 – Kt: 631294-2279

Bændablaðið er í eigu Bændasamtaka Íslands.

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is – Sími: 563 0339 – Rekstur og markaðsmál: Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is – Blaðamenn: Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is – Vilmundur Hansen vilmundur@bondi.is – Auglýsingastjóri: Guðrún Hulda Pálsdóttir ghp@bondi.is – Sími: 563 0303 – Netfang auglýsinga: augl@bondi.is – Vefur blaðsins: www.bbl.is – Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Ágústa Kristín Bjarnadóttir – Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: sjá forsiðu – Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Góðærisvandi

Meirihluti Íslendinga hefur á undanförmum árum upplifað mikið góðæri í kjölfar verstu efnahagskreppu í manna minnum eftir fall bankanna 2008. Heldur fór að slá á góðærið á síðasta ári og nú mæðir mikið á stjórnvöldum að rétt sé haldið á spöðum.

Hagfræðingar tala gjarnan um að ríkissjóð eigi að nýta til sveiflujöfnunar í þjóðfélaginu. Greiða niður skuldir í góðæri og safna fé, en spýta í og efna til framkvæmda þegar á brattann er að sækja hjá atvinnulífínu. Þetta virðist hljóma skynsamlega en málið er kannski ekki svona einfalt þegar stöðugar kröfur eru uppi um aukin fjárlát ríkisins til nýrra stofnana og alls konar góðæris-gæluverkefna. Það verður nefnilega ekki bæði haldið og sleppt í sömu andrænni og greinilegt að það þarf að hafa sterk bein til að standa gegn slíkum óskum.

Þrátt fyrir viðvarandi vanda ráðamanna þjóðarinnar við að styra skútunni í gegnum brimskafla og á milli ótölulegan fjölda skerja, þá er staðan samt engan veginn djöfulleg. Ríkissjóður stendur alveg þökkalega og ekki er annað að sjá en skattheimtan af almenningi sé þökkalega rífleg. Þá hefur ríkissjóður mikið lánstraust í erlendum bönkum og vextir eru í sögulegu lágmarki. Að auka innspýtingu inn í rekstur samfélagsins þegar siglt er í gegnum samdráttarskeið eins og nú er, ætti því ekki að vera stórmál, jafnvel án frekari skattheimtu.

Margvíslegir skattstofnar hafa verið búnir til utan um fjölbætt sérverkefni. Með lagabreytingu 2018 er hins vegar búið að setja allar slíkar sértekjur í einn ríkishaug sem hlýtur að teljast afar vafasöm aðgerð svo ekki sé meira sagt. Það eykur ógagnsæi og gefur mönnum svigrúm til að fela hluti og fara út í bullandi bruð með fjármuni. Slíkt kann ekki góðri lukku að stýra.

Þegar skoðaðar eru tölur frá fyrri árum er alveg ljóst að bíleigendur hafa verið að borga gríðarlega fjármuni til ríkisins sem farið hafa að stórum hluta í allt annað en að byggja upp innviði í samgöngum. Á þriðja hundrað milljarða sem innheimtir hafa verið af bíleigendum á síðustu fimm árum eða svo hafa farið í allt annað en uppbyggingu samgangna. Þetta hefur kostað ríkið milljarða tugi á ári vegna slysa og eignatjóns. Það eru algjörlega óþarfa útgjöld og hræðileg vanvirðing við mannlíf. Ef helmingur af öllum gjöldum sem tekin eru af umferðinni færu til heilbrigðismála, myndu bíleigendur örugglega sætta sig við það. Miðað við framlög til vegagerðar á liðnum árum væri þó samt stórar upphæðir utan sviga sem færu í allt annað en vegagerð og heilbrigðismál.

Vissulega hafa allar tekjur af umferðinni ekki verið eyrnamerkta vegagerð, en hvað með það? Þessi skattheimta er sannarlega til staðar og enn hefur núverandi ríkisstjórn verið að bæta þar á með kolefnisgjaldi til að þóknast popúlískum tískusveiflum. Veit einhver hvert þeir fjármunir renna? Nú er búið að fela öll þessi gjöld fyrir stjórnámamenn til að gambla með. Svo tala menn um nauðsyn þess að auka gagnsæi í stjórnsýslu og pólitík. Hvernig í ósköpunum er hægt að auka gagnsæið þegar hart er unnið að því að troða öllu inn í myrakraherbergi?

Væri ekki þjóðráð að koma skikki á hlutina? Setja sértekjurnar í það sem þeim er ætlað? Ein leið til þess gæti falist í lán-töku á lágum vöxtum þar sem sértekjurnar færu þá beint í að greiða upp lánið líkt og gert var við gerð Hvalfjarðaganga. Á slíka leið hefur t.d. Vilhjálmur Árnason þingmaður bent. Í öllu falli er ferlið sem búið er að innleiða með feluadgerðum á skatttekjum algjörlega ótækt. /HKr.

Brettum upp ermar

Guðrún S. Tryggvadóttir
formaður Bændasamtaka Íslands
gst@bondi.is

Ímynd íslensks landbúnaðar og ímynd okkar bænda hefur um langt skeið verið í umræðunni. Einungis lítill hluti þjóðarinnar hefur bein tengsl við landbúnað og þekkir því skiljanlega misvel til framleiðslu landbúnaðarafurða. Því hefur um nokkurra ára skeið verið lögð áhersla á að efla þekkingu almennings um landbúnaðarframleiðslu á Íslandi og þau tækifæri og möguleika sem felast í innlendri matvælaframleiðslu.

Ímynd landbúnaðar sneri um tíma að aðbúnaði og umhirdu búfjár, ásýnd býla og framleiðslumhverfi matvæla öðru fremur. Bændur höfðu nokkuð góða yfirsýn um hvað það var sem þurfti að gera og við hverju þurfti að bregðast væri einhverju ábótavant í þeim efnunum. Hlutadeigandi stofnanir komu þar að málum eins og t.d. Matvælastofnun ef taka þurfti á velferðarmálum og félagasamtök bænda hvöttu menn til að huga að ásýndarmálum.

Ímyndarmál dagsins í dag snúa í auknum mæli að umhverfismálum, landnýtingu og losun gróðurhúsalofttegunda en landbúnaðurinn á heimsvísu veldur talsverðum hluta af losun gróðurhúsalofttegunda í heiminum.

Skortir betri gögn og rannsóknir

Umræðan hefur verið heldur erfið fyrir landbúnaðinn á Íslandi þar sem talsvert vantar upp á gögn og rannsóknir hérlandis. Þær viðmiðanir sem notaðar eru í útreikningi á losun landbúnaðar eru ekki nógu nákvæmar en með frekari rannsóknum mætti byggja betur undir þekkingu á losun hérlandis. Helstu þættir losunar í landbúnaði eru frá búfénaði, meðhöndlun og geymslu búfjáraður, notkunar tilbúins áburðar og landnotkunar sem misjafnt er hvort og hvernig er tekin með í

reikninginn. Landfræðilegur breytileiki og misjafnar vinnsluáferðir hafa einnig áhrif á losun innlendra búna.

Mikil umræða hefur átt sér stað um losun framræsts lands og áreiðanleika losunartalna sem og það hvort flatarmálmálur séu réttar og þá hvort sambærileg losun sé úr nýlega framræstu landi og því sem ræst var fram fyrir áratugum. Það er því flókið að reyna að henda reiður á því hvernig staðan raunverulega er.

Það er þó morgunljóst að hvernig sem rannsóknir og gögn koma til með að líta út þegar fram líða stundir getur landbúnaðurinn engan veginn beðið eftir því að grípa til aðgerða. Framleiðsla matvæla er þjóðinni mikilvæg og að dregið verði úr losun við framleiðsluna er nauðsynlegt.

Metnaðarfull umhverfisstefna verður rædd á Búnaðarþingi

Metnaðarfull umhverfisstefna landbúnaðarins sem fjallað verður um á Búnaðarþingi er

grunnur að aðgerðaáætlun landbúnaðarins sem við vonumst til að geta hrint í framkvæmd í samstarfi við stjórnvöld. Tíminn til að ræða málin, hugsa sig um og staldra við er liðinn. Það er ekki ráðlegt að bíða lengur og hvert árið sem við látum líða án aðgerða kostar okkur meira þegar upp verður staðið. Við getum ekki beðið eftir að gögnin verði leiðrétt og endurmetin.

Við getum hafið aðgerðir þó svo að skilgreiningar á losun lands séu ekki alveg réttar. Við búum þó það vel að talsvert er vitað um hvernig draga má úr losun frá landbúnaði. Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins vann greiningu á losun frá fimm býlum og á þeim gögnum má byggja auk vegvísis sem þar hefur einnig verið unnninn.

Ímynd okkar til framtíðar kemur til með að byggja meðal annars á því hvernig við tökumst á við loftslagsvanda framtíðarinnar. Innan landbúnaðarins eru nú þegar framleiðendur sem vinna ótulllega að því að fara sem best með þær auðlindir sem hér eru. Endurnýting vatns, áburðar og jarðvarma eru til dæmis nýttar af blómaræktendum og þar liggja án efa enn frekari möguleikar til aukinnar framleiðslu í garðyrkju á sambærilegan hátt.

Nýsköpun, þróun og sjálfbærni

Með aukinni eftirspurn og breyttu neyslunynstri hljótum við að geta ýtt enn frekar undir nýsköpun og framfarir til þróunar á íslenskrri vöru. Með samstilltu átaki bænda og búgreina og með því að nýta til fulls þá þekkingu sem nú þegar er til innan landbúnaðar eru okkur allir vegir færir.

Lítum í eigin barm og hugsunum út frá okkar búi, hvernig getum við byrjað að draga úr losun því allt skiptir máli. Leggjumst svo öll á sveif með að fá íslensk stjórnvöld með okkur í lið að hefja aðgerðir því það er ekki eftir neinu að bíða. Með góða búskaparhætti, vandaða vöru og öflugar aðgerðir í átt til sjálfbærni, sköpun við ímynd íslenskra bænda til framtíðar. Brettum upp ermarnar og förum í verkið.

ÍSLAND ER LAND ÞITT

Gunnólfsvíkurfjall er tilkomumikið og 709 metra hátt fjall á Langanesi. Í kringum það eru nokkur smærri fjöll eða fell. Í góðu skyggni er gott útsýni af fjallinu og sést þaðan allt suður til Herðubreiðar og Dyngjufjalla. Á fjallinu er ratsjárstöð sem byggð var á 9. áratug síðustu aldar, ein fjögurra ratsjárstöðva á landinu sem hluti af íslenska loftvarnakerfinu. Nokkru austar er Heiðarfjall þar sem starfrækt var herstöð á stríðsárunum. Vinstra megin á myndinni er bærin Fell í Finnafrödi og fyrir ofan bæinn er Smyrlafell. Fellið er mest 164 metra hátt og á bak við það er Vatnadalur og Brekknaheiði þar sem þjóðvegurinn liggur yfir á Þórshöfn.

Mynd / Hörður Kristjánsson

Kínverskur skinnamatmaður kannar gæði skinna í uppboðshúsi Copenhagen Fur í Kaupmannahöfn.

Mynd / HKR.

Skinnauppboði í Kaupmannahöfn frestað vegna kórónaveirunnar

Danska skinnuppboðshúsið Copenhagen Fur tilkynnti fyrir skömmu að það ætlaði að fresta fyrsta uppboði ársins vegna kórónaveirunnar. Uppboðið átti að vera 10. til 13. febrúar en verður nú sameinað uppboði sem á að hefjast 22. apríl.

Í tilkynningu sem uppboðshús Copenhagen Fur sendi loðdýrabændum og fjármálastofnunum segir m.a.:

„Þróun á aðstæðum vegna útbreiðslu kóróna-vírussins í Kína og annars staðar í heiminum er alvarleg. Hefur þetta leitt til þess að kínversk stjórnvöld hafa nú hert ferðaleiðbeiningar og hvatt Kínverja til að forðast allar utanlandsferðir.

Mat á núverandi ástandi í tengslum útbreiðslu á corona vírusnum í Kína veldur mörgum kínverskum viðskiptavinum Copenhagen Fur áhyggjum. Þetta þýðir að febrúaruppboði uppboðshússins er frestað. Fyrirhuguð sala á um það bil 2 milljónir minkaskinna verður í staðinn færð eins og hægt er inn í apríluppboðið.“

Þá segja talsmenn fyrirtækisins að einnig sé fylgst náið með þróuninni á heilbrigðissviðinu vegna útbreiðslu veirunnar og starfsmenn upp-

Jesper Lauge Christensen.

Einar E. Einarsson.

boðshússins í Kína hafa einnig verið í sambandi við marga viðskiptavini uppboðshússins og víðeigandi yfirvöld.

„Þegar öllu er á botninn hvolft verðum við nú að draga þá ályktun að það sé hvorki mögulegt né forsvaranlegt að halda útboðið í febrúar á innan við tveimur vikum eins og til stóð. Nú eru takmarkanir á ferðastarfsemi bæði í Kína og utan Kína og þar sem fólk safnast saman er atburðurum aflýst eða frestað.

Við getum ekki sett viðskiptavinum okkar í þann vanda að stunda viðskipti sín við þessar

kringumstæður. Á sama tíma finnst okkur einnig nauðsynlegt og ábyrgt að leggja ekki út í óvissu og áhættu sem stafar af útbreiðslu smits um heim allan.

Við erum auðvitað vonsvikin yfir þessu ástandi og við biðjumst afsökunar á þeim óþægindum sem þetta veldur bæði ræktendum og uppboðshöldurum, en erum þess fullviss að allir sýni þessari ákvörðun skilning. Samúð okkar er fyrst og fremst með kínverskum viðskiptavinum okkar og fjölskyldum þeirra á þessum erfiðu tímum,“ segir Jesper Lauge Christensen, forstjóri Copenhagen Fur.

Næsta útboð í Copenhagen fur var áætlað dagana 22.–28. apríl, en nú er gert ráð fyrir að uppboðsdögum verði eitthvað fjölgað.

Einar Einarsson, formaður Sambands íslenskra loðdýrabúa, sagði þetta vissulega bagalegt þar sem loðdýrabændur hafi beðið spenntir með að sjá hvernig verðþróun yrði á þessu uppboði. Þá hafa fjármálastofnanir líka beðið eftir þessu uppboði, en mikið er í húfi víða um lönd þar sem loðdýrabúin hafa átt í erfiðleikum vegna verðfalls á skinnum undanfarin ár. /HKR.

Rannís og Landbúnaðarháskóli Íslands:

Hver eru áhrif ryks frá Íslandi á loftslag heimskautasvæða?

Ryk í andrúmsloftinu á sér fjölbreyttan uppruna en oftast er það sett í samhengi við stóru eyðimerkurnar á borð við Sahara og Góbí sem helstu uppsprettur ryks í andrúmsloftinu. Ryk á sér þó einnig uppruna á heimskautasvæðum, sem hafa samtals um hálf milljón ferkílómetra auðna og eru taldir valda um 5% rykmengunar í heiminum.

Tilgangur verkefnisins er að fylgjast með rykmengun frá helstu uppfoksstöðum landsins og loftgæðum vegna rykmengunar.

Verkefnið byggir m.a. á samstarfi á vettvangi alþjóðlegs samstarfsnets sem nefnist ICEDUST (Icelandic Aerosol and Dust Association). Þetta netverk er opið öllum sem hafa áhuga á þekkingu og rannsóknunum er varða ryk á heimskautasvæðum (sjá <https://icedustblog.wordpress.com/>). Fjórða ráðstefna samtakanna verður haldin í húsnæði Landbúnaðarháskóla Íslands að Keldnaholti 13.–14. febrúar á þessu ári.

Stærsta eyðimörk norðurheimskautsins

Íslenskar auðnir eru stærstu eyðimerkur heimskautasvæða norðursins og enn fremur þær víðfeðmustu í Evrópu. Á Íslandi verða svokallaðir „rykatburðir“ eða „rykveður“ að minnsta kosti 135 sinnum á ári að meðaltali, sem valda mikilli og víðtækri rykmengun. Þetta ryk getur borist mörg þúsund kílómetra í átt að heimskautasvæðunum og til Evrópu. Rykið hefur slæm áhrif á loftgæði en það hefur einnig áhrif á snjó og ís og minnkar þá endurkast sólarljóssins. Það eykur aftur

Pavla Dagsson-Waldhauserova, sérfræðingur við Landbúnaðarháskóla Íslands, hlýtur nýdóktorsstyrk Rannís.

á móti bráðnun snævar, m.a. á jökulum heimskautasvæðanna.

Rykmengun frá helstu uppfoksstöðum

Tilgangur verkefnisins er að fylgjast með rykmengun frá helstu uppfoksstöðum landsins og loftgæðum vegna rykmengunar. Alþjóðleg

loftslagslíkön á borð við DREAM líkanið (Dust Regional Atmospheric Model) verða notuð til að gera spár um rykmengun sem verða aðgengileg stofnunum og almenningi á netinu. Þá verða spár og mælingar á rykmengun á heimskautasvæðum gerðar aðgengilegar í kerfi Alþjóðlegu Veðurstofnunarinnar (WMO, World Meteorological Organization on Sand/Dust Storm Warning Advisory and Assessment System), þar sem gerð er sérstök spá og sendar út viðvaranir um sand- og rykveður sem geta haft áhrif á loftgæði (Sand/Dust Storm Warning Advisory and Assessment System). Kerfið fylgist einnig með rykveðrum á Suðurskautslandinu og á Svalbarða.

Áhrif ryks eru víðtæk

Ryk er afar mikilvægur þáttur í náttúru jarðar og áhrifin eru víðtæk. Rannsóknirnar beinast því einnig að því að varpa ljósi á áhrif ryks á heimskautasvæði. Meðal annars að gera samanburð á áhrifum sóts og ryks sem samanstendur af íslenskum basískum rykkornum á snjó og ís á Íslandi, í Færeyjum og Lapplandi. Einnig áhrif um ryk frá Íslandi á eiginleika skýja og skýjamyndun. Áhrif ryks á efnafræði andrúmsloftsins og áhrif ryksins á vistkerfi hafsvæða. Það varðar m.a. uppleysanleika járnns sem hefur áhrif á frumframleiðni í sjó umhverfis landið. Rannsóknunum er ætlað að skýra áhrif ryksins á loftslag heimskautasvæða og þær eru einnig mikilvægur þáttur í þekkingu á loftslagsbreytingum og störf IPCC fyrir skilning á loftslagi heimskautasvæða. /VH

MÆLT AF MUNNI FRAM

243

Man ekki til þess fyrr, við þessa þáttagerð, að borist hafi beiðni um einkamálaauglýsingu, enda til síða hér í Bændablaðinu sérstaklega ætluð slíku efni. En þættinum barst þó bréf þess efnis.

„Mér hefur stundum dottið í hug, að gott væri að eiga karl sem glatt gæti mína dauflegu tilveru svona annað slagíð, en þó án varanlegrar sambúðar. Svo upplýstist það skömmu fyrir jól, í kaffihléi á kirkjukórsæfingu, að löggjafinn hefði nýverið heimilað að börnum fráskilinnna foreldra væri heimilt að deila lögheimili milli foreldra viku og viku í senn. Þótt hugmyndin um vikulega sambúð yrði karlmanni tæpast þóknaleg, mætti hugsa sér einskona samnýtingu, ef einhver önnur kona í minni stöðu gæti hugsað sér slíka vikulega sambúð. Þá stendur Hanna Dóra upp, og tilkynnir í heyranda hljóði, að glöð skyldi hún standa með mér að slíkri auglýsingu.“ Þær stóllur hófu þegar í stað undirbúning að eftirfarandi auglýsingu, sem hagrýndingurinn Björn Ingólfsson reit upp eftir þeirra forskrift:

Halló piltar!

Við erum hér með sóma og sann valkyrjur miklar og vantar mann, en einungis einn, við ætlum að samnýta hann. Aldurinn skiptir engu máli en ákjósanlegt að útlímur hans séu allir eins og úr stáli. Hentugra teljum við honum að heyra ekki vel í sambúð með svona konum og tvímælalaust er það okkur í hag og alls ekkert tjón ef hann er farinn að missa sjón. Það væsir ekki um hann Hann verður hjá hvorri viku í senn. Sýnið nú viðbrögð, vaskir menn, verið þið ekkert að slóra! Hóffa og Hanna Dóra. Sími: 845 4362

Með góðum kveðjum, Hólmfríður Hermannsdóttir og Hanna Dóra Ingadóttir.

Eftir **Grím Sigurðsson** á Jökulsá eru næstu stökur. Grímur var fæddur í Flatey á Skjálfanda árið 1896, en fluttist þaðan ásamt foreldrum sínum að Jökulsá og gerðist síðar bóndi þar. Grímur var flæðandi hagamæltur og margar vísna hans landsþekktar:

Ég hef reynt til þrautar það, þeim mun logar minna sem menn skara oftar að eldi vona sinna.

Daginn líður óðum á, okkar hallar göngu. Austurfjöllin eru blá orðin fyrir löngu.

Hjá þér dvelur hugur minn hryggur bæði og glaður, gengur hjá þér út og inn eins og heimamaður.

Stjörnur eygði eg í kvöld undir dökkum baugum. Hugann gæti eg heila öld helgað slíkum augum.

Sterk einkenni á vísun **Gríms** er hin djúpa merking þeirra:

Fúinn bátur, fallin búð, færin sundurskríðin. Úti fyrir ystu flúð eru fiskimiðin.

Ekki þekki ég þennan hól, þetta er hríðin meiri. Þarna fauk í þetta skjól, þau eru töpuð fleiri.

Umsjón:
Árni Geirhjórtur Jónsson
kotabyggd1@gmail.com

FRÉTTIR

Uppruni bóttúlismans enn ókunnur:

Hefur áður fundist í súrsuðum matvælum

– Þrífst vel við loftfirrðar aðstæður

Þann 18. janúar síðastliðinn var staðfest tilvik um eitrun í fullorðnum einstaklingi af völdum bakteríunnar *Clostridium botulinum* (bóttúlismi). Um matareitranir er að ræða og geta þær verið mjög alvarlegar en þetta er í fjórða sinn frá 1949 sem eitranir af völdum bakteríunnar hafa verið staðfestar hér á landi. Matvælastofnun hefur ekki getað rakið uppruna sýkingarinnar þrátt fyrir að tekin hafi verið sýni úr matvælum á heimili þess einstaklings sem veiktist.

Um mjög sjaldgæfar sýkingar er að ræða en ástæða er til árvekni, sérstaklega á þorra þar sem rekja hefur mátt sýkingar á Íslandi til neyslu á súrsuðum matvörum. Embætti landlæknis fjallar um bóttúlisma á vef sínum. Þar kemur fram að eitranirnar séu mjög hættulegar og geti í sumum tilfellum verið banvænar. Börn geti fengið bóttúlisma og veikt alvarlega af því að borða hunang sem getur innihaldið dvalargró sýkilsins. Því eru foreldrar varðir við því að gefa börnum yngri en 12 mánaða hunang. Óli Þór Hilmarsson skrifar í

Bændablaðið í dag (á blaðsíðu 31) þar sem hann vekur athygli á við hvaða skilyrði hætta sé á að bakterían nái sér á strik og fjölgi sér við heimavinnslu matvæla.

Vex við loftfirrðar aðstæður

„*Clostridium botulinum* er grómyndandi baktería, sem vex við loftfirrðar aðstæður og getur myndað eitt öflugasta eitru sem þekkt er. Bakterían getur borist úr jarðvegi, úr sjávar- og ferskvatnssetlögum og innflum manna og dýra. [...] Til að hindra fjölgun bakteríunnar þarf því að tryggja að matvælin séu í sem skemmstan tíma við varasamar aðstæður.

Loftfirrðar aðstæður verða til í matvælum þar sem verkunin felur í sér að þau eru í súrefnislausu umhverfi, svo sem í matvælum sem eru látin verkast í lofttæmdum umbúðum og þá ekki síður í matvælum sem liggja á kafi í legi eins og súrri mysu eða kryddlegi og líka hráverkuð matvæli sem ekki eru soðin fyrir neyslu,“ segir Óli Þór í greininni. /smh

Það þykir til síðs að borða súrmat á þorra, en til að tryggja öryggi matvællanna þarf að fylgja ákveðnum reglum í vinnslunni.

Sorpstöð Rangárvallasýslu:

Smíði brennsluofns fyrir dýrahæ í skoðun

Sorpstöð Rangárvallasýslu vinnur nú að mati á umhverfisáhrifum brennsluofns fyrir dýrahæ og dýraleifar í áhættuflokki 1 og 2 á Strönd á Rangárvöllum í samvinnu við Umhverfissráðgjöf Íslands í Borgarnesi.

Afkastageta ofnsins er allt að 4.000 tonn á ári. Nú liggja fyrir drög að tillögu að matsáætlun og gefst almenningi kostur á að

koma á framfæri athugasemdum við þau fram til 21. febrúar 2020. Eftir þann tíma verður tillaga að matsáætlun send Skipulagsstofnun til afgreiðslu. Í drögum að tillögu að matsáætlun er fyrirhugaðri framkvæmd lýst og greint er frá helstu áhrifaþáttum framkvæmdarinnar og hvaða áhrifaþættir verða í brennidepli í mati á umhverfisþáttum. /MHH

Fagfundur sauðfjárræktarinnar 2020

– verður haldinn 28. febrúar á Hótel Sögu

Fagrád í sauðfjárrækt í samvinnu við Landssamtök sauðfjárbænda og Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins efna til opins fagfundar í sauðfjárrækt föstudaginn 28. febrúar á Hótel Sögu.

Dagskrá verður með hefðbundnu sniði. Farið verður yfir helstu verk-

efni sem Fagrád í sauðfjárrækt hefur komið að síðustu misseri, flutt erindi um niðurstöður nýlegra rannsókna og bændur flytja erindi um áherslur í sauðfjárrækt. Dagskrá og fyrirkomulag fundarinnar verður auglýst nánar þegar nær dregur. /Fagrád í sauðfjárrækt

Matvælastofnun er lögbært yfirvald – og þar með ábyrgðaraðili – í ýmsum þeim málum sem ESA gerir athugasemdir við í eftirlitsskýrslu sinni. Mynd / smh

Eftirliti með kjöt- og mjólkurframleiðslu er ábótavant á Íslandi

Eftirliti er ábótavant með kjöt- og mjólkurframleiðslu á Íslandi. Þetta kemur fram í nýrri eftirlitsskýrslu sem Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) hefur gefið út.

Aðalmarkmið úttekta ESA var að meta opinbert eftirlit varðandi hollustuhætti kjöt- og mjólkurframleiðslu í landinu – og kjöt- og mjólkurafurða. Úttektir fóru fram á Íslandi dagana 14. til 23. október og farið meðal annars í vettvangsferðir í fjögur sláturhús.

Bæta þarf heilbrigðisskoðunina eftir slátrun

Í niðurstöðum skýrslunnar kemur meðal annars fram að dýralæknar þurfi að bæta heilbrigðisskoðunina sem fram fer eftir slátrun þannig að hún sé í samræmi við lög. Þá er lögð áhersla á að þjálfun dýralækna,

sem starfa við eftirlit í sláturhúsum, sé fullnægjandi.

Varðandi matvælafyrirtækin eru nokkur atriði tiltekin þar sem mikilvægt sé að Matvælastofnun hafi betra eftirlit með, til að mynda að kröfur um hollustuhætti sé fylgt. eru nokkur atriði af þeim toga nefnd sem þarf að bæta.

Einnig eru gerðar athugasemdir við störf svokallaðra opinberra tilvísunarrannsóknarstofa, meðal annars á sviði örverufræði og rannsóknum á þráðormum sem þær rækja ekki með fullnægjandi hætti. Meira samræmi þarf að vera á milli starfa á opinberum rannsóknarstofum og samanburðarpróf þurfa að vera á milli þeirra til að forðast ónákvæmni í rannsóknarniðurstöðum.

Tiltekin atriði í opinberu eftirliti Matvælastofnunar eru þannig ekki í fullu samræmi við kröfurnar á Evrópska efnahagssvæðinu (EES).

Leggur ESA fram tillögur um hvernig ráða megi bót á þessum atriðum.

Matvælastofnun setur fram aðgerðaráætlun

Matvælastofnun brást þegar í stað við aðfinnslunum og setti fram aðgerðaráætlun í samræmi við tillögur ESA. Hún er birt í eftirlitsskýrslunni og þar er gert ráð fyrir að henni verði að fullu lokið fyrir árslok 2021.

ESA ber skylda til þess samkvæmt EES-samningi að hafa eftirlit með því að aðildarríkin innleiði löggjöf samningsins og uppfylli þær kröfur sem hún gerir. Þessu hlutverki sinnir ESA með úttektaheimsóknum til ríkjanna þar sem eftirlit opinberra aðila er tekið út á sviði matvæla- og fæðingargættis, dýraheilbrigðis og dýravelferðar.

Skýrsluna má nálgast í gegnum vef EFTA, eftasurv.int. /smh

Klóblaðka er nýuppgötvaður rauðþörungur við Ísland

Nýlega uppgötvaðu starfsmenn Hafrannsóknastofnunar, ásamt vísindamönnum við Náttúrugripasafnið í Lundúnum, áður óþekkt tegund rauðþörungna hér við land. Þörungurinn, sem hefur hlotið nafnið klóblaðka, er blaðlaga, getur orðið 30 til 40 sentímetra langur og 10 til 25 sentímetra breiður.

Í frétt á heimasíðu Hafrannsóknastofnunar segir að þörungurinn sé áberandi í fjörum, sérstaklega við Suðvesturland, en finnst einnig víða við vesturströndina, við Vestfirði og hefur fundist á einum stað við Norðurland. Þörungurinn fannst fyrst við Öndverðarnes, yst á Snæfellsnesi, um aldamótin 1900. Þörungurinn var þá talinn tilheyrja áður þekktri tegund. Það reyndist síðar rangt. Í ljós kom að hér var um að ræða algerlega óþekkt tegund sem á sína nánustu ættingja í Kyrrahafi.

Tegundin hefur hlotið nafnið *Schizymenia jonssonii* á latínu til minningar um Sigurð Jónsson þörungafraeðing og á íslensku er hún nefnd klóblaðka.

Karl Gunnarsson, þörungasérfræðingur Hafrannsóknastofnunar, segir að nú sé verið að skrasetja alla þörungna sem vaxa við Ísland

Klóblaðka var talin tilheyrja annarri þekktri tegund rauðþörungna en það reyndist rangt. Um var um að ræða algerlega óþekkt tegund sem á sína nánustu ættingja í Kyrrahafi. Mynd / Hafrannsóknastofnun

og að við nánari skoðun á þessum þörungum hafi komið í ljós að um nýja tegund sé að ræða, eða öllu heldur tegund sem áður hafði verið rangt greind. Hann segir að við skráninguna hafi fundist tvær aðrar tegundir sem ekki hafi verið greindar hér við land áður. „Þær eru reyndar smáar og lifa inni í öðrum þörungum og þarf því ekki að koma á óvart að þær hafi ekki verið greindar áður.“

Fundurinn kemur á óvart

Norður-Atlantshafið er sennilega best þekkt svæði í heiminum hvað varðar grunnsævislíffverur vegna langrar og samfelldrar sögu rannsókna á þörungum og dýrum á grunnsævi í Norður-Evrópu. Það

kemur því verulega á óvart að svo stór og áberandi tegund sem klóblaðkan er skylld hafa farið fram hjá rannsakendum og ekki uppgötvað um hvaða tegund var að ræða fyrir en nú.

Góður matþörungur

Erfdagreining leiddi í ljós að þörungurinn getur vaxið ýmist sem skorpa eða verið blaðlaga og er líklega um að ræða mismunandi ættliði í æxlunarferli tegundarinnar.

Þess má geta að klóblaðka er góður matþörungur og að í tilraunaeldisstöð Hafrannsóknastofnunar við Grindavík eru um þessar mundir í gangi tilraunir með ræktun klóblaðku til matar, í samvinnu við Hyndlu ehf. /VH

Svo allt rúlli hnökralaust áfram

Vertu
tímanlega
fyrir vorið

Michelin, Taurus og Kleber

Vertu með gæðadekk undir vinnuvélunum þínum.

Michelin XEOBIB

Engin breyting á loftþrýstingi hvort sem ekið er á jarðvegi eða vegum.

Fara betur með jarðveg, spóla minna og eyða minni olíu.

Aukin þægindi og mykt.

Taurus 65

Lægri loftþrýstingur.

Munstur sem veldur lágmarks jarðvegsskemmdum.

Aukin þægindi.

Kleber Gripper

Betri ending.

Munstur sem veldur lágmarks jarðvegsskemmdum.

Aukið grip.

BKT landbúnaðar- og iðnaðardekk

N1 er umboðsaðili BKT á Íslandi. Einn stærsti framleiðandi landbúnaðar- og iðnaðardekkja í heimi. Allt frá minnstu heytætlum og upp í stærstu vinnuvélar þá eru BKT lausnin fyrir þig.

Frábær dekk á flottu verði.

BKT
GROWING TOGETHER

Hafðu samband við N1 verslanir eða N1 verkstæðin um allt land:

Bílaþjónusta, dekkjæild	440 1120	Reykjavíkurvegi Hafnarfirði	440-1374	dekkjæild@n1.is
Bíldshöfða	440-1318	Grænásbraut Reykjanesbæ	440-1372	www.n1.is
Fellsmúla	440-1322	Dalbraut Akranesi	440-1394	
Réttarhálsi	440-1326	Réttarhvammi Akureyri	440-1433	
Ægisíðu	440-1320	Höfn, þjónustustöð	478-1940	
Langatanga Mosfellsbæ	440-1378	Reyðarfirði, verslun	474-1293	
		Ólafsvík, verslun	436-1581	

Alltaf til staðar

FRÉTTIR

Birgir Jónsson, forstjóri Póstsins.

Pósturinn dregur úr dreifingu fjölpósts: Á fjórða tug starfsmanna missa vinnuna

Frá og með 1. maí næstkomandi mun Pósturinn hætta dreifingu á ónafnmerktum fjölpósti á höfuðborgarsvæðinu, Reykjanesi, Selfossi og Akranesi. Pósturinn mun halda áfram að bjóða upp á dreifingu á fjölpósti á öðrum svæðum og í dreifibýli. Þessi breyting leiðir til um 200 milljóna kr. lækkunar kostnaðar á ársgrundvelli hjá fyrirtækinu.

Í fréttatilkynningu sem Pósturinn sendi frá sér í síðustu viku kemur fram að magn fjölpósts hafi dregist mikið saman á undanförunum árum. Mikil fækkun almennra bréfa haft það í för með sér að minni samlegðaráhrif eru á dreifingu bréfaþósts og fjölpósts. Áður fóru bréfaþósti í nær öll hús með bréf og því féll það vel að starfsmenninum að dreifa fjölpósti á sama tíma en nú hefur bréfum fækkað svo mikið að oft fara bréfaþósti eingöngu með fjölpóst en engin bréf og því er lítil rekstrargrundvöllur fyrir þessari þjónustu.

Þá segir í tilkynningunni að einnig beri að horfa til þess að sífellt stærri hópur almennings vilji ekki fá fjölpóst, m.a. vegna umhverfissjónarmiða, og hefur sá hópur stækkað mikið á síðustu misserum. Sú þróun mun halda áfram að mati Póstsins samfara umhverfisvitund almennings og þróun á stafrænum lausnum. Þetta leiðir til þess að mikið magn pappírs sem sent er í dreifingu verður eftir í kerfi Póstsins sem flækir starfsemina og skapar kostnað og óhagræði.

Rúmlega 30 starfsmenn missa vinnuna

Breytingin hefur áhrif á um 40 starfsmenn en mögulegt er að

færa um 10 starfsmenn til í starfi innan fyrirtækisins. Rúmlega 30 starfsmönnum verður því sagt upp störfum og er þar um að ræða starfsmenn í flokkun og dreifingu á svæðinu sem um ræðir. Ekki verður óskað eftir starfsframlagi á uppsagnartímanum. Að auki verður þeim starfsmönnum sem missa vinnuna boðinn stuðningur við starfslokinn svo sem sálfræðisþjónusta og ráðgjöf við atvinnuleit. Pósturinn hefur tilkynnt uppsagnirnar til Vinnuámalastofnunar, stéttarféлага og annarra sem hlut eiga að máli.

Viðsnúningur í rekstri Póstsins gengur vel

„Eins og kunnugt er fer nú fram mikil endurskipulagning á starfsemi Íslandsþósts og eru þessar aðgerðir hluti af því ferli. Umbreyting fyrirtækisins hefur gengið vel og nú þegar má merkja viðsnúning í rekstrinum en ljóst er að verkefninu er hvergi nærri lokið og betur má ef duga skal.“

Við erum önnur kafin við að aðlaga reksturinn að kröfum á nútíma markaði en í svona endurskipulagningu þarf að horfast í augu við staðreyndir og taka margar erfiðar ákvarðanir, þessi ákvörðun er ein þeirra. Ég þakka því góða starfsfólki sem nú kveður okkur fyrir vel unnin störf og óska þeim góðs gengis í næstu verkefnum,“ segir Birgir Jónsson, forstjóri Póstsins. /HKr.

Áburðareftirlit Matvælastofnunar:

Ekki hægt að flýta birtingu niðurstaðna

Áburðarmálin eru mál mállanna um þetta leyti árs hjá þeim bændum sem rækta tún. Tilbúinn áburður er bæði stór útgjaldaliður og eins er mikilvægt að velja réttan áburð. Innihald áburðategunda er hins vegar ekki alltaf í fullu samræmi við innihaldslýsingu vörutegundanna. Átta tegundir, sem ekki stóðust skilyrði áburðareftirlits Matvælastofnunar frá síðasta ári, er ekki heimilt að selja á þessu ári. Almenn taka áburðarsalar tillit til eftirlitsniðurstaðna og gera viðeigandi ráðstafanir varðandi þær tegundir sem ekki standast skilyrðin.

Auk þess að skoða hvort tiltekin áburðarefni séu undir eða yfir leyfilegum vikmörkum athugar Matvælastofnun hvort í áburðinum séu óæskileg efni eins og þungmálmurinn kadmíum, en leyfilegt er að hann finnist í undir 50 milligrömmum á hvert kíló fosfórs. Matvælastofnun og forverar hennar hafa sinnt áburðareftirliti frá 1994, en árið 2010 var sett reglugerð um birtingu niðurstaðna úr eftirlitinu fyrir árslok hvert ár í skýrslu. Auk þess sem það ber að tilkynna strax um það ef rökstuddur grunur er um að áburður hafi í för með sér áhættu fyrir heilbrigði manna eða dýra.

Valgeir Bjarnason hefur haft umsjón með áburðareftirliti Matvælastofnunar um árabil. Hann kannast ekki við að það tíðkast meðal áburðasala að setja áburðartegundir sem falla á prófinu aftur í sölu ári seinna undir öðru vörumerki. „Það má segja að þegar við fórum að birta niðurstöður eftirlitsins á hverju ári hafi komist sjálfkrafa á ákveðið aðhald. Við erum þó með eitt tilfelli af því tagi til skoðunar,“ segir Valgeir.

Ýmsar leiðir til fyrir áburðarsala til að bregðast við

„Þegar áburður fellur vegna næringarefnainnihalds, er hann tekinn af skrá og hann síðan endurskráður ef fyrirtækið óskar þess. Skilyrði eru að honum verði ekki dreift til bændna fyrr en að lokinni sýnatöku og efnagreiningum og að áburðurinn standist þá efnamælingu,“ segir Valgeir og tekur fram að frávikin séu frá þeim gildum sem gefin eru upp í merkingum og markaðssetningu áburðarins.

„Fyrirtækið getur brugðist við með ýmsum hætti; hætt við

Valgeir Bjarnason hefur umsjón með áburðareftirliti Matvælastofnunar.

viðkomandi áburðartegund, breytt merkingum á efnainnihaldi þannig að það standist þær mælingar sem Matvælastofnun lét gera, eða komið fyrir með áburðinn svo unnt sé að taka sýni tímanlega þannig að niðurstöður verði komnar nógu snemma.

Matvælastofnun sér um að endurskrá áburðinn og setur jafnframt skilyrði fyrir dreifingu hans til notenda sé þess þörf.“

Ekki hægt að hraða eftirlitinu

„Það er rétt að það er ekki unnt að setja fram niðurstöður áburðareftirlits fyrr,“ segir Valgeir. „Í fyrsta lagi þarf að taka sýnin, það verður ekki gert fyrr en áburðurinn er kominn á hafnarbakka, sem er yfirleitt í apríl og jafnvel í maí. Sýnin eru ekki tekin nema í þurru

og hægu veðri og því þarf að sæta lagi til að það sé hægt.“

Útbúa þarf sýnin til sendingar og svo bíða niðurstaðna í þrjár til fjórar vikur. Þá er komið langt fram í maí, síðan þarf að senda niðurstöður á fyrirtækin og þau þurfa að fá andmælarétt í fjórar vikur til geta sent sinn hluta sýnis í greiningu og andmælt niðurstöðum Matvælastofnunar. Þá er vissulega tími áburðargjafa liðinn. Síðan segir í reglugerðinni um birtingu niðurstaðna að það eigi að gefa fyrirtækjunum einn mánuð til að yfirfara sinn kafla í lokaskýrslunni. Skýrslan á einnig að innihalda yfirlit yfir áburðarmarkaðinn á árinu, þannig að ekki er unnt að birta hana fyrr en á nýju ári.“

Tilgangslaust að fá niðurstöður erlendis frá

Við höfum oft fengið fyrirspurnir varðandi sýnatöku erlendis, í því sambandi er best að benda á að flestir áburðarsalar skipta við fyrirtæki sem hafa gæðakerfi sem á að tryggja gæði áburðarins. Ábyrgð á framleiðslu – þar með talið efnainnihaldi og að fylgt sé kröfum um kadmíum – er á herðum viðkomandi innflutningsfyrirtækja. Sum senda niðurstöður úr innra eftirliti með innflutningstilkynningum. Ég tel að með tilkomu birtinga niðurstaðna þessa eftirlits hafi fyrirtækin bætt innra eftirlit. Þannig að mín tilfinning er sú að þetta hafi batnað með árunum. Af þessum átta áburðarsýnum sem féllu á síðasta ári voru sex frá nýjum framleiðanda. Sýni tekin erlendis þurfa ekki að vera af framleiðslu sem kemur hingað, við höfum enga tryggingu fyrir því.“ /smh

Eiríkur Þórkelsson, samstarfsmaður Valgeirs í fódur- og áburðareftirliti, er hér við sýnatöku úr áburðarsekkjum.

BJÓÐUM MIKIÐ ÚRVAL SÆTA Í HVERS KYNS VINNUTÆKI FRÁ UNITEDSEATS.

Reki ehf
Höfðabakka 9
Netfang: tryggvi@reki.is

Sími: 562 2950
110 Reykjavík
Vefsíða: www.reki.is

Afmælistilboð Landstólpa JOSERA hvolfafóður

20%
afsláttur

JOSERA HVOLPAFÓÐUR Á 20% AFSLÆTTI Í FEBRÚAR

Kids 15 kg. 9.890 m. vsk.	7.912 m. vsk.
Kids 900 gr. 989 m. vsk.	791 m. vsk.
Sensu Junior 15 kg. 9.890 m. vsk.	7.912 m. vsk.
Sensu Junior 900 gr. 989 m. vsk.	791 m. vsk.
Mini Junior 900 gr. 989 m. vsk.	791 m. vsk.

Gunnbjarnarholti, 804 Selfoss
Sími 480 5600 - Opið virka daga 8-17

Kaupvangi 10, 700 Egilsstöðum
Sími 480 5610 - Opið virka daga 9-17

HÚSASMIÐJAN
HLUTI AF BYGMA

Einingahús

Tökum við pöntunum fyrir sumarið núna!

Húsasmiðjan hefur áratuga reynslu af sölu einingahúsa og byggingarefna á Íslandi og býður til sölu margar gerðir af vönduðum heilsárshúsum. Húsin eru hönnuð af íslenskum arkitektum og byggingatæknifræðingum fyrir íslenskar aðstæður og að sjálfsögðu í samræmi við íslenska byggingareglugerð.

Nánari upplýsingar veita söluráðgjafar í Fagmannaverslun Húsasmiðjunnar á netfanginu serverkefni@husa.is eða í síma 525 3000. Verð, teikningar, skilalýsingu og fleira má finna á www.husa.is

Margar gerðir 27-167 m²

Guðbjartur Halldórsson - Söluráðgjafi
Sími: 660 3046 - gh@husa.is

Sjá verð,
teikningar og
skilalýsingu á
husa.is

FRÉTTIR

Evrópuþingið: Íhugar að setja umhverfisskatt á dýraafurðir

— Byggt á kröfu bandalags grænmetisæta

Evrópuþingið íhugar nú tillögu sem ætlað er að hækka kjötverð í öllum Evrópusambandslöndunum. Er hugmyndin ekki sögð spröttin af gróðasjónarmiðum heldur einungis af „umhverfissjónarmiðum“.

Taka átti tillögu þingmanna þessa efnis fyrir á þingi Evrópusambandsins í gær, 5. febrúar. Er hugmyndin um hækkun á kjötverði sniðin að kröfu bandalags sem sett hefur verið á fót í kringum kröfu um raunvirði á dýraprótein. Þer það nafnið „True Animal Protein Price Coalite“, eða TAPP Coalition. Það er hluti af ProVeg sem er hollenskt samfélag grænmetisæta. Er þarna sagt vera um að ræða „sjálfbærni gjald“ sem er enn ein birtingarmynd í nýju peningahagkerfi sem spunnin hefur verið í kringum loftslagsmæðuna.

Þetta kom fram í frétt Global Meat News á dögunum. Þar er sagt að með þessu sé hugmyndin að láta meinta mengunarvalda borga sérstakan mengunarskatt samhliða kjötverðinu. Þannig er ætlunin að neyða borgarana með pólitískri hækkun kjötverðs til að draga úr eftirspurn eftir dýraafurðum. Ekki kemur fram hvert þetta gjald á að renna.

Er gjaldið sagt miðað við þann kostnað sem hlýst af meintri losun dýraeldis, landnotkun og dýrasjúkdómum. TAPP Coalition hefur lagt til að fyrir 2030 hafi verð á nauta- og kálfakjöti hækkað um 47 evru-cent á hvert gramm, svínakjöt um 36 evru-cent og kjúklingakjöt um 17 evru-cent á hver 100 grömm. /HKr.

Nautgriparræktarfélag Vestur-Húnavatnssýslu: Harmar óveðurstjón bænda

Stjórn Nautgriparræktarfélags Vestur-Húnavatnssýslu harmar það tjón sem bændur urðu fyrir í rafmagnsleysinu sem varð vegna óveðursins í desember.

Telur stjórnin nauðsynlegt að taka saman kostnaðinn sem af því hlaut og hlúa að bændum. Þetta kemur fram í bókun stjórnar sem kynnt var á fundi byggðarráðs Húnaþings vestra í liðinni viku. Þar segir enn fremur að mikilvægt sé að Bændasamtök Íslands og sveitarfélögin þrýsti á stjórnvöld um að finna fjármagn til að koma til móts við þann fjárhagslega skaða sem bændur urðu fyrir.

Einnig sé nauðsynlegt að draga lærdóm af ástandinu og leita leiða til að koma í veg fyrir að slíkt tjón verði aftur.

Byggðarráð Húnaþings vestra tók undir bókun Nautgriparræktarfélagsins á fundi sínum og vinnur sveitarstjórn nú að greiningu á afleiðingum óveðursins og aðgerðum í kjölfarið í samvinnu við Búnaðarsamband Húnaþings og stranda. Sveitarstjórn hefur einnig verið í samtali við fulltrúa ríkisins vegna tjóns sem varð af völdum óveðursins og mun fylgja því eftir. /MPP

Skútustaðahreppur: Samgöngusamningar gerðir við starfsfólk

Sveitarstjórn Skútustaðahrepps samþykkti við gerð fjárhagsáætlunar heimild til að gera samgöngusamninga við starfsfólk Skútustaðahrepps. Samgöngusamningar eru í anda lýðheilsustefnu sveitarfélagsins.

Um tilraunaverkefni verður að ræða í eitt ár til að byrja með. Samgöngugreiðslur eru 350 krónur á dag en að hámarki 7.000 krónur á mánuði árið 2020, sem greiðist út mánaðarlega með launum. Skútustaðahreppur

skuldbindur sig til þess að greiða samgöngustyrk í allt að 9 mánuði á ári, ef starfsmaður getur sýnt fram á að hann nýti vistvænan/heilsusamlegan ferðamáta.

Markmiðið er að hvetja starfsfólk, sem býr innan við 6 kílómetra frá vinnustað, til að nýta sér vistvæna og heilsusamlega samgöngumáta til að ferðast til og frá vinnustað. Átt er við að nýttur sé annar ferðamáti en einkabíreið, t.d. rafknúð farartæki, reiðhjól eða að ganga. /MPP

Afríska svínapestin hefur borist milli landa, m.a. með villisvínunum og flutningi á hráu kjöti.

Afríska svínapestin finnst nú í níu ríkjum Evrópusambandsins

Afríska svínapestin (ASF) heldur áfram að breiðast um ríki Evrópusambandsins samkvæmt upplýsingum Matvælaöryggisstofnunar Evrópu (EFSA).

Greint var frá nýrri úttekt EFSA fimmtudaginn 30. janúar. Í skýrslunni, sem fjallar um tímabilið nóvember 2018 til október 2019, kom í ljós að sjúkdómurinn hafði hægt og rólega verið að flytjast yfir ESB-löndin, aðallega í suðvesturátt. Alls hefur smitið borist til nýu landa innan ESB. Þar má nefna Pólland, Lettland, Litháen, Eistland, Slóvakíu, Belgíu, Rúmeníu, Búlgaríu og Ungverjaland.

Í skýrslunni kom hins vegar einnig í ljós að Tékkland er nú opinberlega laust við ASF-veiruna, þó að sjúkdómurinn hafi verið staðfestur í nágrennalandinu Slóvakíu sem var hluti af gömlu Tékkóslóvakíu.

Tíðni sjúkdómsins reynist vera mjög mismunandi milli aðildarríkjanna. Margir þættir virðast hafa áhrif á það, eins og fjöldi alisvína, landfræðilegar aðstæður og hegðun villisvínastofnsins á viðkomandi svæðum.

Samkvæmt skýrslunni eru „bakgarðsræktendur“ svína í mesta áhættuhópnum. Svín sem fólk er að ala upp í bakgarðinum hjá sér eða

á túnnum eru ekki í afmörkuðu og stýrðu umhverfi eins og er á svínabúunum. Því eru svínin óútreiknanlegri og erfiðara að koma í veg fyrir að þau smitist t.d. af villtum svínunum.

Í skýrslunni er bent á leiðir til að forðast smit. Þær ráðleggingar fela m.a. í sér að setja upp varnargirðingar og auka eftirlit með villisvínunum. Slíkar ráðstafanir hafa gefið góðan árangur eins og í Belgíu.

Enn sem komið er hafa ekki verið til nein bóluefni gegn ASF-vírusnum, en það kann að standa til bóta. /HKr.

Vísindamenn í Bandaríkjunum:

Segjast hafa fundið upp bóluefni gegn afrísku svínapestinni

— Eftir er að gera ítarlegri prófanir á bóluefninu til að sannreyna ágæti þess

Yfirvöld og faraldsfræðingar í Bandaríkjunum hafa þróað bóluefni gegn afrísku svínapestinni sem sagt er vera 100% árangursríkt samkvæmt upplýsingum frá samtökum í örverufræðum, American Society for Microbiology.

Bæði stórir og litlir skammtar af bóluefninu voru þróaðir úr erfðabreyttum fyrri stofni veirunnar. Reyndust svín vera laus við veiruna 28 dögum eftir að þau voru sprautuð með bóluefninu, að því er fram kom í frétt Bloomberg 29. janúar.

Gefur vonir um fullkomna vernd gegn ASF-veirunni

Þetta nýja tilraunabóluefni gegn ASF-vírusnum gefur vonir um fullkomna vernd gegn núverandi veirustofni sem valdið hefur faraldri í Austur-Evrópu og Asíu. Er þetta haft eftir Douglas Gladue, aðalrannsakanda við bandaríska landbúnaðarráðuneytið, sem þróaði bóluefnið.

Vírusinn hefur haft mjög alvarlegar afleiðingar í Kína, sem er stærsta framleiðsluland svínakjöts í heiminum. Þar var fyrst tilkynnt um smit vegna afrísku svínapestarinnar fyrir um einu og hálfu ári. Hefur þetta haft gríðarleg áhrif á svínakjötsmarkaði um allan heim. Vísindamenn frá Kína til Bandaríkjanna hafa keppt við að þróa bóluefni gegn vírusnum, sem er banvænn svínunum en ekki er vitað til að vírusinn hafi skaðað menn.

Fram að þessu hefur ekkert bóluefni verið á boðstólum gegn sjúkdómnum sem fannst fyrst í

Tíðni af bóluefni gegn afrísku svínapestinni þykja stórtíðni. Þrátt fyrir 50 ára rannsóknir hafa vísindamenn fram til þessa ekki náð að þróa bóluefni sem var talið öruggt og áhrifaríkt gegn afrísku svínapestinni.

Afríku fyrir meira en 100 árum. Dauðatíðni dýra sem smitast af skæðustu útgáfum af vírusnum getur verið 100%.

African Swine Fever er líklega mesta faraldursógnin við matvælaöryggið í heiminum,“ sagði prófessor James Wood, yfirmaður deildar dýralækninga við háskólann í Cambridge.

Rannsóknir á bóluefninu hófust eftir að vírusinn braust út í Lýðveldinu Georgíu árið 2007. Enn á eftir að gera meiri rannsóknir áður en hægt er að uppfylla allar kröfur og reglugerðir sem nauðsynlegar eru áður en hægt er að setja lyfið á markað.

„Þegar sýnt hefur verið fram á fullkomna vörn gegn veirunni sem tryggir að hún nái sér ekki upp aftur og það hefur verið birt í alþjóðlegu vísindatímariti, þá er hægt að tala um mest spennandi viðburð á þessu sviði á alheimsmeilíklarvaða.“

Risastór áfangi

„Þetta eru risastór áfangi,“ sagði prófessor Eric Fevre, formaður smitsjúkdóma í dýralækningum við háskólann í Liverpool.

„Ef hægt er að sýna fram á að þetta bólusetningarbóluefni virki í klínískum rannsóknum og úti á mörkinni, og ljóst að það sé öruggt og geti fallið undir reglugerðir í þeim löndum þar sem það þarf að nota, gæti það fallið í sér mjög mikinn ávinning fyrir svínaeldi og sjúkdómseftirlit,“ segir Fevre.

Þrátt fyrir 50 ára rannsóknir hafa vísindamenn fram til þessa ekki náð að þróa bóluefni sem var talið öruggt og áhrifaríkt gegn afrísku svínapestinni. Í Kína bárust fréttir af notkun á óleyfilegu tilraunabóluefni á síðasta ári. Vakti það ótta um að notkun þess gæti valdið enn meiri skaða og að vírusinn þróaði með sér enn öflugra afbrigði. /HKr.

Prjónasoftshell og Hettupeysa

- Þægilegur, mjúkur prjónajakki með hettu
- Tveir hliðarvasar og brjóstvasi með rennilás.
- Tveir vasar að innanverðu

Stærðir: XS-2XL **Verð kr. 7.900,-**

- Hentug og þægileg peysa með endurskinni
- Stroff við úlnlið og í mitti
- Þrír hliðarvasar, einn með rennilás

Stærðir: S-2XL **Verð kr. 8.790,-**

KH Vinnufót • Nethyl 2a • 110 Reykjavík • Sími: 577 1000 • info@khvinnufot.is • www.khvinnufot.is

Lely Center Ísland

KÚPLINGAR í flestar gerðir dráttarvéla

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

TÆKI SEM ÞÚ GETUR TREYST Á!

can-am

**OUTLANDER
650 MAX 6X6**

VERÐ ÁN VSK
2.570.000 KR.

VERÐ MEÐ VSK 3.190.000 KR.

**OUTLANDER
570XT**

VERÐ ÁN VSK
1.685.000 KR.

VERÐ MEÐ VSK 2.090.000 KR.

NÁNARI
UPPLÝSINGAR Á
ELLINGSEN.IS

ELLINGSEN

FÍSKISLÓÐ 1 REYKJAVÍK / TRYGGVABRAUT 1-3 AKUREYRI / 590 8500 / Síðan 1916 / WWW.ELLINGSEN.IS

BRP@ELLINGSEN.IS

Tilboð aðeins í febrúar

Uppsetning Höfuðborgarsvæði og N-landi

stærðir: sökkull 120x30 steinn h 57x b 77

INNIFALIÐ : GRAFSKRIFT, LUGT, VASI OG FUGLAR (kopar eða grátt)
BLÓMARAMMI, UPPSETNING Á N-LANDI OG HÖFUÐBORGARSVÆÐI
FRÍR FLUTNINGUR UM ALLT LAND
GEYMUM STEINA EF ÓSKAÐ ER

495.000 kr

395.000 án blómaramma

 **STEINSMIÐJA
AKUREYRAR**

Njarðarnes 4, Akureyri
s: 466 2800 / 899 9370 sala@minnismerki.is
minnismerki.is

FRÉTTIR

Frá undirritun samningsins, talið frá vinstri: Emil Sigursveinsson, formaður Rafstaðlaráðs, Helga Sigrún Harðardóttir, framkvæmdastjóri Staðlaráðs Íslands, Hjörleifur Stefánsson, formaður Samtaka rafverktaka, og Kristján Daníel Sigurbergsson, framkvæmdastjóri Samtaka rafverktaka.

Rafverktakar fá aðgang að nýjustu raf- og fjarskiptalagnastöðlum

Samtök rafverktaka, SART, hafa samið við Staðlaráð Íslands um kaup á áskrift að fagtegundum raf- og fjarskiptalagnastöðlum fyrir alla félagsmenn sína.

Með þessum samningi verður öllum rafverktökum innan SART gert kleift að sækja sér gjaldfrjálst nýjustu staðlana um raf- og fjarskiptalagnir fyrir byggingar og íbúðarhúsnæði.

Með samningnum er stigið mikilvægt skref til að viðhalda háu þekkingarstigi í fyrirtækjum löggilttra rafverktaka. Aðgangur að nýjustu og bestu upplýsingum hverju sinni auka enn frekar á öryggi og gæði verkefna sem unnin eru af rafverktökum innan SART. Hröð tæknipróun og öflug nýsköpun á sviði rafíðnaðar kallar á stöðluð og öguð vinnubrögð sem kemur landsmönnum til góða. /HKr.

Búið að friðlýsa hluta af Þjórsárdal

Guðmundur Ingi Guðbrandsson umhverfis- og auðlindaráðherra mætti í félagsheimilið Arnes í Skeiða- og Gnúpverjahreppi, ásamt forsvarssönnum sveitarfélagsins fimmtudaginn 30. janúar sl. og undirritaði samning um friðlýsingar svæðis í Þjórsárdal.

Svæðið hefur því verið friðlýst sem landslagsverndarsvæði en innan þess eru Gjáin, Háifoss, Granni og Hjalparfoss, sem eru friðlýst sem sérstök náttúruvætti. Á svæðinu eru mikil tækifæri til náttúruskoðunar, útivistar og sjálfbærrar ferðamennsku en þar eru einnig menningarminjar sem vitna til um mannvistar á fyrri tímum. Svæðið er hið fyrsta sem friðlýst er sem landslags-

Úr Gjánni í Þjórsárdal. Verndarsvæði og sérstaða Þjórsárdalsins felst fyrst og fremst í jarðfræðilegri sérstöðu, og fágætu og fögru landslagi.

Mynd / Skeiða- og Gnúpverjahreppur

verndarsvæði samkvæmt lögum um náttúruvernd en unnið hefur verið að friðlýsingunni í rúmt ár," segir Kristófer Tómasson sveitarstjóri. /MHH

Samanlögð umferð um Vaðlaheiðargöng og Víkurskarð er sem nemur 37.660 bílum meiri árið 2019 en 2018, heildaraukning umferðar milli ára er 5,7%.

Vaðlaheiðargöng: Ríflega 528 þúsund bílar fóru um göngin fyrsta rekstrarárið

Skráðir virkir notendur um Vaðlaheiðargöng eru 23.634 og skráð ökutæki 68.239. Göngin voru formlega tekin í notkun þann 12. janúar í fyrra, en þau voru opnuð fyrir umferð 21. desember 2018 og var gjaldfrítt að fara um þau fyrstu dagana en gjaldtaka hófst formlega 2. janúar 2019.

Heildarfjöldi bíla sem ekið var gegnum Vaðlaheiðargöng á fyrsta rekstrarárinu er 528.143 bílar. Á sama tíma fóru 173.980 bílar um Víkurskarð. Heildarfjöldi bíla um Vaðlaheiðargöng og Víkurskarð árið 2019 var því 702.123 bílar í samanburði við 664.463 bíla um Víkurskarð árið 2018. Samanlögð umferð um Vaðlaheiðargöng og Víkurskarð er sem nemur 37.660 bílum meiri árið 2019 en 2018,

heildaraukning umferðar milli ára er 5,7%.

Mesta umferðin í júlí

Mest var umferðin í júlí en þá fór 78.481 bíll í gegnum Vaðlaheiðargöng, í ágúst voru þeir 68.932 og í júní 64.669 bílar. Umferðin er hins vegar minnst í svartasta skammdeginu, í janúar var hún 25.196 bílar, í desember 25.956 og í febrúar 26.104.

Fram kemur í spjalli Vikudags á Akureyri við Valgeir Bergmann, framkvæmdastjóra Vaðlaheiðargöng, að heildarumferðin fyrsta rekstrarárið sé ekki langt frá áætlunum, þrátt fyrir fækkun ferðamanna og frekar óhagstætt veðurfar á Norðurlandi á síðasta ári. /MPP

Kjalvegur hefur oft verið nefndur sem ákjósanleg leið til að útvíkka möguleika ferðaþjónustunnar með tengingu á milli Suðurlands og Norðurlands. Til að svo megi verða er talið nauðsynlegt að endurbæta veginn svo hann verði sæmilega ökufær rútum og fólksbílum yfir sumartímann. Þar er þó ekki verið að tala um uppbyggðan vetrarveg. Mynd / HKr.

Kjalvegur þarf að fara í umhverfismat

– Sveitarstjórn Bláskógabyggðar ekki sátt

Sveitarstjórn Bláskógabyggðar fjallaði á síðasta fundi sínum meðal annars um efnistöku og lagningu Kjalvegur frá Árbúðum að afleggjara til Kerlingarfjalla. Ásta Stefánsdóttir sveitarstjóri Bláskógabyggðar, gerði grein fyrir niðurstöðu fundar með Vegagerðinni vegna málsins en í máli hennar kom fram að það sé útlit fyrir að Vegagerðin láti ekki verða af framkvæmdinni þar sem ráðast þurfi í umhverfismat.

Það er sveitarstjórn ekki sátt með enda segir hún að framkvæmdin muni draga úr utanvegaakstri og öðrum neikvæðum umhverfisáhrifum, auka umferðaröryggi og bæta aðgengi þeirra sem um veginn fara.

Vegagerðin heldur ekki áfram

„Skipulagsstofnun telur umfang framkvæmdarinnar vera það mikið að rétt sé að hún fari í mat

Svanur Bjarnason hjá Vegagerðinni segir að ekki verði haldið áfram með lagfæringar á Kjalvegi í smáskömmtum eins og Vegagerðin hefur gert síðustu ár. Mynd / MHH

Eins og Kjalvegur er nú skapast af umferð um hann mikil rykmengun sem er hvorki náttúruvæn né æskileg fyrir þá sem vilja njóta útsýnisins. Sveitarstjórn Bláskógabyggðar telur að með endurbótum á veginum sé hægt að auka öryggi vegfarenda auk þess að draga úr utanvegaakeyrsli. Mynd / HKr.

á umhverfisáhrifum. Það þýðir að við höldum alla vega ekki áfram með þessar lagfæringar sem við höfum verið að vinna að í smáskömmtum á löngum tíma. Það er ekki búið að ákveða hvort við förum í umhverfismat vegna þessa en slíkt tekur alltaf allnokkurn tíma. Þessi aðgerð felur alls ekki í sér að leggja neinn heilsársveg yfir Kjöl. Við vorum bara að reyna að koma slóðanum rétt upp fyrir landhæð. Í dag er hann niðurgrafinn og virkar í raun eins og árfarvegur sem mjög erfitt er að halda í sæmilegu horfi og veldur m.a. utanvegaakstri," segir Svanur Bjarnason, svæðisstjóri Vegagerðarinnar á Suðursvæði.

Uppbygging vegarins er afar brýn

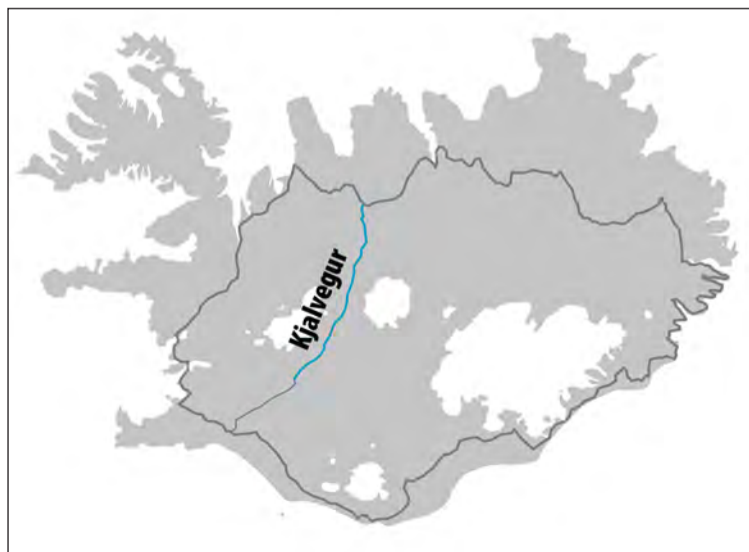
„Sveitarstjórn hefur áhyggjur af stöðu mála vegna viðhalds á Kjalvegi. Vegagerðin áformaði að ráðast í uppbyggingu vegarins á 17 km kafla frá Árbúðum að Kerlingarfjallavegi. Vegurinn er afar slæmur malarvegur, nánast slóði á köflum, niðurgrafinn og yfirborð afar gróft. Lagfæringar vegarins

Ásta Stefánsdóttir, sveitarstjóri Bláskógabyggðar. Mynd / MHH

miða fyrst og fremst að því að hækka vegfirborð þannig að vegurinn virki ekki sem árfarvegur og er það m.a. gert til að minnka líkur á utanvegaakstri. Talsvert er um að ekið sé utan vegar til að komast hjá því að lenda í djúpum hvörfum og til að forðast svæði þar sem vatn safnast," segir Ásta Stefánsdóttir, sveitarstjóri Bláskógabyggðar, og bætir við:

„Uppbygging vegarins er afar brýn samgöngubót á svæði sem er fjölsótt allt sumarið. Skipulagsstofnun hefur hins vegar komist að þeirri niðurstöðu að framkvæmdin skuli fara í umhverfismat. Athygli er vakin á því að hér er alls ekki um nýja framkvæmd að ræða, vegur liggur um Kjöl og hefur svo verið um áratuga skeið. Niðurstöðu sína byggir Skipulagsstofnun á landskipulagsstefnu, en horfir nánast algerlega framhjá aðalskipulagi Bláskógabyggðar, sem þó fékk staðfestingu Skipulagsstofnunar á sínum tíma, og sem gerir ráð fyrir endurbótum á Kjalvegi og efnistökusvæðum vegna þeirra. /MHH

Góður vegur yfir Kjöl, jafnvel með bundnu slitlagi, gæti skapað skemmtilega viðbót og nýja hringleið fyrir ferðamenn.

Solis

RÝMUM TIL FYRIR NÝJUM VÉLUM

VERÐ NÚ 1.150.000+vsk

SOLIS 26 Verð frá 1.292.000+vsk

200.000kr afsláttur

SOLIS 26 með tækjum
Verð frá 1.872.000+vsk

200.000kr afsláttur

SOLIS 50
Verð frá 2.750.000+vsk

-10%

SOLIS 50 með tækjum
Verð frá 3.750.000+vsk

TILBOÐ-TILBOÐ-TILBOÐ-TILBOÐ-TILBOÐ-TILBOÐ

VÆNTANLEG 75 hp
FRÁBÆRT VERÐ!!
3.750.000 án tækja
4.800.000
með tækjum
*Verð án vsk

ÆTLUM AÐ BJÓÐA
UPPÁ AFSLÁTT AF
HATTAT Í FORPÖNTUN!

VERÐDÆMI:
113 hö 5.850.000+vsk
VERÐ FORPÖNTUN
5.250.000+vsk

VERÐ miðast við að greitt
sé 20% við pöntun og 40%
þegar vél leggur af stað frá
verksmiðju. Eftirstöðvar
greiðist við afhendingu.

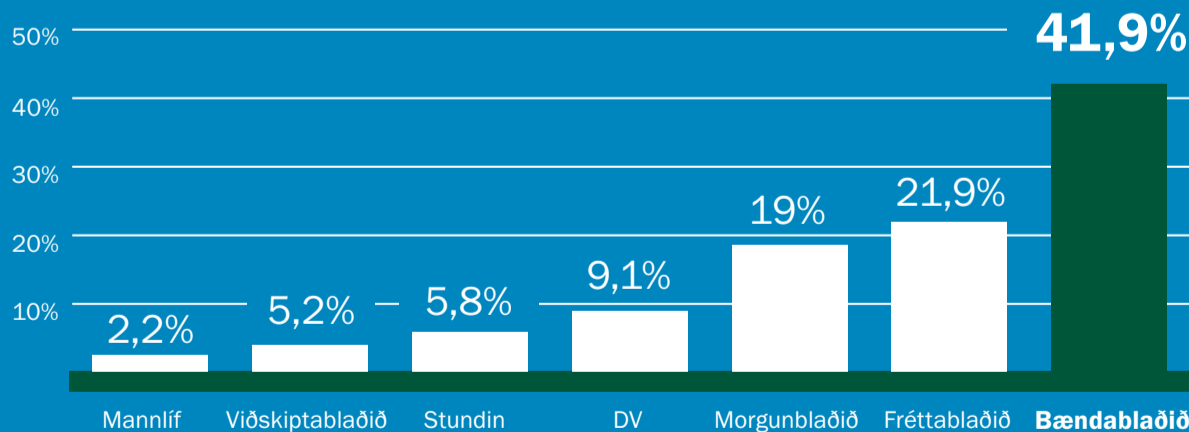

vallarbraut.is S-8411200 & 8417300 vallarbraut@vallarbraut.is Trönuhrauni 5 220 Hafnarfirði

Bændablaðið er mest lesna blaðið á landsbyggðinni

Hvar auglýsir þú?

Lestur prentmiðla á landsbyggðinni

Lestur Bændablaðsins

41,9% á landsbyggðinni

21,9% á höfuðborgarsvæðinu

29,2% landsmanna lesa Bændablaðið

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFIÐ ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

Bændablaðið / Bændahöllin við Hagatorg / Sími: 563 0300 / Netfang: bbl@bondi.is / bbl.is

Bændablaðið

Heimilið: Prentmiðlakönnun Gallup, Könnunartími: okt.-des. 2019.

STEEKUR

Kassinn sem breytti grasafraeðinni

Hirsla eða lítið gróðurhús, sem almennt er kallað Wardian-kassinn, breytti sögu grasafraeðinnar með því að auðvelda mönnum flutninga á plöntum sjóleiðina milli heimsálfa í kjölfar landafundanna miklu.

Ræktun á plöntum í pottum nær eins langt aftur og upphaf skráðrar sögu og saga segir frá svalagörðunum í Babilón, hallargörðum Egypta og Kínverja og að torg Rómverja og Grikkja í fornöld hafi skartað plöntum í pottum og kerum.

Í kjölfar þess að Evrópumenn hófu siglingar til framandi heims hluta bárust ógrynni af gróðri til Evrópu. Kóngar og aðalsmenn lögðu metnað sinn í að safna fágætum plöntum frá Nýja heiminum. Upp spruttu grasagarðar og einkasöfn sem náðu sögulegu hámarki á níjándu öld. Á þessum tíma komu fram flestar þær tegundir sem við ræktum enn sem pottablóm á heimilum okkar.

Fyrstu árin lifðu fáar plöntur af margra ára siglingu milli heimsálfa þar sem þær voru oft hafðar í pottum uppi á dekki óvarðar fyrir sól eða í tónum skugga, saltaustri og jafnvel sparað við þær vatn. Það var því algengt að plönturnar dræpast á leiðinni.

Árið 1829 tók breski læknirinn og náttúruá hugamaðurinn Nathaniel Bagshaw Ward upp á því að setja skordýralirfu í lokaða glerkrukku, að því er segir fyrir tilviljun, ásamt rökum jarðvegi og litlum burkna. Fljótlega fór að myndast raki í krukunni þar sem hún stóð í sólinni og burkninn sýndi merki um vöxt og ekki kom það Ward minna á óvart þegar lifran breyttist í fiðrildi. Á þeim þremur árum sem krukkan stóð óopin spíruðu frá sem voru í moldinni og lifið í henni hélt áfram.

Í framhaldinu hannaði Ward hirslu sem fékk heitið Wardian case og átti það eftir að breyta sögu grasafraeðinnar svo um munaði. Kassinn, eða litlu gróðurhúsin hans Ward, voru lokað, sterkbyggt og með gleri sem hleypti inn birtu. Þau mátti auðvelda fletta til eftir þörfum og þau voru gróðurinn fyrir salti á sama tíma og þau héldu plöntunum rökum. Plönturnar í kösunum gátu í mörgum tilfellum, eins og lifríkið í glerkrukunni, lifað í mörg ár væru þær látnar óáreitnar.

Kassinn var fyrst reyndur fyrir alvöru árið 1833 í siglingu frá London til Sydney í Ástralíu. Innihaldið var safn af burknum, mosi og nokkrar tegundir af grasi. Arangurinn var vonum framfar og lifðu plönturnar siglinguna af og bættu meira að segja við sig á leiðinni.

Grasafraeðingurinn Joseph Hooker, sem var að safna plöntum á Landakotshæð þegar Jörundur hundadagakonungur tók völd á Íslandi, sem var annar stjórnandi Kew-grasagarðsins, tók hirsluna snemma í sína þjónustu og sendi plöntur til Bretlands frá Nýja-Sjálandi og Falklandseyjum árið 1843 með góðum árangri. Starfsmenn Kew notuðust við Wardian hirsluna allt til ársins 1962 þegar síðasti kassinn sem flutti plöntur frá Fiji-eyjum var settur á safn garðsins til varðveislu.

Litlu gróðurhúsin hans Ward breyttu þannig möguleikum manna að flytja lifandi plöntur á milli heimsálfa og eru margar af pottaplöntum samtímans einmitt komnar frá hitabeltinu til okkar vegna uppfinningarinnar. /VH

NYTJAR HAFSINS

Sjórán tíðkast enn víða um heim:

Grimmíleg meðferð gísla og gríðarlegt fjárhagstjón

Kjartan Stefánsson
kjartanst@simnet.is

Árið 2018 voru framin um 200 sjórán í heiminum stór og smá. Efnahagslegur kostnaður vegna sjórána skiptir milljörðum dollara á ári. Þúsundir sæfarenda verða fyrir barðinu á ræningjum árlega og tugir látast.

Rúmlega 50 þúsund kaupskip sigla um heimshöfin ár hvert og annast um 80% af öllum vöruflutningi. Fyrir utan óblíð veður stöðjar margvísleg hætta að þessum skipum. Þau gætu siglt inn á átakasvæði eða lent í klónum á sjóræningjum, jafnt á hafi úti sem í höfn.

Ögn frá því siglingar hófust

Sjóræningjar hafa ógnað sæfarendum frá því siglingar hófust. Fornar sagnir eru um sjórán við Kína og í Miðjarðarhafinu. Jafnvel stríðshetjan Júlíus Sesar mátti sæta því að verða numinn á brott af sjóræningjum frá Sikiley. Lausnargjald fyrir hann nam meira en hálfri milljóni dollara á verðlagi dagsins í dag, sem jafngildir um 185 milljónum íslenskra króna.

Ef við lítum okkur nær þá lögðust margir norrænir menn í víking og hjuggu strandhögg víða um lönd. Ef trúa má Íslendingasögum þá voru jafnvel dæmi þess eftir að Ísland byggðist að mæður hvöttu syni sína til að fara í víking og höggva mann og annan! Strandbyggðir hafa lengi orðið fyrir árásum sjóræningja og eru Tyrkjaránin á Íslandi dapurlegt dæmi um það.

Um 200 sjórán árið 2018

Sjóræningjar heyrast síður en svo sögunni til. Þeir eru enn á ferðinni. Undirstofnun Alþjóðaviðskiptaráðsins, sem nefnist International Maritime Bureau, skráir upplýsingar um nútíma sjórán og birtir skýrslur um þau. Þar eru öll atvik skráð sem vitad er um hvort sem um er að ræða rán á skipum og mannskap, þjófnaði um borð eða tilraunir til árása.

Síðustu árin hefur sjóránum fækkað en þegar sómalskir sjóræningjar voru hvað skæðastir á árunum 2009 til 2011 voru skráðar meira en 400 áráser á ári í heiminum, flestar áttu sér stað undan ströndum Sómalíu. Samkvæmt IMB voru framin 243 sjórán árið 2014. Þau voru komin niður í 180 árið 2017. Þeim fjölgaði aftur og fóru upp í 201 rán árið 2018. Heildartala fyrir árið 2019 liggur ekki fyrir en ljóst þykir að ránum hafi fækkað aftur frá árinu 2018.

Gíneufloinn viðsjárverðastur

Sjóræningjar þrífast helst í löndum sem eru efnahagslega veik og fátæk. Flestir þeirra hafa aðeins yfir litlum bátum að ráða en sumir þeirra hafa býsna þróaðan búnað, bæði skip og vopn, og eru í vel skipulögðum glæpaklíkum. Sjórán verða einkum þar sem siglingaleiðir eru þröngar eða í höfnum þar sem löggæsla er léleg.

Malakkasund hefur lengi verið hettulegasta svæðið í Asíu. Sjóræningjar frá Indónesíu eru þar fremstir í flokki. Adenflói við Austur-Afríku er heimavöllur hinna illræmdu sómölsku ræningja. Sjóræningjar frá Nígíeríu hafa

Sjóræningjar við strendur Afríku handteknir.

Sómalskur sjóræningi vel vopnum búinn horfir til hafs. Vegna alþjóðlegra varnaraðgerða hefur verulega dregið úr sjóránum við Sómalíu síðustu árin.

seinni árin sótt í sig veðrið og nú er Gíneuflovi við vestanverða Afríku talinn vera viðsjárverðasta svæðið í heiminum fyrir sæfarendur, hvort sem um er að ræða rán á skipum, skotbardaga eða töku gísla sem hafðir eru í haldi þar til lausnargjald hefur verið greitt.

Alþjóðlegar varnaraðgerðir hafa skilað þeim árangri að sjóránum við Sómalíu hefur snarfækkað. Af skráðum sjóránum árið 2018 voru langflestar við Nígíeríu, eða 48 að tölu. Indónesía kemur þar á eftir með 36 rán. Flest rán við Suður-Ameríku eru framin við Venesúela. Skipting á heimsálfur er þannig að 87 rán voru við Afríku, 60 við Suðaustur-Asíu og 29 í Karíbahafi og við Suður-Ameríku.

Allar tegundir skipa

Öll skip geta átt von á því að verða fyrir árásum, jafnt skemmtiferðaskip, flutningaskip sem fiskiskip. Það eru einkum skip sem flytja þungavöru hvers konar sem hafa verið skotspónir ræningja. Árið 2018 urðu 59 slík skip fyrir árásum eða tilraun til árása. Flest skipin sem ráðist var á voru skráð á Marshall-eyjum, Singapúr og Panama.

Algengustu atvikin eru þannig að ræningjar lauma sér um borð í skip sem liggja fyrir ankerum og láta þar greiðar sópa. Farið var um borð í 143 skip og stolið hluta af farni eða verðmætum frá áhöfn, 6 skipum var rænt og stjórnum þeirra tekin yfir, skotið var á 18 skip en 34 árásum var hrundið. Í þessum ránum árið 2018 var 141 maður tekinn fastur og 83 mönnum var haldið í gíslingu.

þegar sómalskir sjóræningjar réðust á það og lögðu undir sig.

Í áhöfn voru 29 manns, meðal annars frá Kína, Víetnam og Filippseyjum. Mennirnir voru fluttir til Sómalíu þar sem þeim var haldið fongnum í eyðimörkinni. Ræningjarnir kröfðust hárrar fjárhæðar í lausnargjald.

Áhöfnin sagði síðar að gíslunum hefði oft verið misþyrmt og þeir hefðu lagt sér til munns rottur og skordýr til að halda sér lifandi. Tveir dóu af veikindum og einn var skotinn til bana. Eftir fjögur og hálf ár sættust ræningjarnir á mun lægra lausnargjald en krafist var og gíslunum var sleppt. Þeir höfðu þá verið 1.672 daga í haldi við ómurlegar aðstæður.

275 milljarða króna kostnaður 2017

Auk mannglegra þjáninga hlýst mikill kostnaður af sjóránum og aðgerðum til að verjast þeim. Alþjóðlegur aðili, Ocean Beyond Piracy, tekur saman og metur efnahagslegan kostnað vegna sjórána. Að mati OBC nemur hann í heild að minnsta kosti hátt í þriðja milljarð dollara, að jafnvirði um 275 milljarða íslenskra króna árið 2017. Tjón vegna sjórána í heiminum hefur lækkað. Fyrir tæpum áratug var heildarkostnaður vegna sjórána metinn á um allt að 12 milljörðum dollara, sem eru um 1.475 milljarðar íslenskir.

Aðeins lítill hluti þessa kostnaðar árið 2017 er stolnar vörur eða annað þýfi. Meginkostnaðurinn liggur oftast í öryggisgæslu, bæði á vegum opinberra aðila, alþjóðlegra samtaka og skipafélaga. Athygli vekur að verulegur hluti útgjalda vegna sjórána við Sómalíu er olíukostnaður skipa sem þurfa að auka siglingahraðann til að vera sem stystan tíma inni á hettusvæði.

Mestur kostnaður við Sómalíu

Kostnaði við sjórán er skipt niður á einstök svæði og er hann mestur við Austur-Afríku, nánar tiltekið við Sómalíu, þrátt fyrir fækkun rána á því svæði. Heildarkostnaður þar er metinn á um 1,4 milljarða dollara, um 173 milljarðar íslenskir. Þar á eftir kemur Vestur-Afríka með um 818 dollara, um 108 milljarða íslenska.

Í gögnum OBC kemur fram að varningi að verðmæti 6,3 milljónir dollara var stolið úr skipum í Asíu og annar kostnaður þar hafi verið 23 milljónir dollara. Í Suður-Ameríku og Karíbahafi var stolið varningi að verðmæti 949 þúsund dollara. Nánari upplýsinga um Asíu og

Fáni sjóræningja blaktir við hún.

Barsmíðar, pyntingar og dauði

Sé lítið til ársins 2017 þá höfðu sjóránin áhrif á um 5.600 sæfarendur, mismikið eftir atvikum. Hrikalegustu sögurnar eru af þeim sem teknir voru fastir og haldið í gíslingu þar til lausnargjald fékkst greitt. Helmingur gísla verður fyrir einhvers konar barsmíðum og 10% sæta miklu ofbeldi eða pyntingum. Þeir hafa til dæmis verið lokaðir inni í frystigeymslum, brenndir með sigarettuglöd og neglur dregnar af fingrum. Árið 2017 voru 19 gíslar dreppir eða höfðu dáíð í vörslu ræningja. Sum árin er tala látinna mun hærri.

Rúm fjögur ár í gíslingu

Mörg dæmi er hægt að taka um þjáningar þeirra sem orðið hafa fyrir barðinu á sjóræningjum síðari tíma. Saga áhafnarinnar á fiskiskipinu Naham 3 er sérstaklega átakanleg. Skipið var að veiðum árið 2012

Suður-Ameríku eru ekki tífundaðar. Þótt kostnaður vegna sómskra sjóræningja sé verulegur hefur hann lækkað umtalsvert. Árið 2010 var fjárhagslegt tjón vegna þeirra metið á um 7 milljarða dollara, 865 milljarða íslenska, en var komið niður í 1,4 milljarða dollara árið 2017 eins og áður getur.

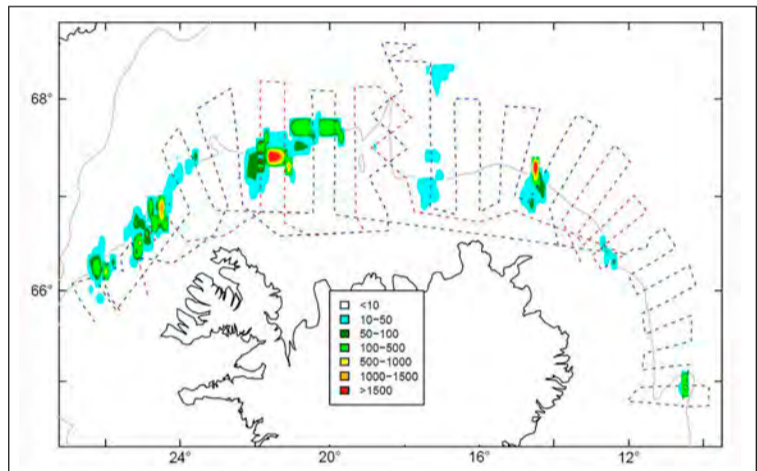
Háar fjárhæðir í lausnargjald

Opinberir aðilar og skipafélög eru ekki að flíka því hve mikið er greitt í lausnargjald fyrir skip eða áhafnir. Talið er að slíkar upplýsingar geti ýtt undir sjórán. Þó rataði það í fréttirnar fyrir áratug eða svo að greiddar voru 9,5 milljónir dollara, tæpir 1,2 milljarðar íslenskra króna, fyrir að endurheimta olíuskip frá Kóreu úr höndum ræningja. Var það hæsta lausnargjald sem greitt hafði verið fram til þess tíma. Það fylgdi fréttinni að í heild hefðu skipafélög í heiminum greitt 415

milljónir dollara samanlagt, rúma 50 milljarða íslenska, í lausnargjald árin 2009 og 2010. Taka skal fram að þetta var á þeim árum sem sómskir ræningjar létu hvað mest til sín taka.

Íslenskt skip á sjóræningjaslóðum

Sem betur fer eiga íslensk skip sjaldan leið um sjóræningjaslóðir en þó kemur það fyrir. Togbátum Skinney SF var siglt nýsmíðuðum frá Taívan til heimahafnar í Hornafirði í mars 2009. Farið var meðal annars um Malakkasund og gekk sú sigling vel en sjóræningjar réðust á skip sem var þar samhliða Skinney um tíma. Þegar komið var í Adenflóa milli Sómalíu og Yemen söfnuðust nokkur skip þar saman og sigldu svo áfram í fylgd herskips en þyrta sveimaði yfir. Svo mikil hætta var talin vera á ferðum að skipin ásamt herskipinu máttu sigla ljóslaus um nóttina til að vekja ekki athygli ræningja.

Loðnuleitarsvæðið. Mynd / Hafrannsóknastofnun

Loðnumælingar Hafrannsóknastofnunar:

Stofninn er langt undir veiðanlegum mörkum

Bráðabirgðamat Hafrannsóknastofnunar liggur nú fyrir frá mælingum á stærð loðnustofnsins í janúar. Stærð hrygningarstofnsins samkvæmt þessum mælingum var um 64 þúsund tonn. Í skýrslunni segir að stærð stofnsins sé langt undir þeim mörkum í gildandi aflareglu sem þarf að ná svo Hafrannsóknastofnun geti ráðlagt veiðar.

Matið á stærð loðnustofnsins byggir á mælingum þriggja skipa, RS Arna Friðrikssonar, ásamt loðnuskipunum Hákonu EA-148 og Polar Amaroq. Stærð stofnsins samkvæmt mati Hafrannsóknastofnunar er langt undir þeim mörkum í gildandi aflareglu sem þarf að ná svo Hafrannsóknastofnun geti ráðlagt veiðar.

stofnunar segir að þrátt fyrir erfiðar veðurastæður hafi með samstilltu átaki þriggja mæliskipa og tveggja leitarskipa náðst heildaryfirferð frá Hvalbakshalla fyrir suðaustan land og þaðan norður um og suður fyrir Víkurál út af Vestfjörðum. Hafís hindraði mjög yfirferð í Grænlandssundi.

Laugardaginn 1. febrúar hófust mælingar á stofninum öðru sinni. Polar Amaroq byrjaði þá yfirferð suðaustur af landinu og kom Aðalsteinn Jónsson SU-011 inn í þær mælingar fyrir austan þriðjudaginn 4. febrúar.

RS Arni Friðriksson fór einnig í mælingar 3. febrúar vestan við land og mælir til móts við hin skipin. Gert er ráð fyrir að þessar mælingar geti staðið yfir fram í miðjan febrúar.

NH

Vantar þig heyrnartæki?

Heyrnarmælingar, ráðgjöf og heyrnartækjapjónusta

Opn S eru ný tegund heyrnartækja frá Oticon sem hjálpa þér að heyra margfalt betur í fjölmenni og klíð. Þú getur fengið Opn S með endurhláðanlegum rafhlöðum. Heyrnartækni hefur um árabil veitt þjónustu víðs vegar á landsbyggðinni. Í febrúar bjóðum við upp á heyrnarmælingar, ráðgjöf og þjónustu á eftirfarandi stöðum:

Akranes | Akureyri | Borgarnes | Egilsstaðir | Húsavík | Hvammstangi
Reykjanesbær | Selfoss | Vestmannaeyjar

Bókaðu tíma í síma 568 6880 eða á www.heyrnartaekni.is

Heyrnartækni | Glæsibæ | Álfheimum 74 | 104 Reykjavík | Landsbyggðapjónusta | Sími 568 6880

Lífræn hreinsistöð

- Fyrirferðalítill fullkomin sambyggð skolphreinsistöð
- Uppfyllir ýrtrustu kröfur um gæði hreinsunar
- Engin rotþró eða siturlögn 25 ára ábyrgð
- Tæming seyru á þriggja til fimm ára fresti
- Engir hreyfanlegir hlutir
- Stærðir frá 6 - 55 persónueiningar

WPL Diamond

IDNVER
 Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
 Sími 517 2220 - petur@idnver.is

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 20. febrúar

Gámurinn er þarfaping

Til leigu eða sölu:

- Þurrgámar
- Hitastýrðir gámar
- Geymslugámar
- Einangraðir gámar
- Fleti og tankgámar
- Gámar með hliðaropnun
- Gámahús og salernishús
- Færanleg starfsmannaðstaða
- Bos gámar og skemmur

Hafðu samband 568 0100

Stólpi Gámar
 Klettagördum 5 | 104 Reykjavík | Óseyrarbraut 12 | 220 Hafnarfirði

www.stolpigamar.is

HROSS & HESTAMENNSKA

Jón Baldur Lorange, verkefnastjóri WorldFengs hjá Bændasamtökum Íslands, hlaut heiðursverðlaun FEIF. Mynd / Landsamband hestamanna

FEIF-þing 2020: Breytingar á kynbótakerfi og vægi bygginga- og hæfileikadóms samþykktar

Ársþing FEIF, International Federation of Icelandic Horse Associations, eða Alþjóðasamtök eigenda íslenska hestsins, fór fram dagana 31. janúar til 1. febrúar síðastliðinn. Á þingið mættu um 120 fulltrúar frá aðildarlöndum FEIF. Heiðursverðlaun FEIF hlutu Doug Smith, fráfarandi varaformaður FEIF, og Jón Baldur Lorange, verkefnastjóri WorldFengs hjá Bændasamtökum Íslands.

Á fundinum voru samþykktar breytingar á regluverki FEIF hvað varðar kynbótakerfið, vægi byggingadóms og hæfileikadóms sem er nú 35/65 í stað 40/60. Einnig eru breytingar á vægi á einstökum þáttum bæði í byggingadómi og hæfileikadómi. Tvö ný lönd voru samþykkt sem fullgild aðildarlönd FEIF, Ástralía og Ungverjaland, og eru aðildarlöndin nú orðin 22 alls.

Alexandra Montan Grey var kosin ný í stjórn FEIF. Aðrir í stjórn eru Gunnar Sturluson, forseti FEIF, Gundula Sharman, formaður æskulýðsnefndar, Inge Kringeland, formaður kynbótanefndar, Jean-Paul Balz, formaður keppnisnefndar, Mia Esterman, formaður nefndar um frístundareidmennsku og Silke Feuchthofen, formaður menntanefndar. Meðal annarra í nefndum FEIF eru Þorvaldur Kristjánsson í kynbótanefnd, Hulda Gústafsdóttir í keppnisnefnd, Sveinn Ragnarsson í menntanefnd og Helga B. Helgadóttir í æskulýðsnefnd.

Suzan Beuk hlaut viðurkenningu sem þjálfari ársins eftir netkosningu en hún var þjálfari ungmennaliðs Þýskalands sem náði frábærum árangri á HM 2019. Æskulýðsbikar FEIF hlaut Austurríki fyrir kraftmikið æskulýðsstarf á síðasta ári. /VH

Mynd / Elin Vigdís Andrésdóttir

Búskapur með blóðgjafahryssur

Undanfarna daga og vikur hefur umræða skapast, m.a. á netmiðlum, um búskap bænda sem halda folaldshryssur og nýta þær jafnframt til blóðgjafa. Einnig lagði þingmaður nýlega fram fyrirspurn til ráðherra um þennan búskap.

Hryssublóði hefur verið safnað á Íslandi í um 40 ár í þeim tilgangi að vinna úr því virka lyfjaefnið eCG til framleiðslu á frjósemislyfjum. Frjósemislyf sem innihalda eCG eru notuð um allan heim til meðferðar á frjósemisvandamálum í húsdýrum og til samstillingar gangmála. Þau eru notuð m.a. fyrir nautgripi, svín, kindur og geitur, en eCG virkar einnig á önnur spendýr. Ekkert nothæft efni er til sem kemur í staðinn fyrir eCG.

Í kringum 1980 var blóði safnað og það flutt úr landi til vinnslu. Síðar var ákveðið að vinna blóðið hérlandis og var lyfjaverksmiðja byggð í þeim tilgangi. Eins og þekkt er um sprotafyrirtæki var reksturinn erfiður í fyrstu.

Ísteka ehf. er GMP vottað fyrirtæki

Líftæknifyrirtækið Ísteka ehf. var stofnað utan um reksturinn í desember árið 2000 og er því nú að verða 20 ára. Framleiðslan byggist á hátekniaðferðum sem fyrirtækið hefur þróað. Ísteka er GMP vottað fyrirtæki (Good Manufacturing Practice / góðir framleiðsluhættir í lyfjagerð) og er verksmiðjan og framleiðslukerfi fyrirtækisins skoðuð reglulega af innlendum og erlendum lyfjafirvöldum til að ganga úr skugga um að ströngum lagakröfum GMP kerfisins sé fylgt. Ísteka er nú þekkt um allan heim fyrir vandaða framleiðslu og á það stærstan þátt í velgengni félagsins.

Allt eCG sem er framleitt er selt erlendum lyfjaframleiðendum sem framleiða úr því fullbúið frjósemislyf. Veltan síðustu 10 árin, eins og sjá má af ársreikningum (2009-18), hefur ríflega þrefaldast. Starfsmenn eru nú tæplega 40, þá eru ótalin afleidd störf, m.a. hjá dýralæknum og bændum.

Félagið hefur verið kynnt á landbúnaðarsýningum, á fundum um land allt og fjallað hefur verið um þessa starfsemi í tímaritum, dagblöðum, sjónvarpi og útvarpi. Með vaxandi eftirspurn erlendra aðila og aukinni framleiðslugetu Ísteka hafa frekari tækifæri skapast fyrir bændur til sölu á blóði úr fylfullum hryssum.

Bændur halda folaldshryssur sem áður voru eingöngu nýttar í kjötfarmleiðslu en gefa nú af sér þessa aukaafurð sem Ísteka kaupir. Bændabýlin eru flest fjölskyldu-

Arnhjör Guðlaugsson.

bú dreifið út um allt land, alls um 100 talsins, með ríflega 5000 hryssur. Margir bændanna eru jafnframt sauðfjárbændur, kúabændur eða afla sér viðurværis með annarri starfsemi.

Meðalverð á blóðgjöf (5 L) í ár er rúmar 10.000 krónur án vsk og að meðaltali fást um 80.000 krónur fyrir afurðir hryssu á ári að folaldi meðtöldu.

Folöldunum er annaðhvort slátrað til manneldis í sláturhúsum að hausti eða þau sett á vetur til frekari ræktunar. Bændur hafa af þessu drjúgar tekjur og þannig er stutt við að byggð haldist í fámennum sveitum.

Auðvelt er fyrir bændur að koma sér upp folaldshryssum. Upphafskostnaður er fremur lítil og aðalvinnan á blóðgjafatímabili felst í smölun og aðstoð við dýralækni. Utan blóðgjafatímabils er vinna fólgin í gjöfum, tilhleyplingum að vori og almennu eftirliti árið um kring.

Aðlögunarsamningur í sauðfjárrækt hjá Framleiðnisjóði landbúnaðarins getur nýst bændum á starfandi búum við að breyta um áherslur og styrkja reksturinn. (<http://www.fl.is/adlogunarsamningar-i-saudfjarraekt/>).

Dýravelferð er lögð til grundvallar

Grundvöllur starfsemi bænda og Ísteka er dýravelferð. Hrossin fá góða umönnun og meðferð í samræmi við bestu starfshætti í landbúnaði og þau lög og reglur sem gilda um dýravelferð (meðal annars lög um velferð dýra nr. 55/2013 og reglugerð um velferð hrossa nr. 910/2014). Hrossin eru í stórum hjörðum með gott rými allt árið um kring. Þau eru félagsverur og njóta samneytis við önnur hross eins og þeim er eðlislægt. Á haustin hafa þau góðan fituforða til að takast á við veturinn.

Blóðgjafirnar fara þannig fram að hryssan er leidd í bás þar sem

dýralæknir tekur við henni. Hann staðdeyfir hryssuna, setur nálina upp og leyfir 5 L að renna í þar til gert ílát. Hryssan stoppar við í básnum í 10-15 mínútur og er eftir það hleypt út þangað sem hún fær aðgang að vatni, salti og beit og folaldið bíður hennar. Blóðgjafatímabilið er einu sinni á ári í um 2 ½ mánuð síðsumars og fram á haust. Á því tímabili eyðir hver hryssa að meðaltali rúmum klukkutíma í blóðgjöf og launar þannig gott líf og frelsi árið um kring.

Áratuga reynsla og margtíraðar rannsóknir á hryssunum hafa sýnt fram á að blóðgjafirnar hafa engin neikvæð áhrif á heilsu þeirra. Þær þyngjast eðlilega og blóðgildi þeirra eru í jafnvægi yfir blóðgjafatímabilið. Fyl þeirra þroskast eðlilega og folöldin þeirra stækka eins og önnur folöld.

Ísteka hefur notað þekkingu sína og reynslu af GMP gæðakerfi lyfjafarmleiðslunnar við að þróa eftirlitskerfi með velferð hryssanna. Dýravelferðarfulltrúi Ísteka heimsækir bæði á blóðgjafatímabilinu og einnig yfir vetrartímabili. Hlutverk hans er að sannreyna að skilyrðum dýravelferðarsamninga milli Ísteka og bænda sé fullnægt. Í samningunum koma fram ákvæði laga og reglugerða ásamt kröfum Matvælastofnunar (MAST) vegna leyfis fyrirtækisins til starfseminnar. MAST hefur jafnframt eftirlit með starfseminni í samræmi við lög og reglur.

Hefur bætt hag hrossabænda

Framleiðendur folaldakjöts hafa seinustu ár í auknum mæli aukið tekjur sínar með því að selja blóð úr hryssum sínum til lyfjafarmleiðslu. Ísland er mjög heppilegur staður til þessarar framleiðslu. Hér þekkjast sárafáir smitsjúkdómar í hrossum miðað við það sem þekktist í öðrum löndum. Hér á landi er enn fremur bæði menningu og löggjöf þannig háttáð að dýravelferðarsjónarmiðum eins og þau gerast ströngust er hér fylgt sem sjálfsgöðum hlut.

Samstarf bænda og Ísteka hefur aukið fjölbreytni í búskap og skapað bændum aukin tækifæri til tekna og styrkt viðkvæmar byggðir út um landið. Samstarfið hefur auk þess skapað rótróinn iðnað, háteknistörf og eftirsóttá útflutningsvöru. Útlit er fyrir að vöxtur verði áfram í greininni og framleiðsla aukist enn frekar á komandi árum.

Arnhjör Guðlaugsson
framkvæmdastjóri Ísteka ehf.

BÍLDUDALSFLUGVÖLLUR

Vetrarþjónusta, eftirlit, viðhald og umhirða

Isavia Innanlands ehf kannar áhuga aðila á verktöku á rekstri Bíldudalsflugvallar.

Um er að ræða eftirfarandi verkefni:

- Daglegur rekstur flugvallar, sem felur í sér eftirlit og umhirðu m.a. snjómokstur
- Flugupplýsingaþjónusta í tengslum við flug
- Viðbragðsþjónusta, slökkvi- og björgunarþjónusta
- Viðhald og umhirða tækja og eigna flugvallarins

Áhugasamir eru beðnir um að hafa samband fyrir 15. febrúar næstkomandi, með því að senda póst á e-tenders@isavia.is þar sem gefið er upp nafn og kennitölu áhugasamra.

Vakin er athygli á því að einungis er verið að kanna áhuga.

ISAVIA

FRÉTTIR

Samband garðyrkjubænda segir vörur íslenskra bænda í harðri samkeppni við innflutning:

Rekstrartekjur garðyrkjubænda drógust saman um 4% á árunum 2008 til 2017

Samband garðyrkjubænda hefur svarað erindi fjármála- og efnahagsráðuneytisins um tolla á pottaplöntur og afskorin blóm. Í svarinu kemur fram að rekstrartekjur garðyrkjubænda drógust saman um 4% á árunum 2008 til 2017 en að greinin hafi styrkt stöðu sína undanfarin tvö ár.

Í svari Sambands garðyrkjubænda segir meðal annars að óumdeilanlegt sé að tollar og framkvæmd tollaefirlits sé hluti af þeim starfsskilyrðum sem blómaframleiðslu eru búin. Það hefur því verið megináhersla hjá Sambandi garðyrkjubænda að tollamál skuli ætíð taka mið af öðrum þeim breytum sem hafa áhrif á starfsumhverfi greinarinnar.

Búvörusamningar heppilegasti samstarfsvettvangurinn

Það er sýn félaga í Sambandi garðyrkjubænda að heppilegasti vettvangur til að móta starfsumhverfið með heildrænum hætti sé í búvörusamningum sem ætlað er að taka á samstarfi um landbúnað hverju sinni. Nýhafin er endurskoðun á samstarfssamningi við garðyrkjuna með þátttöku fulltrúa frá fjármála- og efnahagsráðuneytinu og atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu. Þar ætti að mati Sambands garðyrkjubænda að fjalla um tollamál varðandi garðyrkjuafurðir og samræma þannig þann stuðning sem íslensk stjórnvöld leggja af mörkum til að bæta og jafna samkeppnisstöðu innlendrar framleiðslu og lækka þannig verð til neytenda.

Þá er nauðsynlegt að þær breytingar sem samið er um fái góða kynningu og veittur sé hæfilegur aðlögunartími. Ekki má gleyma því að framleiðsla erlendis nýtur oft veglegs stuðnings og/eða býr við mjög ólík starfsskilyrði en hér eru uppi.

Rekstrartekjur dregist saman

Einnig segir að undanfarin ár hafi ræktunarstöðvum fækkað og fyrirtækin stækkað. Þrátt fyrir það hafi rekstrartekjur blómabænda á tímabilinu 2008 til 2017 dregist saman um 4%.

Vörur íslenskra blómabænda eru í samkeppni við sambærilegar innfluttar vörur. Innflutningur á blómum er frjálst allt árið nema hvað varðar þær tegundir sem ekki má flytja hingað til lands af heilbrigðis- og sjúkdómsvarnaástæðum.

Nokkrar tegundir falla undir tollskyldu. Í þeim tegundum hafa verið boðnir út tollkvótar. Sú breyting sem varð á tollalögum og fyrirkomulagi á útboðum tollkvóta um síðustu áramót mun án vafa lækka verð á tollkvótum.

Innlend framleiðsla annar að mestu eftirspurn

Innlend framleiðsla í afskornum blómum annar að mestu innlendri eftirspurn ef undan eru skildir

annasömustu blómasöludagar ársins. Aukin eftirspurn eftir tollkvótum og betra rekstrarumhverfi ætti að vera innlendum framleiðendum hvatning til að auka enn á uppbyggingu og framleiðslugetu.

Þær aðstæður sem uppi voru frá 2008 til 2017 höfðu það í för með

sér að uppbygging í blómaræktun hérlendis hefur verið minni en ella hefði verið.

Á árunum 2018 og 2019 hafa hins vegar orðið jákvæðar breytingar sem allar miða að því að styrkja stöðu greinarinnar og anna eftirspurn sem best.

Því er gjarnan haldið fram að niðurfelling tolla skili sér til neytenda. Slíkt ætti auðvitað að vera sjálfsagt en raunin hefur orðið önnur.

Í svari Sambands garðyrkjubænda segir að Alþýðusamband Íslands og fleiri hafa bent á að

tollalækkunar skila sér einmitt ekki að fullu í lægra vöruverði. Full ástæða er til að skoða af hálfu óháðra aðila hvaða áhrif þær umfangsmiklu lækkunar og niðurfellingar á tollum undanfarin ár, hafa í raun haft á verð vöru og þjónustu til neytenda. /VH

Náðu hámarksárangri með heildarlausn frá Líflandi

Markmið okkar er að styðja bændur með markvissum og vísindalegum hætti í átt að hámarksárangri. Lífland býður upp á kjarnfóður fyrir öll tímabil á vaxtartíma nautkálfa.

Kálfamúslí

Kálfamúslí kemur kálfum fyrir til að éta kjarnfóður og hentar fyrstu 3 vikurnar, þar til kálfar hafa náð góðum tókum á áti.

Alikálfaköggjar

Alikálfaköggjar eru próteinríkir og lystugir köggjar fyrir ungválfra frá burði að 3ja mánaða aldri.

Kálfaþróttur

Kálfaþróttur er kjarnfóður sem hentar naut- og kvígukálfum frá 3ja mánaða aldri til vöðvauppbyggingar og þyngdaraukningar.

Bolabætir

Bolabætir er kjarnfóður til að gefa nautkálfum síðustu vikurnar fyrir slátrun. Bolabætir inniheldur m.a. 52% maís og er því mjög sterkju- og orkuríkur. Hátt hlutfall maís ýtir undir betri fitusprengringu í kjöti. Bolabætir stuðlar að þyngdaraukningu nautkálfa á síðasta vaxtarskeiðinu.

Allar blöndurnar innihalda sérlegaða steinefna og vítamínblöndu ætlaða nautgripum í vexti.

Vinsamlega hafið samband við söluráðgjafa okkar í síma 540 1100 til að fá nánari upplýsingar

Sala og ráðgjöf
Sími 540 1100

www.lifland.is
lifland@lifland.is

Reykjavík
Lyngháls

Borgarnes
Borgarbraut

Akureyri
Óseyri

Blönduós
Efstubraut

Hvolsvöllur
Ormsvöllur

41,9% fólks á landsbyggðinni les Bændablaðið

Lesur Bændablaðsins:

21,9%

41,9%

29,2%

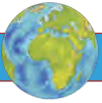
í höfuðborgarsvæðinu

á landsbyggðinni

landspennan lesa Bændablaðið

Hvar auglýsir þú? Bændablaðið

Sími: 563 0300 / Netfang: bb@bend.is / bb.is

Beinin sem um ræðir fundust í helli á Mani-skaga á suðvesturströnd Grikklands og eru talin vera 210 þúsund ára gömul.

Mannvistarleifar: 210 þúsund ára höfuðkúpubrot finnast á Grikklandi

Brot úr höfuðkúpu *Homo sapiens* sem fundust í helli á Grikklandi skömmu eftir 1970 eru taldar vera elstu minjar sem fundist hafa til þessa um að fólk hafi búið utan Afríku.

Reynist beinin vera jafngömul og sumir halda fram er fundurinn sagður breyta hugmyndum mannfraeðinga um sögu manna í Evrópu og Asíu. Sem stendur er ekki hægt að segja fyrir víst að beinin séu úr *H. sapiens*.

Beinin sem um ræðir fundust í helli á Mani-skaga á suðvesturströnd Grikklands og eru talin vera 210 þúsund ára gömul. Reynist aldursgreiningin rétt gætu beinin bent til þess að *H. sapiens* hafi sest að í Evrópu 50

þúsund árum fyrr en áður hefur verið talið. Fundurinn gæti bent til þess að frummenn hafi yfirgefið Afríku oftar en einu sinni og sest að eins og fyrri beinafundir í Ísrael sýna en ekki náð föfestu. Aðrir draga í efa að beinin tilheyrir *H. sapiens* og segja að rannsaka þurfi beinin frekar áður en slíku er slegið fram.

Eftir að beinin fundust skömmu eftir 1970 voru þau send til geymslu á safn í Aþenu og hafa legið þar síðan. Hópur mannfraeðinga hóf fyrir skömmu að rannsaka höfuðkúpubrotin og bera þau saman við bein annarra frummanna. Niðurstaða samanburðarins sýnir að brotin bera merki bæði *H. sapiens* og Neanderdalsmanna. /VH

Rafflesíur eru ekki bara áhugaverðar fyrir það að mynda stór blóm því þær hafa hvorki blöð, stofn né hefðbundnar rætur. Mynd / www.thejakartapost.com

Flóra heimsins: Stórt og illa lyktandi

Stærsta blóm sem vitað er um fannst fyrir skömmu á eyjunni Súmötru í Indónesíu. Blómið mældist 111 sentimetrar í þvermál og lyktar eins og dragúldið kjöt.

Plantan er af ættkvíslinni *Rafflesia* en tegundir innan ættkvíslarinnar eru þekktar fyrir að mynda gríðarlega stór blóm sem gefa frá sér lykt eins og af rotandi kjöti. Lyktin laðar að sér flugur sem sækjast í úldið kjöt og sjá flugurnar um frjóvgun plantanna. Plantan sem um ræðir er af tegundinni *R. tuan-mudae*.

Annað slagid finnst í náttúrunni blómstrandi rafflesíur og mældist sú stærsta til þessa, sem fannst líka á Súmötru, 107 sentimetrar í þvermál en hún var af tegundinni *R. arnoldii*

en metið fyrir það var 91 sentimetrar og sjö kíló að þyngd og blómstraði sú planta í Suður-Afríku.

Rafflesíur eru ekki bara áhugaverðar fyrir það að mynda stór blóm því þær hafa hvorki blöð, stofn né hefðbundnar rætur. Plantan ljóstílífar ekki og þess í stað er hún afæta og sýgur með eins konar fálmurum til sín vatn og næringu úr vafningsplöntum sem tilheyrja ættkvíslinni *Tetrasigma* sem vex í nágrenni við hana.

Rafflesia, eða nálilja eins og platan gæti kallast á íslensku, er í alvarlegri útrýmingarhættu og til þessa hefur ekkert gengið með að fjölga þeim í grasagörðum þrátt fyrir að þær sé þar að finna. /VH

Moving Mountains með nýjar afurðir á gervikjötsmarkaðinum:

Svínakjötslausir hamburgarar og kjötfarsklattar úr ostrusveppum

Alls konar eftirlíkingar af hefðbundinni fæðu flæðir nú yfir tiskumarkaðinn á Vesturlöndum. Mest hefur þar borið á fjölbreyttum verksmiðjuunnum vegan-matvörum úr korni og baunum. Einnig hafa menn verið að gera nautakjöts-eftirlíkingar úr kjöti af öðrum dýrategundum.

Þekkt er á markaðinum vegan-gervikjöt þar sem t.d. er líkt eftir kalkúnakjöti, nautakjöti og svínakjöti. Einnig hefur lengi verið þekkt að reynt sé að svindla á neytendum með því að bjóða t.d. rétti úr nautakjöti sem í raun eru unnir úr hrossakjöti eða kjöti af öðrum dýrategundum. Nýlega kom t.d. upp enn eitt hrossakjötsvindlmálið á Spáni þar sem 15 manns voru handteknir fyrir að gefa út fölsk framleiðsluvottorð þar sem hrossakjöt var sett á markað sem nautakjöt. Einnig fyrir að markaðssetja kjöt sem var óháft til neyslu.

Grænmetisborgarar

Fyrir hálfum mánuði birtist á vefsíðu GlobalMeat frétt um matvælaframleiðslufyrirtækið Moving Mountains. Það er m.a. frægt á Bretlandsmarkaði og víðar um Evrópu fyrir framleiðslu á grænmetishamburgurum og pylsum sem eiga að vera staðgengill kjöt-réttta. Þar er líkt eftir nautakjötsborgurum og það nýjasta er að líkja eftir svínakjötsborgurum.

Charlot Robson, markaðsstjóri Moving Mountains, segir að fyrirtækið hafi lengi verið að rannsaka hvernig kjötréttir væru framleiddir. Hafi fyrirtækið tekið upp sams konar framleiðsluáferðir og kjötiðnaðurinn við að framleiða „kjötrétti“ sem ekki innihalda neinar dýraafurðir. Meðal hráefna sem fyrirtækið hefur notað eru sveppir sem þykja heppilegir þegar líkja þarf eftir safaríku kjöti. Kókosolífa er svo notuð í stað dýrafitu og síðan er hveiti og sojabaunir notaðar til að líkja eftir

Svínakjötslaus hamburgari, „No-Pork Burger“, frá Moving Mountains kom jafnvel hördustu kjötætum mjög á óvart á matvælasýningu í Hollandi.

Kjötlausir hamburgarar Moving Mountains hafa notið vinsælda víða um Evrópu.

trefjum í hefðbundnu kjöti. Til að líkja eftir blóði í kjötinu eru notaðar rauðrófur.

„No-Pork Burger“

Fyrirtækið Moving Mountains sýndi sínar framleiðsluvörur á matvælasýningunni Horecava sem haldin var í Amsterdam í Hollandi

nú í janúar. Þar gafst fólki kostur á að smakka á fjölbreyttum réttum sem fyrirtækið vinnur úr hráefni úr jurtaríkinu og þar á meðal var svonefndur svínakjötslaus hamburgari [No-Pork Burger].

Robson segir að þessi hamburgarar hafi komið mörgum á óvart, ekki síst fólki sem sagðist ekki vera vegan. Svínakjötslaus hamburgarinn er eftirlíking af svínakjötsborgara, en hráefnið er að uppiðstöðu til ostrusveppir og rauðrófur. Þá er hamburgarinn sagður laus við allt kólesteról, hormóna og sýklalyf.

Svínakjötslausu hamburgararnir eru boðnir í 113,5 gramma stærð og einnig í minni útgáfu sem er 56 grömm og kallaðir kjötfarsklattar, eða „sausage patty“. Er þessi framleiðsla svo mikið verksmiðjuunin og komin langt frá því að geta kallast ferskvara, að útilokað er að finna í þessu grænmeti og hvað þá raunverulegt kjöt. /HKr:

Slökkviliðsmenn í Ástralíu:

Björguðu sjaldgæfum woolemi-furum

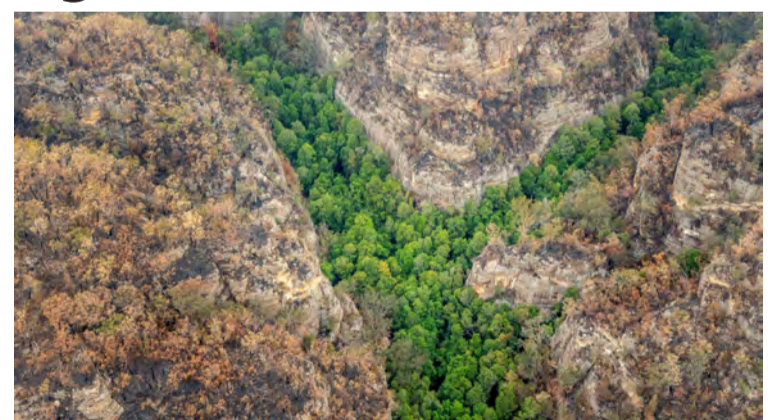
Gróðureldarnir sem geisad hafa í Ástralíu undanfarna mánuði hafa valdið gríðarlegum skemmdum og dauða bæði manna og dýra. Eldarnir hafa einnig valdið ofboðslegum gróðurspjöllum en í flestum tilfellum er talið að gróðurinn muni jafna sig á nokkrum árum.

Um tíma höfðu menn áhyggjur af því að eini villti lundurinn af wollemi-furum, *Wollemia nobilis*, myndi verða eldinum að bráð en slökkviliðsmönnum tókst að bjarga honum. Lundurinn sem um ræðir er í þjóðgarði sem kenndur er við furuna og kallast Wollemi National Park.

Tegundin var talin útdauð

Mikil áhersla var á að bjarga furunum þar sem Wollemi-þjóðgarðurinn er eini staðurinn í heimi þar sem tegundin vex villt. Einungis er vitað um 200 wollemi-furur í þjóðgarðinum og vaxa þær allar í sama gilinu. Reyndar eru trén það sjaldgæf að fram til 1994 var talið að það væri útdautt, eða þar til fururnar fundust í Ástralíu.

Trén eru ekki bara merkileg fyrir það hversu sjaldgæf þau eru því að tegundin var upp á sitt besta á tíma risaeldnanna fyrir um 35 til 65 milljónum ára.

Einungis 200 villtar wollemi-furur finnst í gili í samnefndum þjóðgarði í Ástralíu. Mynd / https://www.npr.org.

Miklu kostað til og árangurinn góður

Björgunaraðgerðin var víðamikil og fólst meðal annars í því að flytja vatn með þylum og bleyta upp jarðveginum í kringum gilið þar sem fururnar vaxa og draga þannig úr líkum á að eldurinn kæmist að trjánum. Auk þess sem slökkviliðsmennirnir dreifðu eldhemjandi efnunum umhverfis trén og héldu þeim blautum

Woolemi-fura í Kew-grasagarðinum í London. Mynd / VH

á meðan mesta eldhættan gekk yfir.

Sjónarvottar segja að reykurinn í gilinu hafi verið svo mikill fyrst eftir að eldurinn fór í gegnum það að ekki hafi sést hvort björgunaraðgerðin hefði heppnast. Eftir að rofaði til ætluðu menn vart að trúa sínum eigin augum því einungis tvö tré höfðu orðið eldinum að bráð og nokkur önnuð sviðnað lítillega. /VH

Bændablaðið
Kemur næst út 20. febrúar

LANDBÚNAÐUR & STJÓRNSÝSLA

Ráðherra hefur skipað fulltrúa í erfðanefnd landbúnaðarins

Sjávarútvegs- og landbúnaðar-ráðherra skipaði nýverið í erfðanefnd landbúnaðarins. Nefndin starfar samkvæmt 16. gr. búnaðarlaga nr. 70/1998 og skal hún skipuð til þriggja ára í senn. Ráðuneytið greiðir ekki þóknun fyrir nefndarstarfið

Í nefndinni sitja sjö fulltrúar og jafnmargir til vara. Þar er einn fulltrúi frá Bændasamtökum Íslands, tveir frá Landbúnaðarháskóla Íslands, einn frá Skógrækt ríkisins, einn frá Hafrannsóknastofnun og einn frá Náttúrufræðistofnun Íslands. Ráðherra skipar formann án tilnefningar.

Aðalmenn í stjórn eru:

- Halldór Runólfsson, formaður, skipaður af atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu,

- Þorvaldur Kristjánsson, ráðunautur, tilnefndur af Bændasamtökum Íslands,
- Ólöf Ósk Guðmundsdóttir, námsbrautarstjóri, tilnefnd af Landbúnaðarháskóla Íslands,
- Steinunn Garðarsdóttir, sérfræðingur, tilnefnd af Landbúnaðarháskóla Íslands,
- Trausti Baldursson, forstöðumaður stjórnsýsludeildar, tilnefndur af Náttúrufræðistofnun Íslands
- Brynja Hrafnkelsdóttir, sérfræðingur Mógilsá, tilnefnd af Skógrækt ríkisins,
- Leó Alexander Guðmundsson, líffræðingur, tilnefndur af Hafrannsóknastofnun.

Varamenn í sömu röð:

- Kjartan Hreinsson, dýralæknir

- skipaður varaformaður, tilnefndur af atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu,
- Ásthildur Skjaldardóttir, bóndi, tilnefnd af Bændasamtökum Íslands,
- Eyjólfur Kristinn Örnólfsson, námsbrautarstjóri, tilnefndur af Landbúnaðarháskóla Íslands,
- Snorri Baldursson, deildarforseti, tilnefndur af Landbúnaðarháskóla Íslands,
- Járngerður Grétarsdóttir, gróðurvistfræðingur, tilnefnd af Náttúrufræðistofnun Íslands,
- Jóhanna Bergúnar Ólafsdóttir, aðstoðarmaður sérfræðings Mógilsá, tilnefnd af Skógrækt ríkisins.
- Jóhannes Guðbrandsson, líf- og stærðfræðingur, tilnefndur af Hafrannsóknastofnun.

VERTU ALLTAF MEÐ RÉTTU GRÆJURNAR!

- GÖNGULJÓS
- LEITARLJÓS
- ÖRYGGISLJÓS
- TALSTÖÐVAR
- VINDHRAÐAMÆLAR
- HITAMYNDAVÉLAR

...VIÐ MÆLUM MEÐ ÞVÍ **BESTA**

Z STÁLGRINDARHÚS

Paulreynd hús við íslenskar aðstæður

- 6 x 10 x 3 m - 3.900.000 kr. m/vsk.
- 8 x 20 x 3,5 m - 7.200.000 kr. m/vsk.
- 10 x 20 x 3 m - 7.600.000 kr. m/vsk.
- 12 x 30 x 3,5 m - 10.440.000 kr. m/vsk.
- 18 x 35 x 3 m - 16.200.000 kr. m/vsk.

Innifalið Z stálgrind, 40 mm. PIR yleiningar og teikningar.
ÓEINANGRAÐ 12 x 30 x 3,5 m - 8.100.000 kr. m/vsk.
ÓEINANGRAÐ 18 x 35 x 3 m - 11.300.000 kr. m/vsk.
 Innifalið Z stálgrind, óeinangruð trapisu klæðning og teikningar.

TIMBUR EINGAHÚS

Getum bætt við okkur nokkrum einingahúsum í sumar.
 Hönnun - efnissala - uppsetning

YLEININGAR - SAMLOKUEININGAR

Veggeiningar 40-220 mm.
 Þakeiningar 40-220 mm.
 Þjóðum bæði steinullar- og PIR einingar.
 Afgreiðslufrestur u.þ.b. 4 vikur.

BOGAHÚS

12 m & 15 m breið bogahús. Verð frá 17.000 kr á m²

- 12x30 m - 6.400.000 kr. m/vsk
- 12x40 m - 8.400.000 kr. m/vsk

Innifalið eru stálbogar, langbönd, klæðning, rennihurð & teikningar.
 Afgreiðslufrestur 8-10 vikur - þjóðum einnig uppsetningu!

SMÁHÝSI - 40 M² TIL 100 M²

Smáhýsi úr stálgrind. Fást óeinangruð og einangruð. Verð frá 1.400.000 kr m/vsk.

- 5 x 8 m - 40 m²
- 5 x 12 m - 60 m²
- 5 x 16 m - 80 m²
- 5 x 20 m - 100 m²

Hægt að velja marga líti, kaupa teikningar, hurðir & glugga með smáhýsum

TÖLVUPÓSTUR
 sala@bkhonnun.is
SÍMI
 865-9277
VEFFANG
 www.bkhonnun.is

BK HÖNNUN
 MANNVIRKJAHÖNNUN - BYGGINGAVÖRUR

Bændablaðið
 á bbl.is og líka á [Facebook](https://www.facebook.com/bbl.is)

Lely Center Ísland **SÍUR Í DRÁTTARVÉLAR**

Reykjavík: Krókháls 5F - Sími 414 0000 - www.vbl.is
 Akureyri: Óðinsnes 2 - Sími 464 8600

Smurefni fyrir vélvæddan landbúnað

Nútíma landbúnaður krefst mikils vélakosts. Gæðasmurefni skipta öllu máli fyrir virkni og endingu véla. Olís veitir ráðgjöf um olíu- og smurefnanotkun fyrir allar landbúnaðarvélar.

Delo

Bandarísku hjónin Aurora og Matt taka við rekstri á Lamb Inn á Öngulsstöðum í sumar:

Nýr mataráfangastaður á Norðurlandi

Margrét Þóra Þórsdóttir
mth@bondi.is

„Það eru fram undan heilmiklar breytingar á rekstrinum og virkilega gaman að kynna þær,“ segir Jóhannes Geir Sigurgeirsson, einn af eigendum Lamb Inn og ferðaþjónustunnar á Öngulsstöðum í Eyjafjarðarsveit. Fjölskyldan á Öngulsstöðum, sem staðið hefur fyrir rekstrinum um árabil, hefur fengið bandarísku hjónin Aurora og Matthew Wickstrom að rekstrinum. Þau koma frá Portland, Oregon í Bandaríkjunum þar sem þau eru virk í veitingahúsabransanum, reka veitingaþjónustu, hafa unnið á topp veitingastöðum og hlotið fjölda viðurkenninga.

Þau taka við rekstrinum í byrjun komandi sumars og verður veitingareksturinn tvískiptur, þ.e. annars vegar veitinga- og kaffihús og hins vegar staður sem býður upp á matarupplifun og áfram verður gisting í boði. Breytingarnar voru kynntar á Lamb Inn á dögnum með glæsilegum kvöldverði sem Matthew á heiðurinn af.

Veitingahúsið Lamb Inn hefur um nokkurra ára skeið verið rekið að Öngulsstöðum ásamt gistiheimili með 18 herbergjum og 42 rúmum. Á veitingahúsinu hefur áhersla verið lögð á þjóðlega rétti þar sem sunnudagslærið hefur verið í öndvegi. Staðurinn var að jafnaði opinn frá miðjum maí og fram í september en fyrir hópa af

Aurora og Matthew Wickstrom frá Portland, Oregon í Bandaríkjunum með dóttur sína Freyju.

ýmu tagi á öðrum tímum en nú verður opnunartíminn lengdur. Meðal annars hefur staðurinn notið vinsælda fyrir fundi og smærri ráðstefnur.

Trú íslenskum matarhefðum

„Við horfum nú til breytinga og færum reksturinn yfir á næsta stig.“

segir Jóhannes. „Þetta eru töluverð tímamót og við væntum mikils af þeim og vitum að þau verða trú stefnu okkar um mat úr héraði og íslenskum matarhefðum.“

Matt og Aurora eru miklir Íslandsvinir og hafa um árin verið tíðir gestir á Lamb Inn. Þau bjuggu um skeið árið 2015 í Reykjavík og þar vann Matt á Dill, einmitt á sama tíma og veitingastaðurinn fékk hina eftirsóttu Michelin-stjörnu. Þau hjónin tóku svo miklu ástfóstri við land og þjóð að þau gáfu fyrirtæki sínu ytra íslenskt nafn, en þau reka veitingastaðinn Fimbul í Portland. Um er að ræða svonefndan pop-up rekstur þar sem í boði eru margrétta matarupplifunarviðburðir og er Ísland þar í bakgrunni. Löngun hjónanna til að búa á Íslandi á ný varð æ meiri og er svo komið að þau hafa tekið ákvörðun um að flytja í Eyjafjarðarsveit næsta vor. „Við erum ekki að hverfa frá rekstrinum heldur munum við vinna með þeim við að komast inn í íslenskar aðstæður,“ segir Jóhannes.

Meiri fjölbreytni í mataráfþreyingu á Norðurlandi

Veitingarekstur þeirra verður tvískiptur: Annars vegar munu þau reka kaffihús sem verður opið yfir daginn og þjónustar gesti og gangandi með léttum veitingum og upp í stærri matarupplifanir að hætti meistarakokksins. Sá hluti staðarins fær nafnið Lamb Inn - Fimbul Kaffi. Hins vegar verður svo Lamb Inn Nanna sem verður staður sem býður upp á margrétta matarupplifun og skipulagningu á slíkum viðburðum. Þess má geta

Aurora og Matt hafa tekið ástfóstri við Ísland og munu taka við rekstri Lamb Inn í Eyjafjarðarsveit næsta sumar. Þar hyggjast þau byggja upp stað sem á engan sinn líkan þegar kemur að veitingarekstri í sveit á Íslandi. Breytingarnar voru kynntar á dögnum, m.a. fyrir áhrifaólki í ferða- og viðskiptalífnum norðan heiða. Matt tófraði fram nokkra rétti sem verða á matarupplifunarseðli veitingastaðarins Lamb Inn Nanna á komandi sumri. Lambakjöt hefur verið í öndvegi á staðnum og það verður áfram á matseðli auk fjölda annarra spennandi og nýstárlegra rétta.

Karl Jónsson hjá Lamb Inn, Baldvin Stefánsson matreiðslumaður og Matthew Wickstorm matreiðslumaður. Myndir / MBP

Sigríður Bjarnadóttir, framkvæmdastjóri Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Ana M Korbar og Sveindís María Sveinsdóttir frá Nonni Travel, Geir Gíslason, Arnheiður Jóhannsdóttir, Sigríður Róbertsdóttir og Finnur Yngvi Kristinsson.

Ármann Hólm Smáráson frá Imagine Iceland Travel nýtur veitinga sem Karl ber fram.

Geir Gíslason frá Bergmönnum, Arnheiður Jóhannsdóttir, framkvæmdastjóri Markaðsskrifstofu Norðurlands, Sigríður Róbertsdóttir og Finnur Yngvi Kristinsson, sveitarstjóri í Eyjafjarðarsveit. Karl skenkir í glösin.

að sá hluti staðarins er nefndur eftir Nönnu Rögnvaldardóttur, matgæðingi og höfundi fjölda bóka um mat og matarmenningu.

Markmið þeirra er að sögn Jóhannesar að byggja upp stað sem á sér engan sinn líkan þegar kemur að veitingarekstri í sveit á Íslandi: Mataráfangastað sem er þýðing úr ensku á Destination Restaurant.

„Matt hefur nægt sjálfstraust til að setja markið hátt í þeim efnum, hann er þaulvanur og við höfum fulla trú á að þetta verði alveg einstakt,“ segir hann. Þá er einnig ætlunin að fylgja eftir áhuga ferðafólks á ferðum utan „suðurlínunnar“ með því að bjóða upp á meiri fjölbreytni í mataráfþreyingu hér fyrir norðan.

Sveitarfélagið Skagaströnd: Harmar 40% skerðingu á byggðakvóta

Sveitarfélagið Skagaströnd harmar mjög að gert sé ráð fyrir rúmlega 40% skerðingu á byggðakvóta til sveitarfélagsins á núgildandi fiskveiðarári.

Fram kemur í fundargerð frá fundi sveitarstjórnar Skagastrandar að ef úthlutunarreglur eru skoðaðar komi í ljós að byggðarlög sem njóti úthlutunar á grunni áfalla í rækjuveiðum og vinnslu eru ekki skert á sama hátt, þ.e. á grunni íbúafjölda. Í því felist hrópanði misræmi.

Sveitarfélagið fagnar þess vegna að nú sé að störfum nefnd sem hafi það að markmiði að

endurskoða regluverkið sem notað er í tengslum við aflaheimildir sem sjávarútvegsráðherra hefur til úthlutunar. „Miklar vonir eru bundnar við að í þeirri vinnu verði enn sterkar litið til hagsmuna minni sjávarplássá vítt og breitt um landið,“ segir í fundargerð sveitarstjórnar Skagastrandar.

Skerðing á byggðakvóta kemur meðal annars til vegna þess að heildarmagn sem til úthlutunar er hefur minnkað þær almennu reglur sem notaðar eru til úthlutunar til að verja brothættar byggðir og sveitarfélög með íbúa undir 400 fyrir skerðingu milli ára. /MPÞ

Skagaströnd: Hrognkelsaveiðar gætu lagst af

Sveitarfélagið Skagaströnd hvetur sjávarútvegsráðherra til þess að taka reglugerð um hrognkelsaveiðar 2020 til gagn-gerrar endurskoðunar.

Sveitarfélagið lýsir jafnframt yfir mikilli andstöðu við drög að reglugerðinni sem finna má í samráðsgátt stjórnvalda.

Á fundi sveitarstjórnar á dögunum urðu umræður um drögin og telur sveitarfélagið að ef reglugerðin verði samþykki muni veiðarnar að mestu leyti leggjast af, að því er fram kemur á vefnum huni.is.

Sveitarfélagið telur einnig að

Skagaströnd.

Mynd / HKR.

mikil hætta sé á að þeir sem haldi áfram veiðum muni reyna að gera það einir á bátum sínum. Slíkt sé langt frá því að vera skynsamlegt og geti ógnað lífi sjómanna. /MPÞ

Búnaðarsamband Eyjafjarðar: Nálægt 100 bændur áhugasamir um kaup á varaafsstöðvum

Nálægt 100 bændur hér og hvar á landinu hafa lýst yfir áhuga á að fylgjast með útbóði sem Búnaðarsamband Eyjafjarðar er með í vinnslu og snýst um kaup á varaafsstöðvum.

Sigurgeir Hreinsson framkvæmdastjóri BSE, segir áhugann mikinn en ljóst sé að allir sem óska eftir að fylgjast með muni ekki endilega kaupa varaafstöð.

Sigurgeir segir að bændur hafi í töluverðum mæli haft samband við sig eftir óveðrið í desember síðastliðnum þegar langvarandi rafmagnsleysi varð á fjölda bæja á norðanverðu landinu. Í kjölfarið varð töluvert afurðatjón á kúabúum.

„Við fórum að stað og fyrst

vorum við með bændur af Eyjafjarðarsvæðinu og næsta nágrenni inni í myndinni en svobættust fleiri í hópinn, Landssamband kúabænda, Bændasamtökin og Búnaðarsamband Suðurlands svo dæmi séu tekin og það fjölgaði áhugasömum eins og við mátti búast,“ segir Sigurgeir.

Riflega 10 fyrirtæki hafa skilað inn gögnum og vilja vera með í útbóðinu og segir Sigurgeir að þessa dagana sé verið að fara yfir gögn og reikna út verð. Ekki sé því ljóst strax hvaða fyrirtæki bjóði hagstæðasta verðið og eins sé staðan sú að bændur þurfi misöflugar varaafsstöðvar heima á sína bæi þannig að þeir eru ekki allir að fá sér eins varaafsstöð. /MPÞ

HVAMMSHÓLAR

ROTÞRÆR ÁN SITURLAGNA
SITURTANKUR Í STAÐ SITURLAGNA
SKOLPHREINSISTÖÐVAR

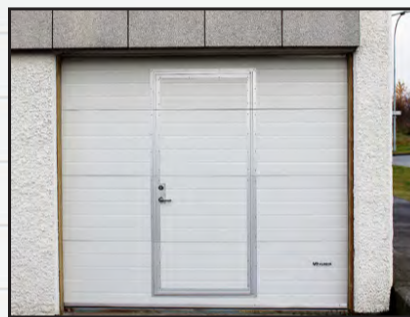
FYRIR:
HÓTEL
HEILSÁRSHÚS
SUMARHÚS

GRÆNT ALLA LEIÐ

SIGURÐUR VIGGÓ HALLDÓRSSON PÍPULAGNINGAMEISTARI +354 660 4085 SIGGI@HVAMMSHOLAR.IS

Bændablaðið Auglýsingar 56-30-300

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

Iðnaðarhurðir

Iðnaðarhurðir með gönguhurð

Bílskúrshurðir

Hurðir í trékarma

Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

VH HURÐIR

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

ÞEGAR ÞRIF OG SÓTTVARNIR SKIPTA MÁLI

Engin óhreinindi standast þrif með þessum hreinsi.

Myglueyðirinn hefur staðist eftirfarandi EN staðla:

- EN 14476 gagnvart veirum.
- EN 1276 gagnvart sýklum.
- EN 13704 gagnvart gróm/sporur.
- EN 1650 gagnvart sveppum/gerlum.
- EN 13697 fyrir langtímvirkni.

Hreinsar og sóttreinsar. Kjörrið efni til þrifa í mjólkurhúsum og áhöldum. Hefur staðist sömu EN staðla og Myglueyðirinn.

MOSEY

NYTJAR HAFSINS

Smakkað á lirfufóðruðum laxi

Á dögnum bauð Mátís upp á smökkun á eldislaxi í húsakynnum sínum, sem alinn var á fôðurlöndu sem innihélt skordýr. Er viðburðurinn lokapunktur á verkefninu Metamorphosis (Hamskipti), þar sem unnið er að því að umbreyta lífrænum úrgangi í verðmætt fiskeldisfôður með hjálp flugnalirfa.

Verkefnið heitir fullu nafni Metamorphosis – enhanced insects for aquaculture og var styrkt af EIT Food, sem er stofnun innan Evrópusambandsins. Verkefnið var tilnefnt til nýsköpunarverðlauna EIT (European Institute of Innovation and Technology). Birgir Örn Smárason, sérfræðingur hjá Mátís, er verkefnisstjóri og segir hann að flugan sem um ræðir, eða lirfa hennar, sé svarta hermannaflygan. „Þetta tiltekna hráefni sem fiskurinn hefur étið er framleitt í Bretlandi af fyrirtækinu Entomics, sem var einmitt á staðnum hér í dag. Þetta er sama tegund af skordýri sem Mátís hóf rannsóknir á fyrstir aðila hér á Íslandi 2012,“ segir Birgir Örn.

Lirfan alin á lífrænum úrgangi

„Lirfan er alin á tilteknum lífrænum úrgangi, sem er leyfilegt að nota samkvæmt reglugerð Evrópusambandsins. Þetta er að mestu úrgangur úr framleiðslu grænmetis og ávaxta, afskurður, útlitgallað, kaffikorgur, úrgangur úr bruggi og fleira. Allt þarf þetta að vera hráefni sem er hæft til neyslu í einhverjum skilningi. Þetta mega ekki vera dýraafurðir hvers konar eða matarafgangar. Lirfan er síðan þurrkuð og möluð og inniheldur 50-60 prósent prótein, 20-30 prósent fitu og töluvert af steinefnum. Stundum er fitan skilin frá,“ bætir hann við.

Verkefninu er að ljúka, þessi viðburður er það síðasta sem við gerum, smökkum afurðina. Það er svo undir fyrirtækinu, Entomics Biosystems, að keyra vöruna á markað, en þau eru að vinna í þeim málum.

Að sögn Birgis hafa rannsóknir sýnt að skordýr henta mjög vel í fôðurframleiðslu fyrir fisk, en margar skordýrategundir hafa þann

Birgir Örn, sérfræðingur hjá Mátís, gaf gestum að smakka lirfufóðraðan lax.

Rannsóknir sýna að skordýr henta vel í fôðurframleiðslu fyrir fisk. Myndir / Mátís

eiginleika að geta breytt lífrænum úrgangi í fæðu sem er rík af fitum og próteinum. Verkefnið skoðar sérstaklega þróun á nýju fôðurhráefni

sem unnið er úr skordýrum sem hægt væri að nýta til að bregðast við auknum próteinskorti í Evrópu með sjálfbærum hætti. /smh

UTAN ÚR HEIMI

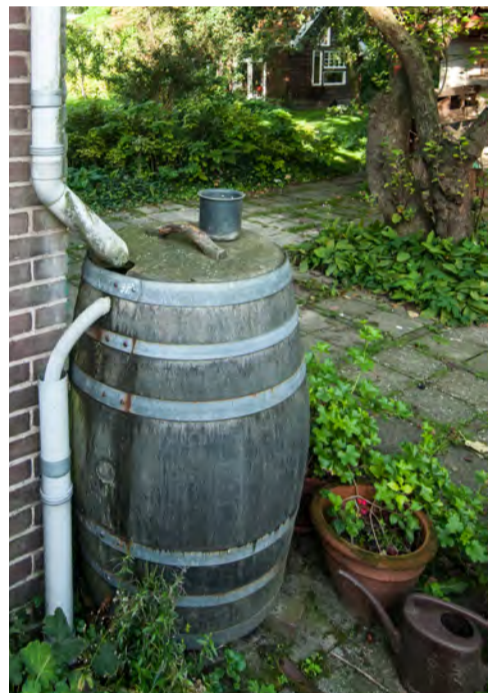
Í verkefninu er bent á að 1 millimetri yfir heilan dag jafngildi 219 milljónum lítra sem falli á einum degi í Amsterdam, eða sem samsvarar vatnsmagni til að fylla 232 sundlaugar. Myndir / Amsterdam Rainproof

Gera borgina regnhelda

Mörg landsvæði í Evrópu hafa ekki farið varhluta af veðuráhrifum sem talin eru afleiðing loftslagsbreytinga og margar borgir orðið tímabundið illa úti vegna mikilla vatnavaxta í kjölfar rigninga. Í Amsterdam er nú áhugavert verkefni í fullum gangi sem heitir Amsterdam Rainproof til að hvetja borgarbúa til að nýta rigningavatnið eins og best verður á kosið.

Slagorð verkefnisins er að hver regndropi telji og eru íbúar í borginni hvattir til að kynna sér sniðugar leiðir til að nýta þá sem best við heimili sín, eins og að nýta rigningavatn til að vökva garðana sína með en einnig að hvetja atvinnulíf til að taka þátt í verkefninu og hugsa til framtíðar. Þá er hvatt til fleiri grænna þaka í borginni með ræktun og grænum svæðum á þökum, hafa græn svæði milli sporvagna, fækka gangstéttum en fjölga grænum svæðum og gördum, að fólk hugi að hærri þröskuldum við hús og hafi ekki trégólf á neðstu hæðum til að lágmarka skaða við hugsanleg flóð.

Í verkefninu er bent á að 1 millimetri yfir heilan dag jafngildi 219

Með verkefninu Amsterdam Rainproof eru borgarbúar hvattir til að nýta regnvatn til hins ýtrasta eins og við vökvun garða.

milljónum lítra sem falli á einum degi í Amsterdam, eða sem samsvarar vatnsmagni til að fylla 232 sundlaugar. Þegar komið er upp í 20 millimetra úrkomu eigi niðurföll borgarinnar erfitt með að taka lengur við og því finni vatnið aðrar leiðir. Við 40 millimetra fer magnið að hafa alvarleg áhrif á vegakerfið. Í 60 millimetrum fer að flæða inn í hús þar sem kjallarar og fyrstu hæðir fyllast. Í júlí árið 2014 fór magnið upp í 90 millimetra í borginni og olli miklu tjóni. Til samantvívunar upplifðu íbúar Kaupmannahafnar 150 millimetra úrkomu í júlí árið 2011 sem flæddi um allt á einungis tveimur klukkustundum og olli tjóni upp á einn milljarð evra á örskömmum tíma. /ehg

Við 40 millimetra fer magnið að hafa alvarleg áhrif á vegakerfið. Í 60 millimetrum fer að flæða inn í hús þar sem kjallarar og fyrstu hæðir fyllast.

ÚTIVISTARFATNAÐUR

3M Thinsulate INSULATION

Deerhunter Verdun

Verdun jakkinn er mjög þægilegur og ofur léttur. Hann er með 3M™ Thinsulate™ Platinum fôðri og efnið í honum er meðhöndlað þannig að hann hrindir frá sér vatni og óhreinindum.

kr. 15.900

Strike göngubuxur

Sterkar buxur í vinnu og leik. 4 way stretch. Hrinda frá sér vatni. Stærðir 46-60. Svartar. Brúnar og svartar.

kr. 11.900

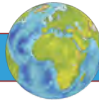
Deerhunter Mufflon Light

Marg verðlaunaður jakki einn af okkar betri jökkum Thinsulate einangrun með Deer-Tex filmu sem gerir jakkann 100% vatns og vindheldan og með góðri öndun.

kr. 34.900

Vesturröst

Laugaveg 178 - sími: 551 6770 - www.vesturröst.is - vesturröst@vesturröst.is

UTAN ÚR HEIMI

Norðmenn fluttu inn meiri raforku 2019 en þeir fluttu út

— Gagnrýnt að verið sé að skapa skort á rafmagni á norskum markaði

Á árinu 2019 voru seldar 11,7 terawattstundir af raforku frá Noregi sem framleidd var með vatnsorku. Vegna lágrar vatnsstöðu í uppistöðulónum hafa Norðmenn hins vegar þurft að flytja inn til eigin nota 11,8 terawattstundir af orku, samkvæmt frétt í norska viðskiptablaðinu Finansavisen.

Eins og Íslendingar þekkja vel þá leiddi aðskilnaður framleiðslu og flutnings á orku til kostnaðarauka fyrir neytendur og ljóst er að flutningur á orku um dýra sæstrengi um óraleiðir til og frá Noregi er heldur ekki ókeypis. Innflutningur Norðmanna á raforku í fyrra var sá mesti síðan 2010 samkvæmt tölum Statnett. Ástæðan er að norsk raforkuframleiðsla dugði ekki bæði til að mæta innanlandsþörfum og til að standa við samninga um útflutning á raforku. Í skiptum fyrir hreinu orkuna frá Noregi þurftu Norðmenn því að flytja inn heldur meiri raforku sem væntanlega hefur þá verið framleidd með kolum, olíu, gasi og kjarnorku.

Í frétt Finansavisen segir Toini Løvseth hjá Energi Norge að innflutningur á raforku umfram útflutning stafi af því að í fyrra hafi lítið snjóáð í fjalllendi Noregs. Snjóbráð á síðasta vori og sumri dugði því ekki til að halda uppi raforkuframleiðslu í meira en 1.000 vatnsorkuverum í Noregi sem dygði bæði fyrir innanlandsnotkun og til útflutnings allt árið.

Hámarka hagnað

Raforkusalan í Noregi stýrist nú af markaðsverði í Evrópu samkvæmt

Norðmenn framleiða um 131 terawattstund á ári af raforku með endurnýjanlegum orkugjöfum úr vatni og vindi. Um 9% þeirrar orku, eða 11,7 terawattstundir, voru seldar úr landi á síðasta ári um sæstrengi til annarra Evrópulanda.

regluverki orkupakka 1, 2 og 3 sem Alþingi Íslendinga hefur einnig samþykkt að gangast undir. Því er selt rafmagn frá Noregi þegar verðið þykir hagstætt á markaði óháð vatnsstöðu í uppistöðulónum. Það þýðir að ef raforku vantar innanlands þegar lítið er í lónum, þá verða Norðmenn að flytja inn þá orku. Løvseth segir að þetta þýði hins vegar aðeins að Norðmenn hafi flutt inn mikið af raforku vegna þess að hún hafi verið ódýrari í einhverju nágrannalandanna en hægt var að fá fyrir endurnýjanlegu orkuna frá Noregi á markaði. An þessa innflutningsmöguleika væri rafmagnsreikningur Norðmanna hærri.

Løvseth nefnir hins vegar ekki að lág vatnsstaða í lónum skapar skort á rafmagni sem auðvelt er að nota samkvæmt markaðslögmálinu til að rökstyðja nauðsyn á hækkun orkuverðs. Þetta hafa neytendur í Noregi einmitt verið að ganrýna að undanförunu og segja að þessi markaðsleikur með raforkuna hafi stórhækkað orkuverðið.

Hagnaðardrifið markaðskerfi á kostnað neytenda

Eins og fram hefur komið í fréttum er hagnaðardrifið markaðskerfi raforku í Evrópu alls ekki rekið sem góðgerðarstarfsemi fyrir almenna notendur.

Ef svo væri hefði orkuiðnaðurinn aldrei samþykkt að koma því kerfi á lagginnar. Kerfinu er þess í stað ætlað að tryggja orkumiðlun og tryggja aðildarlöndum ESB næga orku þegar þau þurfa á henni að halda á sameiginlegum markaði.

Vekur áhuga fjárfesta á raforkuðnaðinum

Í dag er kerfið afar hagfelld stóru orkufyrirtækjunum og gefur þeim kost á að nýta sér stöðuna á markaði til að hámarka sinn hagnað hverju sinni. Þetta hefur vakið áhuga fjárfesta og um leið sett mikla pressu á að ríkisrekin raforkufyrirtæki innan ESB-landanna væru brotin upp og einkavædd. Hefur það leitt til málaferla stofnana ESB við einstök ríki sambandsins. Markaðsvæðing raforkunnar hefur síðan leitt til sívaxandi flutnings raforku um sameiginlegan markað um langar og dýrar flutningsleiðir fram og til baka milli Evrópulanda. Það flutningskerfi er ekki ókeypis og fyrir flutninginn þurfa almennir raforkunotendur á endanum að borga ofan á síbreytilegt markaðsverð raforku, eins og fréttir frá Noregi vitna um. /HK/

Fjárfestingastuðningur í sauðfjárrækt

Opnað hefur verið fyrir umsóknir um fjárfestingastuðning í sauðfjárrækt í samræmi við reglugerð um stuðning við sauðfjárrækt nr. 1253/2019, V. kafla. Umsóknum um fjárfestingastuðning vegna framkvæmda á árunum 2019-2020 skal skilað inn rafrænt á Bændatorginu eigi síðar en **15. mars**. **Umsóknarfrestur verður ekki framlengdur.**

Markmið stuðningsins er að stuðla að bættum aðbúnaði sauðfjár og hagkvæmari búskaparháttum.

Skilyrði fyrir veitingu fjárfestingastuðnings er að finna í 26. gr. reglugerðarinnar og eru vegna:

- Nýframkvæmda
- Endurbóta á eldri byggingum

Fylgiskjöl sem skila þarf með umsókn eru:

- Sundurliðuð kostnaðar- og framkvæmdaráætlun með tímasettri verkáætlun.
- Byggingarleyfi eða staðfesting byggingarfulltrúa um að byggingarleyfis sé ekki krafist vegna framkvæmdar.
- Samþykktar teikningar ef við á.
- Leyfi þinglýstra eigenda jarðar fyrir framkvæmd.

Fjárfestingastuðningur fyrir hvern framleiðanda getur að hámarki numið 20% af stofnkostnaði ef heildarkostnaður fer yfir eina milljón króna.

Stjórnarráð Íslands
Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Lely Center Ísland

GRAFAGRINDUR GOTT ÚRVAL

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Vatnsveitur fyrir lögbýli

Matvælastofnun hefur opnað fyrir umsóknir um styrki vegna vatnsveita á lögbýlum í samræmi við reglugerð um framlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga til vatnsveitna á lögbýlum nr. 180/2016.

Umsóknum um stuðning skal skilað inn **rafrænt á Bændatorginu** eigi síðar en **29. febrúar 2020**.

Ath. að umsóknarfrestur verður ekki framlengdur.

Fylgigögn sem skila þarf með umsókn eru:

- Mat Búnaðarsambands á þörf býlis fyrir framkvæmd.
- Kostnaðar- og framkvæmdaráætlun.
- Sé um byggingu að ræða skulu fylgja teikningar.
- Umsögn viðkomandi sveitastjórnar um að skilyrði 1. mgr. 1. gr. ofangreindrar reglugerðar séu uppfyllt, þ.e. að hagkvæmara sé að mati sveitastjórnar að leggja vatnsveitu að einstökum bæjum, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga um vatnsveitur sveitafélaga nr. 32/2004.

Stuðningur fyrir hverja framkvæmd getur að hámarki numið **44% af stofnkostnaði** við vatnsveitu til heimilis- og búsparfa.

Nánari upplýsingar veitir Matvælastofnun í síma 530-4800.

Allar almennar bílaviðgerðir

Sérfræðingar í vélum

Eigum úrval af varahlutum á góðu verði í flestar gerðir bíla

Við höfum endurnýtt og byggt vélar og vélahluti frá árinu 1952

Renndu við hjá okkur í Tangarhöfða 13

Sími 577 1313 • kistufell.com

Risa hestasýning og „Galashow“ í Fákaseli 8. febrúar:

Þjálfun íslenska hestsins verður í hávegum höfð

— segir Olil Amble, sem stendur að viðburðinum ásamt Júlio Borba, Bergi Jónssyni og Hafliða Halldórssyni

Mikið stendur til í reiðhöllinni í Fákaseli í Ólfusi laugardaginn 8. febrúar næstkomandi en þar mun portúgalski reiðlistamaðurinn Júlio Borba, ásamt Olil Amble og Bergi Jónssyni frá Gangmyllunni, vera með sýnikennslu í þjálfun hrossa, ungra og vel taminna.

Reiðmenn og reiðkennarar sem hafa notið leiðsagnar Júlio og vinna eftir aðferðum hans sýna og stýra kennslunni. Olil Amble svaraði nokkrum spurningum vegna dagsins í Fákaseli.

Júlio hefur kennt á Íslandi í 12 ár

„Síðustu 12 ár hefur Júlio Borba kennt á Íslandi og hefur haft mikil áhrif á reiðmennsku hér sem og í Evrópu. Það leynist engum að mikil þróun hefur átt sér stað í reiðmennsku og tamningu og þjálfun hrossa og er talið að Júlio eigi stóran þátt í því. Þar sem margt hefur verið beðið um kennslusýningu ákváðum við að nú væri tíminn kominn, sýna heildarmynd af vinnuáferðum Júlio,“ segir Olil.

Sýningin stendur yfir frá klukkan 11.00 til 16.00. Um kvöldið verður

Bergur Jónsson frá Ketilsstöðum á Völlum hefur verið áberandi í kynbótasýningum og keppni í áratugi. Hann hefur sýnt fjöldann allan af hrossum úr eigin ræktun og náð mjög góðum árangri á keppnisbrautinni.

Olil Amble hvetur alla hestamenn og áhugafólk um hestamennsku að láta stórvíðburðinn 8. febrúar í Fákaseli ekki fram hjá sér fara. Hún lofar frábærum degi og kvöldi. Hér heldur hún á Ninu Björgu Ragnarsdóttur, sem er dóttir Berglindar, yngstu dóttur Bergs. Myndin var tekin 9. júlí 2018.

Galakvöld frá 20.00 til 22.00, hátíðarsýning undir stjórn Hafliða Halldórssonar, Júlio Borba, Olil Amble og Bergs Jónssonar.

Knapi hins konunglega portúgalska reiðskóla

Júlio er frá Portúgal og alinn upp í sveit. Hann hefur stundað hestamennsku frá barnsaldri, enda voru faðir hans og föðurbróðir virtir reiðmenn og reiðmeistarar. Hestamennskan var stunduð á portúgalska Lusitano-hestakyninu

sem eru notaðir í smalamennsku og nautaati og í dressúr-keppni og í seinni tíð Work in Equitation (vinna í menntun.) Til að gefa rétta mynd af stærð hans má segja að lítill Lusitano-hestur sé á stærð við stóran íslenskan hest.

„Hestarnir eru fallegir, hafa mikla vinnugleði, mikinn sprengjukraft og geta slakað á á núll einni ef þess er þörf, í meginatriðum það sem við viljum hafa í íslenskum hestum,“ segir Olil.

Júlio Borba var knapi hins

Júlio Borba með hesta í kennslustund hjá sér úti í Portúgal. Hann hefur komið reglulega til Íslands síðustu ár og kennt hestamönnum það sem hann kann, en hann þykir mjög góður kennari og veit nákvæmlega hvað hann er að segja.

Myndir / Ingela Bjurenborg.

Jóhanna Guðrún söngkona mun koma fram í Fákaseli 8. febrúar á Galakvöldinu og syngja þar falleg og skemmtileg lög eins og henni einni er lagið við undirspil eiginmanns síns.

atriði í boði undir stjórn Hafliða, sem ég er viss um að eiga eftir að vekja mikla athygli og hrifningu gesta. Við ætlum til dæmis í fyrsta skipti á Íslandi að bjóða upp á „Kvadrilla“ þar sem allar gangtegundir íslenska hestsins verða sýndar ásamt allt að flóknum fimíæfingum. „Kvadrilla“ er munstur-reið þar sem fjöldi knapa tekur þátt og margir af færustu reiðmönnum Íslands undir stjórn Júlio Borba,“ segir Olil.

Dagurinn og kvöldið er fyrir alla

Olil er næst spurð af hverju fólk ætti að kaupa sér miða og skella sér í Fákaseli 8. febrúar?

„Báðar sýningarnar eru ætlaðar fyrir áhugafólk um hesta, hvort sem um er að ræða reiðmenn, ræktendur eða fólk sem stundar hestamennsku sem afþreyingu. Fyrri sýningin hentar fyrir þá sem hafa gaman af hestum og vilja læra meira og forvitnast um aldagamlar aðferðir við að þjálfva hesta. Galakvöldið hentar fyrir alla sem hafa gaman af hestum, fallegri tónlist og fegurð. Tix.is sér um miðasöluna og er netsala í gangi. Markhópurinn eru allir þeir sem hefur gaman af hrossum.“

Spennandi og stórskemmtilegur dagur

Olil lofar spennandi og stórskemmtilegum degi 8. febrúar.

„Já, ég vona að sem flestir séu búnir að taka daginn frá og grípi þar með tækifærið og láti sig ekki vanta á þennan spennandi og stórskemmtilega dag þar sem þjálfun íslenska hestsins verður í hávegum höfð. Það er tilvalið fyrir fólk að eiga þessa helgi á Suðurlandi, fá sér gistingu í nágrenni við Fákaseli, skella sér í Fákaseli á laugardegnum og eyða helginni á svæðinu, hitta mann og annan, það getur ekki orðið betra,“ segir Olil og hlær. Þá má geta þess að um kvöldið munu knapar í munsturreiðinni vera í ullarpeysum frá fyrirtækinu Kidka á Hvammstanga og hestarnir verða með íslensk skrauthöfuðleður frá Huguínu Ívarsdóttur á Akureyri.

/MHH

Hafliði Halldórsson, hestamaður með meiru og fyrrverandi heimsmeistari í tölti, mun stjórna Galakvöldinu í Fákaseli. Hafliða þekki allir hestamenn enda litríkur og skemmtilegur maður.

konunglega portúgalska reiðskóla um 12 ára skeið og sýndi allar æfingar skólans á hestum af hinu fræga portúgalska Lusitano-kyni.

„Aðferðir hans þykja snilldar-góðar og er hann einstaklega hæfur kennari þar sem hann á auðvelt með að ná til hvers og eins á þeirra forsendum. Hann á auðvelt með að útskýra og sterkur rauður þráður er í gegnum allt sem hann gerir,“ bætir Olil við.

Mikil spenna fyrir Galakvöldinu

Mikil spenna er fyrir Galakvöldinu í Fákaseli sem Hafliði Halldórsson mun stýra af sinni alkunnu snilld.

„Þar ætlum við fyrst og fremst að einblína á fallega reiðmennsku, tónlist og klæðaburð. Við verðum með mörg spennandi og falleg

LIF & STARF

Söfnunarkassar fyrir raftæki í verslanir:

Átak í endurvinnslu smárra raftækja

Úrvinnslusjóður og Umhverfisstofnun hafa sett af stað tilraunaverkefni um söfnun raftækja í verslunum. Söfnunarkassar hafa verið settir upp í sjö verslunum á landinu, það er í Krónunni í Lindum og Nettó í Búðakór í Kópavogi, Nettó í Grindavík, Bónus og Nettó á Egilsstöðum og Bónus og Krónunni í Vestmannaeyjum.

Raftækjaúrgangur er sá úrgangur sem er að aukast hvað mest á heimsvísu og á Íslandi er áætlað að um 7.200 tonn af raftækjaúrgangi falli til árlega. Á heimasíðu Umhverfisstofnunar segir að söfnun til endurvinnslu hafi verið slæm og einungis 37% af raftækjum skilaði sér í endurvinnslu árið 2018.

Verðmætir málmar

Raftæki innihalda oft verðmæt málma og sjaldgæf efni sem mikilvægt er að endurvinna og draga þannig úr ofnýtingu á auðlindum jarðar. Þegar vörurnar eru orðnar að úrgangi geta þær verið hættulegar umhverfinu, heilsu manna og dýra vegna spilliefna sem þær innihalda.

Markmið tilraunaverkefnisins er að auka söfnun til endurvinnslu á raf- og rafeindatækjum, rafhlöðum, ljósaperum og flúrperum með því að færa hana nær almenningi. Kassinn er hannaður til að taka við litlum

raftækjum, allt upp í brauðristar og miðlungsstórar fartölvur.

Meðan á verkefninu stendur mun Úrvinnslusjóður miðla upplýsingum um magnbólur úrgangsins sem safnast og að verkefninu loknu verða niðurstöður um útkomu verkefnisins teknar saman. Vonast er til þess að verkefnið skili árangri og geti verið fyrirmynd fyrir viðlíka söfnun í framtíðinni.

Þau sem geta ekki nýtt sér söfnunarkassana eða þurfa að losa sig við stærra raftæki er bent á að skila raftækjum til endurvinnslustöðva.

NH

BYKO

ÁHUGAVERÐUR BYGGINGARKOSTUR

LEIGUMARKAÐUR BYKO BÝÐUR TIL SÖLU TJALDHÝSI FRÁ PROTAN ELMARK

- LÆGRI BYGGINGARKOSTNAÐUR
- STYTTRI BYGGINGARTÍMI
- HANNAÐ AÐ ÞÍNUM ÞÖRFUM FYRIR ÍSLENSKAR AÐSTÆÐUR

Heimasíða framleiðanda er www.proton-emark.com

M

LEIGU MARKAÐUR

Upplýsingar í síma 821-4108 eða í tölvupósti á petur@byko.is

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA Á BÍLSKÚRS- OG IÐNAÐARHURÐUM

ISHURÐIR

www.ishurdir.is

564-0013 | 865-1237

Lely Center Ísland

STARTARAR í flestar gerðir dráttarvéla

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Nýr og uppfærður Transporter sendibíll

Volkswagen Transporter
Verð frá 3.911.290 kr. án vsk.
Eigum eintök til afgreiðslu strax

www.hekla.is/volkswagensalur

Atvinnubílar

www.volkswagen.is

HEKLA · Laugavegi 170-174 · Reykjavík · Sími 590 5000 · hekla.is

Blönduósflugvelli verði haldið við

Sveitarstjórn Blönduóss hefur ítrekað þá sjálfsögðu kröfu að Blönduósflugvelli verði haldið við sem sjúkraflugvelli vegna mikilvægrar legu hans við Þjóðveg 1.

Fram kemur í bókun sem samþykkt var á fundi sveitarstjórnar á dögunum að flugvöllurinn verði að vera búinn þeim aðbúnaði sem nauðsynlegur sé til að hann geti þjónað íbúum svæðisins og þeim fjölmörgu vegfarendum sem um landshlutann fara.

Í bókuninni kemur sveitarstjórn á framfæri þökkum til viðbragðsaðila vegna rútslyssins sem varð 10. janúar síðastliðinn við mjög erfiðar aðstæður. Bæjarbúum á Blönduósi og öðrum sjálfboðaliðum sem að komu með beinum eða óbeinum hætti er þakkað sitt

framlag við að taka á móti þeim 90 einstaklingum sem lentu í slysinu.

Tenging svæðisins við sjúkraflug í húfi

Sveitarstjórn Húnvatnshrepps hefur einnig blandað sér í flugvallarmálið og skorar á stjórnvöld að tryggja að Blönduósflugvöllur fái viðhald og aðbúnað sem nauðsynlegt er svo að hann geti sinnt hlutverki sínu sem sjúkraflugvöllur. „Hér er í húfi tenging svæðisins við sjúkraflug sem er órjúfanlegur hluti af uppbyggingarhugmyndum um hátækisjúkrahús á Landspítalareitnum,“ segir í bókun sem samþykkt var á fundi sveitarstjórnar.

/MPP

Sveitarstjórn Skútustaðahrepps: Mótmælir minni vetrarþjónustu í Víkurskarði

Sveitarstjórn Skútustaðahrepps hefur mótmælt því að vetrarþjónusta Vegagerðarinnar í Víkurskarði hefur verið lækkuð úr þjónustuflokki 2 og niður í þjónustuflokk 3, en það hefur í för með sér minni þjónustu en áður.

Á vefsíðu Skútustaðahrepps er vitnað í svar Vegagerðarinnar þar sem segir að þetta þýði að í mildu veðri, þar sem ekki er mikil ofankoma og vindur, verði vegurinn þjónustaður samkvæmt þjónustuflokki 3 sem þýðir að þjónusta hefst kl. 07.30 og lýkur kl. 22 á virkum dögum. Þegar færð fer að spillast og mikil snjósöfnun verður á vegum áskilur Vegagerðin sér rétt til þess að skerða þjónustu um Víkurskarð.

Opnun Víkurskarðs nýtur ekki forgangs

Lokun á Víkurskarði skal vera þannig að þegar færð er farin að spillast og vindur er kominn í 10 m/sek með úrkomu og/eða skafrenningi, og veðurspáin er versnandi þá skal hætta mokstri. Ekki verður farið í opnun vegar fyrr en vindur er kominn niður fyrir 10 m/sek og veðurspá batnandi og úrkoma og skafrenningur eru hætt. Opnun á Víkurskarði nýtur ekki forgangs þannig að ef mikið álag er í snjómokstri þá ganga aðrar leiðir fyrir og opnun fer fram um leið og allar aðalleiðir eru orðnar færar. Tímasetningar hér að ofan

Víkurskarð. Mynd / Vegagerðin

eru miðaðar við meðal snjálög. Í miklum snjó er gert ráð fyrir að opnun vegna geti verið seinni en að ofan greinir.

Íbúar þvingaðir til gjaldtöku í göngum

Fram kemur í mótmælum sveitarstjórnar Skútustaðahrepps að Vaðlaheidiargöng sé sannarlega mikil samgöngubót en því hafi ávallt verið haldið á lofti að þjónusta í Víkurskarði yrði ekki skert með tilkomu ganganna. Ekkert samráð hafi verið haft við sveitarfélögin við skerðingu á þjónustu í Víkurskarði. Með þjónustuskerðingunni er Vegagerðin að þvinga íbúa til þess að fara í gjaldtöku í göngunum og er þetta eina svæðið á landinu sem býr við slíkar aðstæður. Þessu er mótmælt harðlega og farið fram á að þjónusta í Víkurskarði verði færð aftur í þjónustuflokk 2, segir í bókuninni.

/MPP

Skákkennslan fer fram í Fischer-setrinu við Austurveg á Selfossi.

Fischer-setrið á Selfossi: Með skákkennslu fyrir grunnskólabörn

Fischer-setrið á Selfossi mun í vetur í samstarfi við Sveitarfélagið Árborg, Skákskóla Íslands og Skákfélag Selfoss og nágrennis standa fyrir skákkennslu fyrir grunnskólabörn í Fischer-setrinu á laugardögum frá kl. 11.00–12.30.

Yfirumsjón með kennslunni hefur Helgi Ólafsson, stórmeistari og skólastjóri Skákskóla Íslands. Kennslan fer fram á 10 laugardögum og nýtur greinilega mikilla vinsælda því fjölmörg börn hafa skráð sig til leiks.

/MHH

Útsýnispallur á Bolafjalli mun verða eitt af helstu kennileitum í ferðaþjónustu á Vestfjörðum og verður án efa einn vinsælasti viðkomustaður ferðamanna á Vestfjörðum og þótt víðar væri leitað.

Útsýnispallurinn á Bolafjalli á sýningu í Moskvu

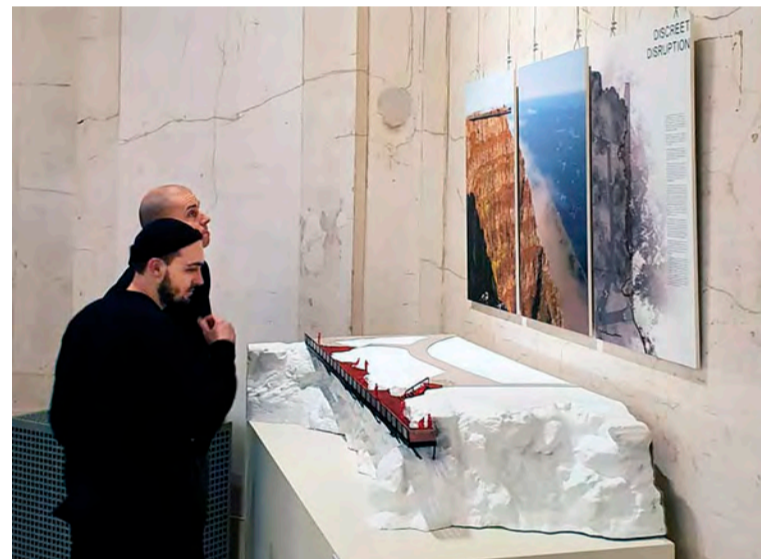
Samkeppni var haldin á síðasta ári um hönnun útsýnispalls á Bolafjalli á Stigahlíð utan við Bolungarvík. Módel að fyrirhuguðum útsýnispalli á Bolafjalli er nú hluti af sýningu í Moskvu sem helguð er framtíðararkitektúr í Evrópu.

Samkeppnin var haldin í samstarfi við Félag íslenskra landslagsarkitekta og óskuðu 16 hönnunarteymi eftir því að taka þátt í samkeppninni og af þeim uppfylltu 15 skilyrði hönnunarteyma. Vinningstillagan sem hér var ræðir kom frá teymi Landmótunar sf., Sei ehf. og Argos ehf. Verkfræðiráðgjöf veitti S Saga ehf.

Módelið á sýningunni í Moskvu er 1,8 m að lengd og sýnir hluta Bolafjalls og útsýnispallinn eins og hann kemur til með að líta út í fjallinu. Það eru Sei arkitektar í Reykjavík sem standa að gerð módelins sem var smíðað af Fab Lab í Vestmannaeyjum.

Sýningin kallast „Opinber arkitektúr – framtíð Evrópu“ og var hún opnuð 30. janúar og verður opin til 10. maí 2020. Eftir það er von á módelinu til sýnis í Bolungarvík.

Það er Schusev-ríkissafnið um arkitektúr ásamt Evrópsku menningarmiðstöðinni í Rússlandi

Módelið á sýningunni í Moskvu er 1,8 m að lengd og sýnir hluta Bolafjalls og útsýnispallinn eins og hann kemur til með að líta út í fjallinu.

og Evrópsku menningarmiðstöðinni á Ítalíu sem standa að sýningunni.

Tillagan þótti uppfylla best markmið samkeppninnar sem haldin var í fyrra um að gera útsýnisstaðinn á Bolafjalli að eftirsóknarverðum ferðamannastað á Vestfjörðum og þótt víðar væri leitað. Í áliti dómnendur kemur fram að vinningstillagan sé látlaus

en afar sterk hugmynd sem virðir umhverfið og ber það ekki ofurliði. Hönnun pallsins er talin búa yfir eiginleikum bæði varðandi fagurfræði og staðsetningu til þess að pallurinn verði einstakur í sínum flokki. Hann fellur vel að umhverfinu og er sagður endurspeglar í hlutföllum og útfærslu mikilfengleika þess.

/HKR

Sparisjóður Austurlands 100 ára á árinu

– Afmælisins verður minnst með margvíslegum hætti

Sparisjóður Austurlands, sem áður bar nafnið Sparisjóður Norðfjarðar, verður 100 ára á þessu ári. Sjóðurinn var stofnaður 2. maí árið 1920 og hóf starfsemi 1. september það ár.

Sparisjóðurinn er sá eini sem starfandi er á Austurlandi og einn af fjórum sjóðum sem starfa á landinu en flestir urðu sjóðirnir rúmlega 60 talsins um 1960.

Alls hafa tíu sparisjóðir verið stofnaðir á Austurlandi og er Sparisjóður Austurlands sá þeirra sem á sér langlengsta sögu. Hinir sjóðirnir voru ýmist lagðir niður eða þeir voru yfirteknir af bönkum. Frá upphafi var Neskaupstaður og Norðfjörður starfssvæði sjóðsins en undir lok síðustu aldar hóf sjóðurinn að skil-

greina allt Austurland sem starfssvæði sitt og starfrækti meðal annars afgreiðslu á Reyðarfirði á árunum 1998–2012. Árið 2015 var félagsformi sjóðsins breytt í hlutafélag og þá var nafni hans jafnframt breytt úr Sparisjóður Norðfjarðar í Sparisjóður Austurlands. Tilgangur breytinganna var að efla sjóðinn og leggja áherslu á að starfssvæði hans væri Austurland allt.

Þættir úr sögu sjóðsins og sýning

Sparisjóður Austurlands mun minnst 100 ára afmælisins með ýmsum hætti á árinu, að því er fram kemur á vefsíðu hans. Þar er nefnt að Smári Geirsson hafi ritað þætti um sögu sjóðsins og verða þeir birtir á heimasíðu hans og Facebook-síðu ásamt athyglis-

verðum ljósmyndum. Þá verður sett upp sýning í hluta afgreiðslu Sparisjóðsins þar sem sjá má dæmigerða skrifstofu og skrifstofubúnað frá þeim árum þegar Sparisjóðurinn var að festa rætur. Sýningin hefur nú þegar verið opnuð.

Bíó fyrir börnin og hátíðartónleikar

Öllum börnum á starfssvæði sjóðsins verður boðið á kvikmyndasýningu í kringum páska. Aðalfundur Sparisjóðsins verður haldinn á afmælisdaginn og verður hann með sérstökum hátíðarblæ í tilfni dagsins. Samfélagsstyrkjum verður úthlutað að fundi loknum. Þá verða hátíðartónleikar í Egilsbúð að kveldi afmælisdagsins þar sem fram koma landsþekktir heimamenn. Með haustinu verður öllum boðið í heimsókn í Sparisjóðinn.

/MPP

MATVÆLI & HOLLUSTUHÆTTIR

Botulinum í matvælum – hver vill það?

Nýverið kom upp staðfestur grunur um botulinum-eitrun í matvælum hér á landi. Slíkar eitranir eru sem betur fer afar sjaldgæfar, en þó möguleiki sem vissulega er fyrir hendi ef meðhöndlun matvæla er ekki rétt. Heimavinnsla matvæla í viðurkenndum vinnslum heima á bæ hefur aukist verulega nú í seinni tíð. Þar fer fram afar fjölbreytt vinnsla matvæla, sem síðan eru seldar beint úr vinnslunni eða á matarmörkuðum af ýmsu tagi. Í slíkum vinnslum eru sjaldan matvælamenntaðir starfsmenn og því ekki almenn þekking á tilfellum, sem afar sjaldgæft er að komi upp. Þá er gott að nota tækifærið þegar óhöpp verða til að fara yfir þau atriði sem geta komið í veg fyrir slyss sem þessi.

Clostridium botulinum er grómyndandi baktería, sem vex við loftfirrðar aðstæður og getur myndað eitt öflugasta eitru sem þekkt er. Bakterían getur borist úr jarðvegi, úr sjávar- og ferskvatnssetlögum og innnyflum manna og dýra. Kjörastæður fyrir botulinum-bakteríuna er hitastig á milli 10 og 45 °C, en mestur vöxtur er á bilinu 25 til 40 °C. Bakterían getur fjölgað sér við sýrustig (pH) á milli 4,6 og 8,5, við saltstyrk upp að 4,5–5% og við vatnsvirkni yfir 0,94. Til að hindra fjölgun bakteríunnar þarf því að tryggja matvælin séu í sem skemmstan tíma við varasamar aðstæður.

Loftfirrðar aðstæður verða til í matvælum þar sem verkunin felur í sér að þau eru í súrefnslausu umhverfi, svo sem í matvælum sem eru látin verkast í lofttæmdum umbúðum og þá ekki síður í matvælum sem liggja á kafi í legi eins og súrri mysu eða kryddlegi og líka hráverkuð matvæli sem ekki eru soðin fyrir neyslu. En hvernig er komið í veg fyrir slíka eitru myndun í matvælum?

Framleiðsluferli matvæla er hægt að skipta í þrjú þrep: Móttöku, vinnslu og geymslu.

Móttaka, þar fer fram móttaka

Óli Þór Hilmarsson.

hráefna s.s. kjöts, fisks og krydds o.s.frv. Eftir móttöku tekur við geymsla þar til að vinnslu kemur. Í móttöku þarf að passa sérstaklega upp á hreinlæti, bæði persónulegt hreinlæti og ekki síður að hafa hráefnin hrein og ómengud og að viðhafa nægjanlega kælingu þar sem það á við og síðast ekki síst að forðast krossmengun frá öðrum óskyldum afurðum, allt eru þetta atriði sem skipta máli.

Í vinnslunni fer fram ýmis meðhöndlun matvæla t.d. á matvælum sem eru hráverkuð og þar með borðuð hrá s.s. grafið kjöt eða grafinn fiskur, hráverkað kjöt hvort heldur í heilum stykkjum eða í pylsuformi og soðin matvæli sem síðan eru sett í lög eins og súrmat. Allt eru þetta matvæli þar sem vinnslan fer fram við loftfirrðar aðstæður.

Þegar kjöt eða fiskur er grafið er afurðin hjúpuð með kryddi og salti. Þá er mikilvægt að hafa fisk alltaf undir 4 °C allan ferilinn og að salta kjöt, með nítrotsalti um 4 til 6 klst. áður en það er kryddhjúpað og pakkað í lofttæmdar umbúðir. Við súrmatgerð er mikilvægt að kjöt, lifur og blóð hafi alltaf verið geymd undir 4 °C og að við suðu hafi kjarnhiti vörunnar farið yfir +72 °C í einhverjar mínútur áður en hraðkæling hefst. Þegar fullri kælingu hefur verið náð

eru afurðir settar í kalda og súra mysuna. Við aðra hráverkun, svo sem á heilum kjötstykkjum eða pylsum, er það krafan um ómengud matvæli, hreinlæti við vinnsluna, oft breytingu á sýrustigi og svo lækkun vatnsvirkni sem eru helstu þættirnir sem hafa þarf í huga.

Við geymslu á matvælum, eftir að vinnslu þeirra lýkur, er mikilvægt að hafa stöðuga kælingu, undir +4 °C og geyma við hreinar aðstæður, þar sem komið er í veg fyrir krossmit frá öðrum óskyldum vörum.

Mikilvægustu varnirnar gegn matareitrun af völdum *Clostridium botulinum* eru:

- Almenn hreinlæti.
- Að viðhalda góðri kælingu og halda kjarnhita hráefna og afurða undir +4 °C.
- Við suðu á matvælum þarf að tryggja að kjarnhiti vörunnar fari yfir +72 °C í nokkrar mínútur, en að varan sé síðan hraðkæld undir +4 °C.
- Við hráverkun á kjöti, svo sem skinkum, hráverkun (tvíreykts) hangikjöts, framleiðslu á hrápylsu o.fl. sé notað nítrotsalt eins og reglur leyfa og að sýrustig vörunnar sé komið undir pH 4,6 og vatnsvirkni undir 0,90 áður en vörunnar er neytt. Í reglugerð er að finna hámark leyfilegs nítrots í kjötvörum, mismunandi eftir afurðategundum, en nítrotíð er mjög góð vörn gegn eitrun af völdum botulinum.
- Kjötvörur sem eru grafnar á að nítrotsalta áður en kryddun og pökkun vörunnar í lofttæmdar umbúðir á sér stað.
- Fiskur sem er grafinn hafi verið stöðugt undir +4 °C fyrir, á meðan og eftir að vinnslu lýkur.

Óli Þór Hilmarsson, sérfræðingur hjá Matís.

LESENDABÁS

Tvískinningur sveitarstjórnarmanna

Það hefur verið nóturlegt að fylgjast með málflutningi sumra sveitarstjórnarmanna á Suðurlandi þegar rætt er um frumvarp umhverfis- og auðlindaráðherra um stofnun Hálandisþjóðgarðs. Allt kapp er lagt á að sá fræjum tortryggni og afbaka umræðuna. Sveitarstjórnar og sveitarstjórnarfolk misskilur eða vill ekki skilja hvernig fyrirhugað skipulag er hugsað.

Það hefur margoft verið sagt að skipulagsvöld eru ekki að fara úr heimahéraði heldur þvert á móti. Frumvarp um Hálandisþjóðgarð byggir á sömu hugmyndafræði og Vatnajökulsþjóðgarður. Grasrótn ræður ferðinni og skipulagið er neðan frá og upp, þar sem vilji og aðkoma heimamanna ræður í veigamiklum atriðum.

Það er þekkt að mörg störf skapast í nýjum þjóðgarði, dæmin sanna það, en því miður virðist það ekki skipta sveitarstjórnarfolk neinu máli. Með tilkomu Vatnajökulsþjóðgarðs hafa skapast u.þ.b. fjórutíu störf á suðursvæði hans. Langflestar þeirra sem starfa við Vatnajökulsþjóðgarð eru háskólagengnir einstaklingar, sem sinna landvörslu, fræðslu og stýringu

Almar Sigurðsson.

ferðamanna um þjóðgarðinn og náttúruperlur hans. Hverra hagsmuna er sveitarstjórnarfolk sem er í andstöðu við frumvarp um Hálandisþjóðgarð að gæta?

Sveitarstjórnarfolk kvartar yfir hraða og samráðsleysi. Hvar er þetta fólk búin að vera? Hugmyndin um Hálandisþjóðgarð er búin að vera lengi í vinnslu. Fyrirverandi umhverfis- og auðlindaráðherra,

Sigrún Magnúsdóttir, hóf þennan feril árið 2016 og hefur verið unnið að þessu máli allar götur síðan. Og samráðið hefur verið mjög mikið eins og eðlilegt er í svona stóru máli. Nefnd var skipuð í apríl 2018 og hún vann í málinu þar til í desember 2019. Þessi nefnd hélt ótal opna kynningar- og samráðsfundi úti um allt land og skilaði svo skýrslu um málið í lokin.

Við munum eftir andstöðunni sem var við frumvarp um Vatnajökulsþjóðgarð fyrir þrettán árum síðan. En nú er annað hljóð í strokknum. Fólk á þeim slóðum vill frekar renna styrkari stoðum undir þjóðgarðinn en hitt.

Hálandisþjóðgarður er eitt af þeim málum sem núverandi stjórnarflokkur komu sér saman um að skyldi ráðist í að stofna á þessu kjörtímabili. Ég ætla að vona að fámenn en hávær klíka í uppsveitum Árnassýslu trúfli ekki þetta mál og ég vonast til að sjá frumvarp um Hálandisþjóðgarð verða að veruleika á næstu misserum.

Almar Sigurðsson
Höfundur er ferðahjónustubóndi í Árnassýslu.

www.vig.is
SMÍÐJA Í SVEIT

VIG
Vélsmíðja Ingvars Guðna

Vatnsenda
Flóahreppi
S:486-1810

Donaldson
Filtration Solutions

REKI

REKI EHF ER STOLTUR UMBOÐSAÐILI DONALDSON Á ÍSLANDI. EIGUM MIKIÐ ÚRVAL AF SÍUM Á LAGER.

Reki ehf Höfðabakka 9 110 Reykjavík
Sími: 562 2950 Fax: 562 3760
E-mail: bjorn@reki.is www.reki.is

Lely Center Ísland

ALTERNATORAR í flestar gerðir dráttarvéla

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Toyota Reykjanesbæ

Njarðarbraut 19, 260 Reykjanesbæ
Þjónustuverkstæði sími: 420 6610
mottaka@toyotareykjanesbae.is

toyotareykjanesbae.is

ALWAYS A BETTER WAY

ERTU Á LEIÐ ERLENDIS?

Toyota Reykjanesbæ tekur að sér allar almennar bílaviðgerðir og smurþjónustu.

Við geymum bílinn, þér að kostnaðarlausu meðan á dvöl þinni erlendis stendur.

LÍFRÆNN LANDBÚNAÐUR

Lífrænn landbúnaður

– staðan og horfurnar

Talið er að 50% umhverfisáhrifa megi rekja til þess hvernig við framleiðum eða neytum matar. Áhrif matvælaframleiðslu á loftslag eru mikil og hér á landi má rekja mesta losun á gróðurhúsalofttegundum í landbúnaði til notkunar á tilbúnum áburði.

Hættu er á að frá honum skolist umfram áburðarefni (einkum köfnunarefni) út í sjó sem getur aukði á súrnun sjávar, auk þess að framleiðsla slíks áburðar krefst gróðarlegrar orku og jarðefnaeldsneytis. Rannsóknir erlendis hafa sýnt fram á hvernig tilbúinn áburður dregur úr getu jarðvegs til að binda kolefni. Urðun á lífrænum úrgangi er einnig stór og veigamikil breyta og stjórnvöld hyggjast hætta urðun hans á næstu árum. Þá verður að taka við kerfi sem kemur lífrænum úrgangi og næringarefnum inn í hringrásina, aftur í jarðveginn. Íslandi ber auk þess, líkt og öðrum þjóðum, að standa vörð um lífræðilega fjölbreytni og gæta að viðkvæmu samspieli í vistkerfinu. Á Íslandi eru í umferð varnarefni, sveppavarnarefni og skordýraeitur, það staðfesta innflutningstölur, þó ætti það að vera hlutfallslega minna hér á landi í ljósi landfræðilegrar stöðu.

Almennt er talið að lífrænn landbúnaður losi 40% minna af gróðurhúsalofttegundum í andrúmsloftið en hefðbundinn landbúnaður. Lífrænn landbúnaður losar auðvitað líka, en hann notar einungis lífræn áburðarefni sem brotna niður í náttúrunni. Lífrænn landbúnaður er ræktunarkerfi sem virkjar hringrásina og hefur þörf á lífrænum úrgangsefnum til að rækta upp heilbriggt jarðvegsvistkerfi sem skilar sér auk þess í betri og næringarmeiri afurðum.

Það blasir við að nú verði að yta undir landbúnað og matvælaframleiðslukerfi sem vinnur með umhverfinu og knýr fram þær breytingar sem allir vita að nauðsynlegt er að gera, ekki síst vegna loftslagsmála. Þær aðferðir eru kenndar við lífrænan landbúnað og þær eru út af fyrir sig ekki umdeildar; hér á landi efast sumir hins vegar um nauðsyn þess að bændur taki skrefið til fulls og uppfylli skilyrði sem gilda um vottaða lífræna framleiðslu.

Af hverju vottun?

Á Íslandi er nú loksins að merkja fjölgun á vottuðum frumframleiðendum og telur vottunarskrá Vottunarstofunnar Tún, sem flestir hér á landi nota, 33 vottaða aðila og 5 eru í aðlögun. Enn er hlutfall vottaðs lífræns ræktarlands þó mjög lágt hér á landi, eða innan við 2%, sem er með því lægsta í Evrópu. Vottun er mikilvæg alþjóðleg viðurkenning um stöðu og aðferðir viðkomandi framleiðslu. Yfirfarið af þriðja aðila er ekkert annað kerfi sem veitir jafn gott eftirlit. Með vottun er stöðluðum framleiðslu-aðferðum haldið á lofti með alþjóðlegu vottunarkerfi sem neytendum um allan hinn vestræna heim þekkja og hefur því mikið gildi í sjálfu sér. Lífrænt vottuðar vörur og afurðir taka sífellt meira pláss á markaði og njóta vinsælda hjá neytendum, en þetta kemur fram í auknum innflutningi hér á landi þar sem vottuð íslensk framleiðsla er af skornum skammti í flestum vöruflokkum.

Hvað stoppar okkur?

Vera kann að hér á landi séu enn hindranir sem þarf að

Eygló Björk Ólafsdóttir.

yfirstíga. Stuðningur við nýliða í formi aðlögunarstuðnings var hins vegar nýverið stórukinn sem vissulega var gott skref. VOR Verndun og rektun hefur nýverið skilað inn tillögum til starfshóps um endurskoðun búvörusamninga um breytingar á styrkjakerfinu til að koma á almennum hvata í þessa átt og telur mikilvægt að beina fjármagninu í aðferðir sem stuðla að sjálfbærni. Lagt er til að byggja upp viðbótarstuðning til lífræna bændu ofan á jarðræktarstuðning sem megin hvata fyrir bættari landnýtingu. Við aukna útbreiðslu mun reyna á fjárfestingar til að bæta aðbúnað og rými fyrir búfé og þá er ákveðin áskorun að framleiða nægan lífrænan áburð, svo eitthvað sé nefnt. Mikilvægt er að gera bændum eins auðvelt og hægt er að starfa innan vottunarkerfisins án þess að gerður sé afsláttur á kröfum umfram það sem almennt gildir í löndum sem við berum okkur saman við. Kostnaður við að hljóta vottun stingur eflaust í augu sumra.

Kostir vaxandi lífræns landbúnaðar

Aukin útbreiðsla lífrænnar ræktunar skiptir máli í kolefnisbúskapnum og er yfirlýsing um áherslur og þróun og innihaldi. Það þarf því aukna lífrænt vottaða frumframleiðslu til að matarfrumkvöðlar og vinnslur geti aflað sér hráefnis hér á landi sem uppfyllir kröfur um eina ströngustu umhverfiviðurkenningu sem til og er auk þess þekkt meðal neytenda og þeir bera traust til.

Opinbera aðgerðaáætlun skortir

Að ofansögðu sést að það er að mörgu að hyggja; það mun kosta fjármuni, aðkomu fagaðila og markvissa áætlun til að ná lífrænum landbúnaði upp úr hjólförnum hér á landi. Árangur yrði góður mælikvarði um hvort og hversu hratt landbúnaðarkerfið og matvælaframleiðslan er að bregðast við þeim áskorunum sem er að mæta í umhverfismálum auk þess að færa matvælaframleiðslu á Íslandi tækifæri til vaxtar.

Eygló Björk Ólafsdóttir, formaður VOR – Verndun og rektun, félag framleiðenda í lífrænum búskapi.

UTAN ÚR HEIMI

Sauðfjárflutningar á sjó.

Mynd / www.animalsaustralia.org/

Viðskipti og flutningar með lifandi gripi milli landa og heimsálfa: Milljarða viðskipti og dýraníð

Viðskipti og flutningar með lifandi búfé milli landa velta milljörðum á ári. Oft er búfé flutt sjóleiðina svo dögum skiptir og aðstaða dýranna gersamlega óviðeigandi og því um hreint dýraníð að ræða. Unghönum er víða fargað í tættara.

Í kjölfar aukinnar mjólkurframleiðslu á Írlandi eiga Írar í vandræðum með hvað á að gera við aukinn fjölda nautkálfa. Umframmagn af bornum nautkálfa tengdum mjólkurframleiðslu nemur hundruðum þúsunda gripa og ekki er nægur markaður fyrir kjötið í landinu.

Talið er að um sjö milljörðum unghana sé slátrað í heiminum á ári í tengslum við eggjaframleiðslu og ræktun á varphænum. Kjúklingar til eggjaframleiðslu gefa ekki af sér eins mikið kjöt og holdakjúklingar og því óarðbært að ala hana sem klekjast úr eggjum varphæna. Eftir kyngreiningu eru hanarnir skildir frá hænunum og þeim fargað og í mörgum tilfellum settir í tættara. Til skamms tíma þótti ekki ástæða til að deyða unga með gasi áður en þeim var fargað en fyrir skömmu bönnuðu Sviss og Þýskaland að ungar væru tættir í hakkavél lifandi og nú hefur Frakkland bæst í hópin.

Offramleiðsla á nautkálfa

Mjólkurkúma á Írlandi fjölgaði úr um það bil milljón árið 2010 í 1,6 milljón árið 2019. Aukningin er tilkomin vegna aukins útflutnings á mjólk. Samhliða fjölgun mjólkurkúma hefur fjöldi nautkálfa einnig aukist. Nú er svo komið að bændur í mjólkurframleiðslu vita ekki hvað á að gera við þá 800.000 nautkálfa sem fæddast á síðasta ári og þeim sem munu fæðast á þessu ári.

Sem stendur segja bændur um fá úrræði að ræða. Annaðhvort er að lóga nautkálfunum við fæðingu vegna þess að ekki er nægur markaður fyrir kjötið innanlands eða að ala kálfa í nokkra mánuði á fæti og selja þá svo lifandi úr landi til Mið-Austurlanda þar sem þeir yrðu aldir áfram og svo slátrað.

Flutningar og dýraníð

Flutningar á lifandi dýrum milli landa til slátrunar er víða gagnrýnd og þá sérstaklega þegar er verið að flytja lifandi gripi langan veg sjóleiðina og hafa dýraverndunarsamtök líkt flutningunum sem dýraníði af verstu gerð.

Opinberar tölur gera ráð fyrir að um tveir milljarðar gripa, nautgripa, hæsna og annarra sláturdýra séu í viku hverri fluttir á milli landa, annaðhvort til áframeldis eða slátrunar. Auk þess sem talið er að um fimm milljón lifandi gripir

Nautgripir tilbúnir til flutnings.

Mynd / www.ciwf.org.uk.

Eftir kyngreiningu eru hanarnir skildir frá hænunum og þeim fargað.

Mynd / https://en.wikipedia.org/

séu fluttir ólöglega á milli landa á hverjum degi.

Flutningar af þessu tagi hafa aukist mikið undanfarin ár, þrátt fyrir hertar reglur um dýravelferð og hættu á útbreiðslu hættulegra sjúkdóma.

Milljarða viðskipti

Mörg af Mið-Austurlöndunum flytja inn mikið af búfé til áframeldis og slátrunar. Talið er að verslun með gripi til Sáði-Arabíu hafi velt rúmum milljarði bandaríkjadala árið 2016 en það jafngildir um 125 milljörðum íslenskra króna og talið er að um tvær milljónir lifandi sauðfjár séu árlega fluttar sjóleiðina frá Rúmeníu til Sáði-Arabíu á hverju ári. Auk þess sem Danir, Ástralir, Spánverjar og Kínverjar selja mikið af lifandi búfé úr landi á hverju ári.

Ekkí má heldur gleyma því að flutningar á dýrum mislangar leiðir innan landa hafa aukist með fækkun sláturhúsa.

Offramboð á nautkálfa

Annar vandi, sem Írar standa frammi fyrir, er að flestir kálfa í landinu fæðast á tólf vikna tímabili frá febrúar og fram í apríl. Fjöldi kálfa sem þarf að aðskilja frá kúnum á tímabilinu er því mikill

og þar sem nautkálfaframi nýtast ver er hætt við að þeir verði útundan og njóti minni aðhyllningar.

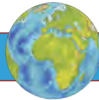
Kynbætur í átt að aukinni mjólkurframleiðslu hafa leitt til að nautkálfa mjólkurkúma þykja ekki lengur álitlegir til áframeldis til kjötrframleiðslu. Til kjötrframleiðslu er fremur notast við þar til gerð holdakyn.

Ekkí sér írskt vandamál

Árið 2016 var birt myndband frá Nýja-Sjálandi sem sýndi þegar nýbornir nautkálfa mjólkurkúma voru látnir svelta í hel eða drepnir með barsmíðum.

Þrátt fyrir ljóta lýsingu á meðferð á nýfæddum nautkálfa segja sumir að í raun sé hún betri en að kálfaframi séu fluttir sjóleiðina til annars lands til slátrunar þar. Meðferð dýra við flutninga er oft skelfileg og fjöldi dýra lifir ferðina ekki af og dæmi sýna að veikum dýrum er iðulega kastað fyrir borð til að drukkna.

Dýraverndunarsamtök benda á að þrátt fyrir að til séu alþjóðlegar reglur um flutninga á lifandi gripum séu þær sniðgengnar og að viðurlög við brot á þeim séu undir einstaka löndum komin. Það sem meira er að sjaldnar eru viðurlög eða sektir við brotum á reglum um dýravelferð háar. *NH*

UTAN ÚR HEIMI

Fólk á flóttu undan engisprettum í Kenía.

Mynd / thenational.ae

Engisprettufaraldur í Afríku:

Uppskerubrestur og hungur

Íbúar Afríkurríkanna Eþíópíu, Sómalíu, Kenía og Eritreu hafa undanfarið barist við versta engisprettufaraldur sem hefur á ríki í Afríku í áratugi. Uppskerubrestur og hungur blasir við.

General QU Dongyu, framkvæmdastjóri Alþjóða matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, FAO, hefur sagt að ástandið sé grafalvarlegt og við blasi uppskeru- og fæðuskortur og hungur í löndunum verði ekkert gert.

Engisprettufaraldurinn sem nú herjar á löndin er sagður sá versti í Sómalíu og Eþíópíu í 25 ár og sá versti í Kenía í 70 ár. Yfirvöld í Sómalíu hafa lýst yfir neyðarástandi í landinu vegna faraldursins.

FAO hefur farið fram á 76 milljón dollara, eða tæpan milljarð íslenskra króna, til hjálparstarfs vegna engisprettufaraldursins og sú upphæð kann að hækka talsvert breiðist faraldurinn út til Súdan og Úganda eins og hætta er talin á.

Svarmur engispretta í Kenía er svo mikill að það dregur fyrir sólu.

Mynd / FAO

jafnaði er um að ræða fimm kynslóðir á ári og étur hvert dýr um þyngd sína af gróðri á hverjum degi.

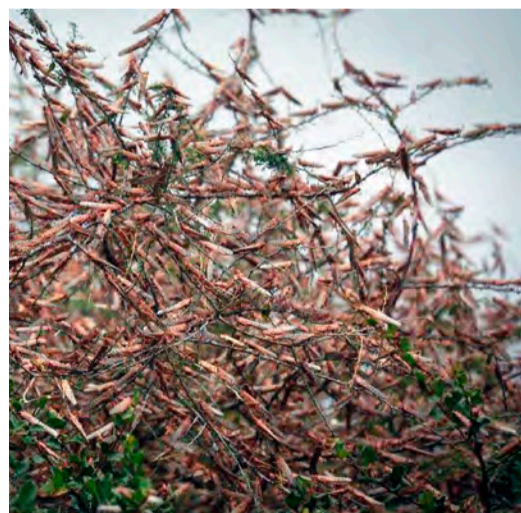
Talið er að í lok janúar hafi engisprettarnar skemmt uppskeru á meira en 5000 ferkílómetrum lands og þannig lífsviðurveru um 12 milljónir manna.

Ný kynslóð að klekjast út

Sérfræðingar FAO segja að sú kynslóð engispretta sem nú gengur yfir hafi þegar verpt og muni ný kynslóð engispretta herja á löndin fljótlega og gera ástandið enn verra en það er í dag. Vegna þessa hefur

eftirlit með fjölgun engisprettna verið aukið í Óman, Sádi-Arabíu og Jemen.

Að sögn eftirlitsaðila á svæðum þar sem engisprettarnar hafa farið yfir er ástandið víða mjög slæmt. Dæmi um það er að í Kenía fór svarmur sem var 60 kílómetra langur og 40 kílómetra breiður yfir norðurhérað landsins og át upp nánast allan gróður á svæðinu, hvort sem það var nytjagróður bænda eða beitarpöntur búfjár. /NH

Engisprettarnar éta allan gróður sem á vegi þeirra verður.

Mynd / thenational.ae

Stórir svarmar

Eyðimerkurengisprettur, Schistocerca gregaria, eins og þær sem um er að ræða, eru sagðar vera með skadlegustu engisprettum og fara yfir stór svæði. Engisprettarnar fara um í svörum sem eru allt að ferkílómetri að stærð og geta á einum degi étíð korn og annan nytjagróður sem mundi nægja um 35 þúsund manns. Engisprettarnar fara hæglega yfir 150 kílómetra á dag og að

BÆNDUR/ ÁBÚENDUR LÖGBÝLA!

Framleiðnisjóður landbúnaðarins kallar eftir umsóknum - 2020

Framleiðnisjóður landbúnaðarins er leiðandi stuðningsaðili við þróunar- og nýsköpunarstarf landbúnaðarins og kallar nú eftir umsóknum um styrki til verkefna á sviði **nýsköpunar og þróunar** á lögbýlum (B-flokkur).

Forgangs njóta þau verkefni sem fela í sér verulega nýbreytni, sem líkleg eru til að leiða af sér umtalsverða atvinnusköpun og þar sem stuðningur sjóðsins hefur afgerandi þýðingu.

Umsóknum skal skilað á sérstökum umsóknareyðublöðum sem er að finna á heimasíðu sjóðsins, www.fl.is, (undir flípanum EYÐUBLÖÐ, B-form, umsókn og greinargerð). **Mikilvægt er að vanda til gerðar umsókna og gera grein fyrir öllum efnisatriðum sem farið er fram á í umsóknarforminu. Sjóðurinn leggur ríka áherslu á að vanda skuli til gerðar allra fylgigagna umsókna.**

Umsóknafræstur er til 13. febrúar 2020. Umsóknum skal skilað á rafrænu formi á netfangið fl@fl.is og með hefðbundnum pósti til Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnes.

Nánari upplýsingar eru veittar hjá Framleiðnisjóði landbúnaðarins í síma 430-4300, um netfangið sigrídur@fl.is eða á heimasíðu sjóðsins, www.fl.is.

Styrkir þessir eru auglýstir með fyrirvara um fjárheimildir Alþingis til sjóðsins fyrir árið 2020.

Framleiðnisjóður landbúnaðarins
Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnesi
Sími 430-4300

Þýskar 2ja og 3ja hesta kerrur

Opnanlegar bæði með hlera og hurð
Ríkulegur útbúnaður

2ja hesta kerrur frá kr. 1.345.000 m/vsk

3ja hesta kerrur frá kr. 1.860.000 m/vsk

BRIMCO

EFRIBRAUT 6 (við Reykjaland)
270 MOSFELLSBÆ SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

TRYGG
Nøstet Kjetting as

Vertu viðbúinn vetrinum LÉTTAR – STERKAR – TRAUSTAR SNJÓKEÐJUR

Ný
hönnun

Hafðu samband og kynntu þér
vöruvalið og þjónustuna

ÍSFELL

Ísfell ehf, Öseyrarbraut 28
220 Hafnarfjörður, Sími 5200 500
www.isfell.is, isfell@isfell.is

Bændablaðið

Auglýsingar 56-30-300

Hafa áhrif um land allt!

Frá tré til timburs

Timburverðslanir selja timbur sem metið hefur verið eftir gæðum og eiginleikum. Flokkunin hefst í skóginum. Eftir að vandað hefur verið til verka við ræktun trjáanna í skóginum er komið að skógarhöggi.

Trén eru há, sver og stundum bogin. Skógarhöggsmáður á að geta metið og flokkað viðinn eftir vaxtarlagi trésins. Þegar tréð er fellt er það sagað niður í boli, eftir því hvernig það getur nýst best. Algengt er að stysta lengd bols í barrviði sé 3,2 metrar. Við

útkeyrslu á viðnum úr skóginum er það flokkað og lagt í stæður. Loks er það flutt í sögunarmyllu og endanlegt hlutverk viðarinnar er ákveðið þar.

Þegar trjábólur er sagaður í stórvíðarsög niður í borð og plankur þarf útsjónarsemi við að meta bolinn. Hverju má ná út úr bolnum? Þar skiptir máli hvar af trénu bolurinn kemur. Neðsti hluti trésins er sá sverasti og oftast er hann sá verðmætasti. Þegar búið er að meta bol til sögunnar er hann sagaður eftir kúnstarinnar reglum.

Höpmýnd frá starfsstöðvum Svenskt Trä í Svíþjóð. F.v. Guðrún Lárusdóttir (LBHI), Tomas Ivarsson, Johan Fröbel, Eiríkur Þorsteinsson, Jan Brundin og Hlynur Gauti Sigurðsson (LSE).

Frá tré til timburs

Að lokinni sögun verða til borð og/eða plankar. Næst fer fram mat á kvistabyggingu í viðnum og skiptir hún máli upp á styrk og endingu viðarinnar. Kvistir eru af ýmsum gerðum og sumir kvistir veikja timbríð meira en aðrir. Þegar timbríð er selt kaupanda þarf kaupandi að vera viss um að timbríð henti því sem hann ætlar sér af því. Þá koma til staðlar.

Lítill hefð hefur verið fyrir flokkun á íslensku timbri. Það timbur sem fellt er í skógum landsins hefur sjaldnast fengið sérstaka flokkun og fátítt er að gerðar séu miklar kröfur um burð og styrk. Timbur er hægt að nota í ótal margt. Ef timbríð er af sökum gæðum má selja það í eitthvað annað en burðarvið. Það má til dæmis nota það í utanhússklæðningar, panil eða hreinlega kurla og nota undir húsdýr eða sem kolefnisgjafa. Ef timbríð er af góðum gæðum þarf að vera öruggt og tryggt að hægt sé að nota það í það sem til er ætlast, t.d. í hús, leiktæki eða aðra

SVENSKT TRÄ

TreProX

mannvirkjagerð. Húsasmiður gerir kröfu til þess af söluaðila að timbríð sé flokkað eftir stöðlum.

Nú er hafin vinna við að innleiða þekkingu á stöðlum og flokkunarkerfum byggðum á þeim svo íslenskt timbur megi verða sú söluvara sem til er ætlast í náinni framtíð. Hingað til hefur einungis verið hægt að fá staðlað timbur af innfluttu efni. Eiríkur Þorsteinsson, trjätæknir og viðarfræðingur, leiðir vinnu við innleiðingu þessara flokkunarkerfa, sem kallast viðskiptaflokkun á timbri, samkvæmt stöðlum, í samvinnu við Svenskt Trä, sem leiðir hana í Skandinavíu

og hin Norðurlöndin hafa nú þegar samþykkt. Auk þess koma íslenskar stofnanir að verkefninu, svo sem Landbúnaðarháskóli Íslands (LbHI), Skógræktin og Landssamtök skógareigenda (LSE). Í desember síðastliðnum fór þriggja manna hópur til fundar við sérfræðinga hjá Svenskt Trä. Fundurinn var góður og helstu niðurstöðurnar voru þær að leyfi fékkst til að nota og þýða flokkunarkerfið sem verið er að innleiða í Svíþjóð, Finnlandi, Danmörku, Íslandi og Noregi á barrtrjám. Vinnan við þýðingu gengur vel og er ætlunin að sett verði námskeið í haust fyrir fólk í skógaræiranum sem hefur verið að saga trjáboli. Verkefnið heitir TroProX og er samvinnuverkefni við háskóla í Danmörku og Svíþjóð. Mikið er í húfi fyrir skógræktendur á Íslandi ekki síður en íslenska smíði og íslenskt efnahagslíf.

Hlynur Gauti Sigurðsson framkvæmdastjóri Landssamtaka skógareigenda (LSE)

LESENDABÁS

Hugleiðing um viðfangsefni ársins

Hvert ár hefur sín sérkenni. Þau sjást að jafnan best í baksýnis-spegli, en skynsamlegt virðist þó að freista þess að búa sig undir það sem koma skal.

Ætla má að árið 2020 einkennist

af tilraunum mannkyns til að snúa af þeirri villu sem æ fleiri telja að muni að lokum eyða möguleikum mannsins til bærilegra lífskjara. Hin raunverulega orsök hamfarahlýnunar, loftslagsvárs eða hvað menn

vilja kalla aðsteðjandi ógnir, virðist í raun taumlaus ofneysla hins vestræna heims sem engir hnatt-rænir möguleikar eru á að yfirfæra á aðra heimshluta. Því verður hinn vestræni heimur að breyta lífsvenjum sínum ef ekki á illa að fara, og meira virðist þurfa til en takmarkaðar aðgerðaáætlanir vestræna þjóða.

Það regluverk sem við búum við og er í flestu ætlað frá Evrópu er svo flókið, mannaflafrekt og dýrt að framkvæmd þess virðist í raun stór þáttur í kostnaði og ofneyslu Evrópulanda, auk þess að gera atvinnurekstri heimshlutans erfitt fyrir í samkeppni. Mikilvægt skref í viðbrögðum við loftslagsvá gæti því verið að vinda ofan af regluverkinu og draga úr fyrirhöfn og kostnaði við framkvæmd þess.

Samkvæmt Morgunblaðinu hefur Boris Johnson, forsætisráðherra Bretlands, gefið ráðherrum sínum skýr fyrirmæli: „Hafið uppi á óþarfri eyðslu í stjórnkerfinu“. Þessi fyrirmæli virðast í samræmi við það sem nefnt er hér að ofan og gætu verið leiðarljós nauðsynlegra breytinga hérlendis. Hvergi er dýrara

Ari Teitsson.

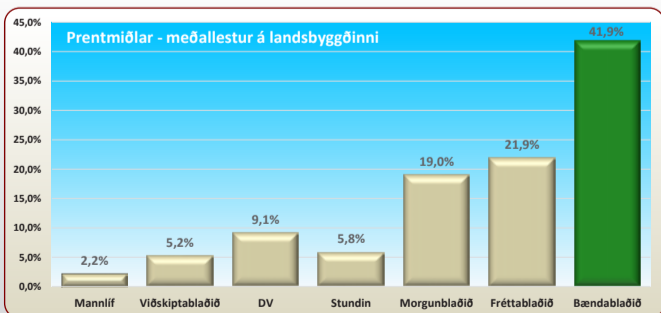
ad lifa en á Íslandi og breytinga því þörf. Raunar bendir nú margt til að hár framfærslukostnaður muni á komandi mánuðum ógna stöðugleika í samfélaginu. Við þurfum því af mörgum ástæðum að breyta hugsunarhætti okkar, einfalda allt regluverk og skera af

óþarfan kostnað. Þar er af mörgu að taka og nefna má fyrirhugaðan Hálandspjóðgarð sem dæmi um framkvæmd sem tæplega samrýmist nýjum hugsunarhætti.

Sé horft til íslensks landbúnaðar blasir þörf breytinga víða við. Ekki verður hér farið í tæmandi upptalningu en miklu fremur skorað á þá sem vilja íslenskum landbúnaði vel að benda á þá möguleika sem þeir sjá til einföldunar og lækkunar kostnaðar í rekstrarumhverfi landbúnaðarinnar. Bændablaðið gæti verið vettvangur slíkra ábendinga og haldið utan um þær.

Fyrir 20 árum hlustaði ég á norskan heimsspeking halda því fram að viðfangsefni þess tíma væru orðin svo flókin að mannsheilinn réði ekki lengur við þau. Afleiðing þessa væri að nú horfði hver og einn aðeins yfir þröngt sérfræðisvið og heildayfirsýn væri vandfundin. Þetta gæti átt við íslenskan veruleika í dag, jafnt loftslagsvá sem þarfir landbúnaðarinnar og fjölmarga aðra þætti í þjóðarbúskapnum.

Ari Teitsson

Bændablaðið
Smáauglýsingar
56-30-300

HELSTU NYTJAJURTIR HEIMSINS

Sólrót er ævaforn nytjajurt

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Innfæddir í Norður-Ameríku og Kanada ræktuðu sólrætur löngu áður en evrópskir landnemar fluttu til álfunnar og er plantan ein af fáum plöntum sem vitað er að indíánar ræktuðu. Plantan náði mikilli útbreiðslu í Evrópu eftir aldamótin 1600 en vinsældir hennar hafa dalað mikið síðan þá.

Þrátt fyrir að ekki myndast upplýsingar um áætlaða heimsframleiðslu á sólrót er framleiðsla hennar mest í Kína og Kóreu, auk þess er plantan talsvert ræktuð í Mið-Evrópu, Ástralíu, Egyptalandi, Nýja-Sjálandi og Norður-Ameríku. Mest er ræktunin á milli 40° og 55° gráðu beggja megin miðbaugs.

Ekki fundust upplýsingar um innflutning á sólrót á vef Hagstofu Íslands.

Ættkvíslin *Helianthus* og tegundin *tuberosus*

Um sjötíu tegundir plantna tilheyra ættkvíslinni *Helianthus* og af þremur tegundum sem eru upprunnar í Suður-Afríku koma þær alla frá Mið- og Norður-Ameríku. Þær eru flestar einærar og vaxa hratt og ná sumar þeirra góðum þremur metrum að hæð. Stöngullinn grófur og stundum hærður. Blöðin ljósgræn, stór, stakstæð, hjarta- eða egglega og fíntenn og hærð. Blómin eitt eða fleiri, stór og yfirleitt gul.

Sú planta sem flestir þekkja innan ættkvíslarinnar er án efa sólblóm. H. annuus, en að þessu sinni er fjallað um sólrót sem einnig er þekkt undir heitinu ætiffill og erlendu heitunum jarðskokka eða Jerusalem artichoke.

Sólrót er upprunin í austurhluta Norður-Ameríku og suðurhluta Kanada. Plantan er fjölær, sterkleg og hraðvaxta. Myndar rótarhnýði sem er 7 til 10 sentimetrar að lengd og 3 til 5 að ummáli og ljósbrún, hvít, rauð eða bleikleitt að lit. Stöngullinn sem yfirleitt er einn er 1,5 til 3 metrar að hæð, grófgerður og grófhærður. Laufblöðin hjarta- eða egglega gagnstæð ofarlega á stönglinum og stakstæð neðan til, hærð og geta náð 30 sentimetrum að lengd. Blómin 5 til 10 sentimetrar í þvermál, nokkur saman efst á greindum stönglinum, gul með 10 til 20 krónublöðum en geta verið talsvert fleiri á smærri blómum. Fræin flöt og 5 til 7 millimetra löng, brún með svörtum rákum og smáhærð.

Til er fjöldi yrkja og afbrigða af sólrót sem hafa aðlagast aðstæðum við ólíkar umhverfisaðstæður og verið ræktuð með tilliti til stærðar, lögunar, lits og bragðs. Má þar á meðal nefna rauð yrki eins og 'Red Fuseau', 'Waldspine', 'Red Rover' og hvítu yrkin 'White Fuseau', 'Flowering Helianthus Tuberosus', 'Stampede' og 'Clearwater' sem öll eru frá Norður-Ameríku.

Planta er svo dugleg að fjölga sér að hún hefur víða náð rótarfestu í Norður-Ameríku og Evrópu þar sem hún hefur sáð sér meðfram árbökkum, vegum og járnbrautarteinum.

Gömul ræktunarjurt

Sólrót eru ein af fáum plöntum sem vitað er fyrir vist að var ræktuð af innfæddum í Norður-Ameríku á fornsögulegum tíma þar sem ræktun plöntunnar hófst. Innfæddir söfnuðu hnýðunum einnig villtum og geymdu þau sem vetrarforða. Landnemar í Nýja heiminum lærðu fljótlega að nýta plöntuna af inn-

Ólík yrki sólróta. Til er fjöldi yrkja og afbrigða af sólrót sem hafa aðlagast aðstæðum við ólíkar umhverfisaðstæður og verið ræktuð með tilliti til stærðar, lögunar, lits og bragðs.

Sólrót er ein af fáum plöntum sem vitað er fyrir vist að voru ræktaðar af innfæddum í Norður-Ameríku á fornsögulegum tíma þar sem ræktun þeirra hófst.

fæddum og reyndist hún mörgum lífbjörg þegar vetur voru harðir.

Franski landkönnuðurinn Samuel de Champlain, uppi 1567 til 1635, var í tíðum ferðum yfir Atlantshafið og segir sagan að hann hafi siglt allt að 29 sinnum milli Gamla og Nýja

heimsins. Hann er einnig sagður stofnandi Quebec-borgar í Kanada þar sem hann lést. Champlain var gríðarlega áhugsamur um Nýja heiminn og íbúa þess og ferðaðist víða um norðurhluta hans.

Á ferðum sínum heimsótti

Champlain meðal annars innfædda við Nauset í Massachusetts-ríki. Þar kynntist hann rótarhnýði sem innfæddir ræktuðu og að hans sögn bragðaðist líkt og pistilhjarta. Ári síðar var hann á ferð á svipuðum slóðum og bragðaði á svipuðu hnýði en að þessu sinni sagði hann það bragðast eins og bedju. Árið 1605 hafði kappinn með sér hnýði heim til Frakklands og þannig hófst landnám sólrótarinnar í Evrópu.

Skömmu síðar komst hollenski grasafraeðingurinn og kennarinn Petrus Hondius, uppi 1578 til 1621, yfir skorpanað sólrótarhnýði sem hann setti niður í garði sínum sunnarlega í Hollandi. Hondius til mikillar furðu náði plantan sér á strík og dafnaði vel. Loftslagið í Mið-Evrópu hentaði plöntunni vel og um miðja sautjándu öld var hún algeng í ræktun sem matjurt og fóður fyrir búfé víða í álfunni og einnig meðal evrópskra landnema í Norður-Ameríku. Vinsældir hnýðisins voru miklar í Frakklandi og náðu þar hámarki um aldamótin 1900 en hafa dalað talsvert síðan þá. Neysla sólrótar í Frakklandi jókst aftur vegna matarskorts við hersetu Þjóðverja í landinu í seinni heimsstyrjöldinni og tengja margir hana í dag við skort þrátt fyrir að hún njóti enn vinsælda sem súpujurt.

Annar franskur landkönnuður sem ferðaðist um Nýja heiminn og skrifaði meðal annars bók um

Acadia-skaga í Nýju Brunswick í Kanada og hét Marc Lescarbot, uppi 1570 til 1641, kynntist einnig sólrót á ferðalögum sínum. Lescarbot lýsti sólrót þannig að hún væri eins stór og rófa eða truffla og að hún væri vel hæf til átu. Bragðaðist svipað og beðja en væri betri.

Sú trú að neysla á rótum gæti valdið holdsveiki eða Hansen-sjúkdómi, eins og limfallssýki kallast í dag, var landlæg víða í Evrópu um það leyti sem sólrót barst yfir Atlantshafsála. Trúin yfirfærðist um tíma á sólrætur enda þótti yfirborð þeirra minna á húð holdsveikra. Neysla á rótinni varð samt fljótlega almenn og hjátrúin vék fyrir hungri.

Þrátt fyrir að nafnið Hansen-sjúkdómur sé í höfuðið á norska vísindamanninum Gerhard Henrik Armauer Hansen, sem uppgötvaði bakteríuna sem veldur líkþrá, er náttúrlega með öllu ólíkandi að kenna alla Hansena þessa heims við þennan hræðilega sjúkdóm. Því er hér með komið til skila.

Árið 1613 var Tupinambá-indíána frá Brasilíu boðið í heimsókn til Gamla heimsins og ferðaðist hann víða um álfuna. Árið 1615 heimsótti Louis Henri, eins og indíáninn var kallaður, Vatíkanið. A sama tíma var til sýnis sólrót frá Kanada í Páfaríki og sagt að hún væri grundvallarfæða og stuðlaði að því að evrópskir landnemar í Norður-Ameríku lifðu

veturinn af. Heimsókn Louis Henri varð til þess að heitið topinambur festist við rótina og er enn notað sem eitt af heitum rötárinna á ýmsum Evrópumálum.

Sir Walter Raleigh kynntist innfæddum í Norður-Ameríku sem ræktuðu sólrætur árið 1585 en plantan barst ekki til Englands fyrr en árið 1617. Í fyrstu voru ræturnar sagðar ljúfmeti og sælgæti sem hæfði drottningunni. Árið 1629 skrifaði breski grasfræðingurinn og herballistinn John Parkinson hins vegar að sólrætur væru svo mikið ræktaðar, auðfánlegar og ódýrar á mörkuðum í London að mörgum klíjjaði við þeim.

Lewis og Clark voru fyrstu mennirnir sem fóru milli austur- og vesturstrandar Norður-Ameríku. Ferðalagið tók tvö ár, 1804 til 1806, og segja þeir frá því í dagbókarfærslu að þeir hafi fengið rötárhnyði að borða hjá indíánakonunni í Norður-Dakota. Mjög líklegt er að um sólrót hafi verið að ræða.

Heimildir eru til um ræktun á sólrót í Danmörku um aldamótin 1700.

Nafnaspeki

Latneska ættkvíslarheitið Helianthus þýðir bókstaflega sólblóm og er komið úr grísku. Hélios þýðir sól og anthos blóm. Tegundarheitið tuberosum er algengt heiti á rötárhnyðum.

Á ensku kallast plantan ýmsum heitum eins og Jerusalem artichoke, sunroot, sunchoke, earth apple, topinambour, lambchoke, Canada potato, fusichoke, girasole og tuberous sunflower.

Heitið Jerusalem artichoke hefur lengi valdið áhugamönnum um plöntunöfn hugarangri. Í fyrsta lagi hefur plantan ekkert með Jerúsalem að gera og ekki líkist hún ætíð til þrátt fyrir að báðar tegundir séu af kórfulblómaætt. Ein skýringin er sú að heitið tengist kristnum Púrítönum sem fluttu til Nýja heimsins og kölluðu lendum sínar, þar sem plantan óx, Nýju Jerúsalem. Þistilheitið er mögulega sagt tengjast ítölskum innflytjendum til Norður-Ameríku sem kalla sólblóm girasole og hafi tekið upp á því að kalla sólrót girasole artichoke, eða sólblómaþistil, og síðar hafi heitið breyst í Jerusalem artichoke.

Á spænsku kallast plantan castaña de tierra, pataca, pataca de caña og tupinambo. Frakkar segja artichaut de Jérusalem, hélianthe tubéreux, navet de Jérusalem eða topinambour, Ítalir carciofo di Gerusalemme, girasole artichoke, Girasole di Canadá eða Tartufo di Canna, topinambur og Portúgalar batata-tupinambá, girasol-de-batata, topinambo og tupinambor. Á rússnesku kallast planta zemljanaja grusu og podsolnečnik klubenosnij en á arabísku taffahh el ard og tartuf.

Helianthus tuberosus í fullum vexti.

Japanir segja kikuimo, Víetnamar cúc vu og quyf doji, Taílandingar thantawan-hua og Tyrkir yerelmasi. Hollendingar nota heitin aardpeer, aardpeer, Jeruzalemartijok, knolzonnebloem og topinamboer, Þjóðverjar knollensonnenblume og topinambur, Svíar jordaertskocka og Danir jordskokk.

Plantan gengur undir heitunum ætíðfill og sólrót á íslensku auk þess sem nafnaskrípi eins og jarðskokkar eða bein þýðing á enska heitinu í Jerúsalem ætíðfillar heyrast og sjást á prenti.

Nytjar

Indíánar Norður-Ameríku nýttu sólrót til matar löngu fyrir komu hvíta mannsins til álfunnar. Rótin er fjölær bæði í ræktun og villt sé hún nýtt hæfilega og getur því verið forði til margra ára. Um tíma var rötárinna mikið neytt í Kanada og norðurríkjum Bandaríkjanna en neysla hennar þar hefur dregist

Fræin flöt og 5 til 7 millimetra löng, brún með svörtum rákum og smáhærð.

Blómín 5 til 10 sentimetrar í þvermál, nokkur saman efst á greindum stönglinum, gul með 10 til 20 krónublöðum.

mikið saman sem víða annars staðar.

Í hundrað grömmum af sólrót eru um 73 kaloríur, 17,4 grömm af kolvetni, 9,6 grömm af sykri, 1,6 grömm af trefjum, 0,01 gramm af fitu og 2 grömm af próteini. Rótin er rík af fjölliða sykrum sem kallast inulín, auk járns og kalíum.

Hægt er að nota sólrót á svipaðan hátt og kartöflur og er áferð þeirra svipuð. Sólrót er aftur á móti sætari og það má nota hana hráa og smátt skorna í salat.

Vindgangur og jafnvel iðraverkir geta fylgt mikilli neyslu á sólrót. Enski sautjándu aldar grasfræðingurinn John Goodyer, uppi 1592 til 1664, var ekki þar hrifinn af neyslu sólrótar. Haft er eftir honum í Gerard's Herbal sem kom út 1621 að það væri alveg sama hvernig rötin væri matreiðd eða borðuð, hún leiddi alltaf af sé þembu, vindgang og megnan óþef og að hún væri fremur svínafóður en mannamat.

Ofanjarðarhluti plöntunnar þykir ágætt þurrfóður fyrir húsdýr eftir að búið er að mylja hálminn en svín geta gengið um sólrótágarða og grafið ræturnar upp og étíð.

Í Baden-Württemberg í Þýskalandi er unninn vínandi úr rötinni og kallast hann Topinambur, Topi eða Rossler og undir lok 19. aldar voru í Baden í Þýskalandi notaðar sólrætur til að brugga sætt Jerusalem Artichoke Brandy með ávaxtakeim og fleiri görugum drykki.

Rótin þykir í dag álitleg til framleiðslu á ethanoli sem orku-gjafa.

Líkt og fjöldi annarra plantna er sólrót í þjóðtrú og alþýðulækningum sögð vera losandi, ástarörvandi, þvagörvandi, auka sæðisframleiðslu og örva matarlyst.

Ræktun

Sólrætur þrífast best þar sem meðalhiti er á milli 6,3° og 26,6° á Celsíus og meðalúrkoma 310 til 2800 millimetrar. Plantan dafnar ágætlega í jarðvegi með pH frá 4,5 til 8 og gerir því ekki miklar kröfur til syrustigs jarðvegarins en hún kys vel framræsta moldar- og sandblandaðan jarðveg.

Reyndar eru sólrætur svo auðveldar í ræktun að þar sem skilyrði fyrir þær eru þokkalegar eiga þær til að breiða mikið úr sér, bæði með rötum og fræjum, og erfitt getur reynt að losna við þær.

Stöngullinn er 1,5 til 3 metrar að hæð, grófgerður og grófhærður.

eftir frost sé ekki mikið um umhlepninga.

Plantan er þokkalega vindþolin, hún kys bjartan og sólríkan stað og þarf ekki mikinn áburð og allra síst köfnunarefni/nitur sem einungis nýtist til ofanjarðarvaxtar. Í stórræktun þykja 16 til 20 tonn á hektara góð uppskera af rötum.

Best er að geyma sólrót á köldum, dimmum, þurrum og vel loftræstum stað eða við sömu skilyrði og best er að geyma kartöflur.

Sólrót á Íslandi

Eitthvað er um að sólrót sé flutt inn frá Danmörku og þá seld undir heitinu jarðskokkar. Í seinni tíð hafa veitingahús einnig boðið upp á rötina enda um spennandi valkost að ræða.

Ræktun á sólrót hefur ekki verið almenn hér á landi þrátt fyrir að ýmsir hafi reynt fyrir sér. Utandyra eru sumrin of stutt til að hnýðin nái að þroskast að nokkru ráði. Þetta mun stafa af því að rötin byrjar ekki að títta út fyrr en sólargangur er þannig að dimmt sé í að minnsta kosti fjórar eða fimm klukkustundir á sólarhring og þegar svo er komið er hætta á næturfrostum sem ofanjarðarhlutinn þolir ekki. Vel er samt hugsanlegt að rækta megi sólrötárhnyði í gróðurhúsi sér til skemmtunar.

Sólrót þækluð í sykurvatni til geymslu.

Plantan er því draumamatjurt lata garðyrkjumannsins.

Ofanjarðarhlutinn þolir ekki frost en ræturnar geta lifað áfram

Lely Center Ísland

RÚÐUR Í DRÁTTARVÉLAR FRÁBÆR VERÐ

John Deere Ford
Zetor Fiat
Case IH New Holland
McCormick Deutz-Fahr
Steyr Massey Ferguson
Claas

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Sólrót þykir góð súpujurt.

Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta

Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON
á ÍSLANDI

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi

Sími 544-4656 | www.mhg.is

LESENDABÁS

Báknið sýnir klærnar

Sveitungar, bændur, fjallmenn og gangnamenn, nú er vá fyrir dyrum. Núna þarf að bregðast við. Smíða sverð úr plógjárnnum og hefja á loft. Fáum vefst það lengur hvort áform hæstvirts ókjörins ráðherra um hálandisþjóðgarð séu til góðs eða ills og hverjum slíkar áætlanir munu þjóna. Þær öfgar sem einkenna stefnu núverandi ríkisstjórnar eru áhrif erlendis frá sem eru rétt að hefja sína göngu hér á norðurhvara. Okkar góða kjöt og mjólk virðist komið á valista víða með misfleygum hugmyndum og rökum og því rökrétt að vegið sé að því landnáði sem þarf til framleiðslunnar. Öllu á að breyta og byltingin er rétt að byrja.

Magnús Haraldsson.

Hví má ekki byggja á þeim innviðum sveitarfélaga sem þegar eru til staðar og veita fé í þá? Þar sem grettistaki hefur verið lyft með hreinræktuðum áhuga og dugnaði heimafólks sem fer fyrir fjárvana stofnunum og félagsamtökum. Nei, báknið virðist fyrirmunnað að veita fé út fyrir sitt áhrifsvæði því þá er hætt á að vinavæðingin gjaldi fyrir það með sína bragga og strá. Nei, öllu á að bylta, hefðbundin áhrifsvæði og stjórnarform endurskilgreind sem leiðir til lýðræðislegrar geldingar á heimasvæðum, ringulreiðar og áhrifaleysis. DEVIDE ET IMPERA, að deila og drottna, var ráðstjórnarbrella Rómur hér forðum. Þá er áhrifsvæðum skipt upp í vanmegna einingar sem mega sín lítils gegn miðstjórnarbáknið.

Nú þurfum við Sigríði í Brattholti,

ekki vegna þess að menn vilji virkja Gullfoss, heldur stoppa hann upp, verðmerkja og loka inni í glerskáp ríkiskapitalismans. Lög verða sett og þá er bannað að fleygja sér í hann. Milljarðastríðið um þjóðlendurnar var aðeins forsmekkurinn að því sem koma skal. Útvíkkun laga um náttúruvernd aðeins annar þáttur. Nú þurfa allir að endurskoða hollustu sína. Framherjar öfgastefnunnar skrumskæla vísindin í ofsasókn fyrir nýjum alþjóðavæddum heimi.

Undarleg umskipti eru að eiga sér stað þar sem náttúran og öryggi hennar og hagsmunir eru settir ofar öryggi og hagsæld manna barna. Réttindi dýra ofar réttindi mannfólks. Þessar hugmyndir gerjast í brjóstum innikatta úr stórborgum í gulum regnkápum sem glatað hafa

sambandi sínu við raunveruleika veraldar. Þeir skreyta sig með vanhugsuðum hugsjónum og dyggðamonti sem þola ekki brotsjó lífsins og bregðast þegar mikið ber við. Fæðuöryggi og orkudreifing sem hægt er að stóla á í fávíðrum tilverunnar fellur hratt niður forgangslistann ásamt ráðstjórnar- og eignarrétti fólks yfir eignum sínum og áhrifasvæðum.

Sofnum ekki á verðinum, eflum andspyrnuna því hvar er betri liðsöfnuð að finna í baráttunni um Ísland, fullveldið, einkaréttinn og frelsið en einmitt á landsbyggðinni? Þeim fer fjölgandi á þéttbylli svæðum sem virðast gegnsýrdir af erlendum áhrifum og innrætingu byltingarsinna. Heimsendir er ekki í nánd nema kannski sá sem er heimatilbúinn. Báknið sýnir klærnar en nú er mál að við sýnum því tennurnar.

Magnús Haraldsson
Höfundur er í stjórn
Miðflokksins í Rangárbæ

ÍSTEKA

SELDU HRYSSUR TIL LÍFS

Hrossabændur óska eftir hryssum

Mega vera þriggja til fimmtán vetra

Greiðum 30.000 kr. án vsk. fyrir hryssuna.

Sækjum frítt á Suður-, Vestur- og Norðurland.

Upplýsingar: hryssa@isteka.com eða í síma 581-4138.

Geymið auglýsinguna!

Hryssur eru greiddar eftir reikningi og eftir umskráningu í WorldFeng.

Hagkvæm dekk fyrir alvöru kröfur

Þegar velja skal vinnuvéla- og landbúnaðardekk skipta gæði, ending og áreiðanleiki höfuðmáli.

Maxam dekkinn eru hagkvæmur kostur og hafa reynst vel við krefjandi aðstæður.

Gerðu kröfur — hafðu samband við sölumenn okkar í síma **590 5280** og kynntu þér kosti **Maxam** dekkjanna.

KLETTUR

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / KLETTAGARÐAR 8-10
104 REYKJAVÍK / 590 5100 / klettur.is

29,2% landsmanna lesa Bændablaðið

Heimild: Prentmiðlakönnun Gallup, okt.-des. 2019. Aldur 12-80 ára.

Lestur Bændablaðsins:

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFIÐ ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

21,9%

á höfuðborgarsvæðinu

41,9%

á landsbyggðinni

29,2%

landsmanna lesa Bændablaðið

Hvar auglýsir þú? **Bændablaðið**

Sími: 563 0300 / Netfang: bbl@bondi.is / bbl.is

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

HUSQVARNA
FS 400 LV
Sögunardýpt 16,5 sm

HUSQVARNA
K 770
Sögunardýpt 12,5 sm

HUSQVARNA
K 3600 MK II
Sögunardýpt 27 sm

HUSQVARNA
K 2500
Sögunardýpt 14,5 sm

HUSQVARNA
DM 230

HUSQVARNA
Steinsagarblöð
og kjarnaborar

MHG
VERSLUN

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

**[ELDVARNA]
bandalagið**

Ræktun trjágróðurs er mikil hér á landi og með hlýnun verða aðstæður gróðrinum hagstæðari og því líklegt að aukning verði á trjávexti á komandi árum. Lággróður á landinu er mikill í formi grass og mosa. Lággróðurinn er kjörin leið fyrir útbreiðslu elds yfir í hágróður.

Gróðureldar

Mikið er rætt um breytt veðurfar um þessar mundir og eru allar líkur á því að þessar breytingar leiði til aukinna þurrka og hækkandi hitastigs hér á landi. Þetta getur aukið líkur á gróðureldum til muna. Ræktun trjágróðurs er mikil hér á landi og með hlýnun verða aðstæður gróðrinum hagstæðari og því líklegt að aukning verði á trjávexti á komandi árum. Lággróður á landinu er mikill í formi grass og mosa. Lággróðurinn er kjörin leið fyrir útbreiðslu elds yfir í hágróður. Einnig geta eldar í þurrum jarðvegi logað lengi og djúpt niður í jörðina langtímum saman.

Í þurrkatíð verður allt þetta lífræna efni eldnærandi og getur eldur borist mjög hratt um lággróðursvæði og hágróðursvæði. Mikilvægt er í skipulagningu gróðursvæða að huga að skiptingu svæða niður í brunahólf til þess að minnka líkur á því að eldur berist á milli hólfra. Þetta er hægt að gera með samsetningu lauftrjáa og barrtrjáa auk þess sem mikilvægt er að aksturshæfir stígar og vegir séu settir á gróðursvæði til þess að tryggja aðkomu björgunaraðila.

Gróður við sumarhús

Sumarhúsaeygendur þurfa sérstaklega að huga að sínu nærumhverfi. Víða má sjá sumarhúsaehverfi í þéttum skógum eða trjálundum þar sem tré og runnar vaxa alveg upp að sumarhúsum. Þetta eykur mjög líkurnar á því að gróðureldur berist í mannvirkin. Mikilvægt er að alla vega einn og hálfur metri í kringum húsin séu alveg gróðurlausir og enginn hágróður sé í að minnsta kosti níu metra radíus í kringum húsin. Ágætar leiðbeiningar og upplýsingar um þetta eru á grodureldar.is.

Í þurrkatíð er heillavænlegt að halda gróðri safaspenntum í nærumhverfi bygginga með vökvun, sé þess kostur. Það minnkar verulega líkur á því að eldur berist að húsum. Einnig er mikilvægt að tryggja aðkomu slökkviliðs og annarra björgunaraðila með því að gæta þess að vegir beri þung ökutæki og að trjágróður þrenni ekki að akstursleiðum. Dýrmætur tími getur tapast ef byrja þarf á því að klippa greinar eða höggva niður tré til þess að björgunartæki komist leiðar sinnar.

Aðgangur að slökkvivatni

Ekki er alls staðar greiður aðgangur að vatni til slökkvistarfa á sumarhúsum en umtalsvert vatn þarf til slökkvistarfa í gróðureldum. Slökkvilið bera

Pétur Pétursson, slökkviliðsstjóri Brunavarna Árnessýslu.

oft og tíðum talsvert vatn með sér í dælubílum og tankbílum en það má sín lítills ef ekki næst að slökkva eldinn á upphafstigi.

Sumarhúsaeygendur geta gert ýmislegt til þess að tryggja aukið slökkvivatn. Þar má nefna niðurgrafnar safnþrær og stíflur í skurðum og lækjum. Auk þess er hægt að safna vatni frá heitum pottum í miðlæga safntanka. Best er að gera þetta með vitneskju viðkomandi slökkviliðs, svo björgunaraðilar viti hvar vatnið er að finna og svo hægt sé að tryggja að tæki slökkviliðsins ná vatni úr viðkomandi vatnslind.

Hvað varðar flóttu fólks frá sumarhúsum þar sem eldur hefur komið upp í gróðri er mikilvægt að flóttaleiðir séu að minnsta kosti tvær, helst úr gagnstæðum áttum. Eldur og reykur geta bæði hindrað og heft för fólks ef vindátt er þannig að flóttaleið lokast.

Gætum að eigin öryggi og annarra

Það er afar mikilvægt að huga að sínu nærumhverfi með fyrirbyggjandi hætti til þess að lágmarka þá hættu sem að okkur og okkar nánustu getur stöðjað. Það getur verið langt í næstu björgunaraðila og þegar eldur hefur náð sér á strík getur hann breiðst út með ógnarhraða. Við berum heilmikla ábyrgð sem einstaklingar og þurfum því að gæta öryggis og haga leik og störfum þannig að hvorki okkur né öðrum stafi hætta af. Lykillinn að öruggu nærumhverfi er góður undirbúningur og fyrirbyggjandi aðgerðir. Kvikni eldur í gróðri er nánast alltaf hægt að slökkva hann á auðveldan hátt í upphafi hafi maður til þess réttu áhöldin. En fáir hann að dafna, þótt ekki sé nema í örfáar mínútur, getur voðinn verið víðs.

Pétur Pétursson,
slökkviliðsstjóri Brunavarna
Árnessýslu og formaður
Félags slökkviliðsstjóra,
tók saman fyrir
Eldvarnabandalagið

Leit að falllegasta og hentugasta jólatrénu. Sjá má spelkur á trjám sem fá vaxtarmótun.

Jólatrjárækt – reynslusaga

– Skógrækt í Reykhúsaskógi

Bændaskógrækt hófst í Reykhúsum árið 1983 og rann svo inn í Norðurlandsskóga. Plantað var samkvæmt áætlun skógarráðgjafa, langmest lerki fyrst og svo furu eftir ástandi og gæðum jarðvegs og gróðurs.

Engu birki var plantað þar sem nokkuð var um sjálfsáid birki sem fór að verða áberandi eftir að landið var friðað fyrir sauðfjárbreit. Hér á eftir fer stuttur pistill um tilraunir okkar Páls Ingvarssonar með jólatrjárækt.

Rauðgreni úr skógrækt

2003 og 2004 var plantað 500 rauðgreniplöntum að mestu í þokkalega frjósamt land norðan við lerkilund. Norðan við grenireitinn var að vaxa upp sjálfsáid birki á stangli. Lífun plantanna var góð og þær tóku fljótt við sér en seinna í rýrari jarðvegi. Eftir 3 ár var gras reytt frá plöntum og gefinn áburður. Á næstu árum var farið einu sinni eða tvisvar og gras troðið niður í kringum plönturnar. Síðan var ekki sinnt um trén fyrr en 2015. Þá var farið um reitinn og greinabil jafnað með greinagreiðu þar sem þess þurfti. 2016 var klipptur leggur á tré sem voru orðin 90-100 cm há eða meira, greinahorn jöfnuð með greiðum og toppar lagfærðir með toppspelkum. Í september voru álitleg tré mæld og flokkuð í 3 stærðarflokka og fólki boðið að koma og velja sér tré í byrjun október. Stærð trjanna mælum við frá jörð að efsta greinakransi. Trén merkir fólk sér með númerum miða úr vatnsheldum pappír og við skráum hver á hvaða númer. Um miðjan desember voru trén höggvin og ekið til kaupenda og með fylgdu leiðbeiningar um meðferð. Heimboðið í skógin auglýsum við á Facebook-síðu skógarins, í auglýsingablaði Eyjafjarðarsveitar og höfum einnig hengt upp auglýsingu á stöku stað í nágrenninu. Eftir þessa reynslu af því að bjóða fólki heim að hausti höfum við haldið því áfram og verið búin að velja og stærðarmerkja þau tré sem eru til sölu á bilinu 1,25–2,25m. Við veljum tré sem standast útlitsskröfur um jafna greinasetningu og hæfilegan topp og reynum að taka tré sem eru komin í of mikið nábýli, þannig að þetta verði um leið grisjun. Þar sem þetta eru ekki mörg tré höfum við látið nægja að merkja 30 til 40 tré árlega til að velja úr en aldrei selt öll trén. Við höfum valið tré fyrir kaupendur sem ekki hafa tök á að koma og þeir tiltaka þá hæð og hvort þeir vilji umfangsmikið eða grannvaxið tré. Í fyrstu gekk vel að sækja trén en síðustu tveir vetur hafa verið okkur erfiðir og þá sérstaklega í vetur þar sem mikið snjóaði rétt áður en við sóttum trén og þurftum við að moka okkur metra eða meira niður á trén! En við höfum viljað halda okkur við að saga trén ekki fyrr en eftir 10. desember til þess að barrheldnin verði góð.

Miklu verki lokið. Greinarhöfundur, Anna Guðmundsdóttir, skógarbóndi í Reykhúsum, grefur síðasta tréð upp og nú er bara eftir að koma til byggða.

Boðið er upp á þrjá stærðarflokka í jólasökunum.

Við höfum sem sagt verið að reyna að vinna markað fyrir rauðgreni með því að hafa góð tré sem halda barrinu en við urðum vör við það að margir höfðu ótru á rauðgreni. Var það vegna gamallar reynslu þar sem barrið entist ekki jóladaginn á þurrum trjámum sem höfðu verið höggvin of löngu fyrir jól.

Tilraun með ræktun jólatrjáa á akri

Vorið 2012 var plantað í tilraunaskyni í lítinn reit í jadrí á gömlu túni sem hafði verið úðaður með plöntueitri og plægður árið áður. Við settum niður 2ja ára rauðgreni (70), fjallapín (80) og blágreni (48), samtals tæplega 200 plöntur. Áburður var ekki notaður þar sem jarðvegur var mjög frjór. Trjækurl var lagt með plöntunum og í langvarandi þurrkatíð á miðju sumri var vökvað. Góð lífun var árið eftir. Sumarið 2014 var gras farið að vaxa upp og var þá reytt frá plöntunum og slegið með vélorfi milli raða tvisvar sinnum yfir sumarið og útflattar mjólkurfurnur lagðar kringum trén til að verja þær fyrir grasvexti. Sumrin 2015 og 2016 var slegið tvisvar milli raða og farið einu sinni hvort sumar og reytt frá plöntunum. Fylgst var með toppum, sérstaklega á fjallapíninum. Toppbrum opnuðust ekki á nærri öllum fjallapíninum og hliðarbrum kepptust um að verða toppar og þurfti að velja topp til að rækta áfram. Blágrenið virtist

Búið að slá og hreinsa frá rauðgreni, fimm ára tré.

hálfkirkingslegt en rauðgrenið var kröftugt. 2017 var liðið fram í júnílok þegar farið var að huga að plöntunum. Þá var svo mikill grasvöxtur að varla sást í fjallaþininn. Slegið var á milli raða með vélorfi og grasið klippt næst plöntunum og settar nýjar mjólkurfurnur þar sem þess þurfti. Topparnir og barrið á fjallaþininum leit mun betur út en næstu tvö ár á undan. 2018 leit fjallaþinurinn nokkuð vel út, þ.e. toppar brumuðu flestir vel og um haustið voru falleg toppbrum á honum svo að nú höldum við að hann væri kominn á beinu brautina. En viti menn, vorið eftir, 2019, var ekki nema u.þ.b. helmingurinn af brununum sem opnaðist. Hin virtust þorna eða kala. Hins vegar var blágrenið búið að taka við sér, bústið og fallett og rauðgrenið er að nálgast að sólusterð, 1,20 m að meðaltali í haust.

Árið 2017 og 2018 var bætt í tilraunina þegar við plöntuðum rauðgreni og blágreni í nýjan reit sem var í gömlum kartöflugarði. Þar var ekki plægt, gisið gras, mest húsapunktur, var troðið niður og útflattar mjólkurfurnur settar í kringum hverja plöntu og gefin matskeið af blákorni, samtals voru þetta 200 plöntur. Einnig gróðursettum við 2017 smávegis af fjallaþin inn í gisna bletti í lerkiskóginn í námunda við rauðgrenireitinn og í stað trjáa sem höfðu verið höggvin sem jólatré árin á undan. Sá fjallaþinur virðist ekki kala í toppinn líkt og sá sem er á „akrinum“.

Hvað höfum við lært?

Nokkur atriði má tína til:

1. Fjallaþinur er dyntóttur og virðist ekki þola veruna á akrinum þó að trjágróður veiti skjól fyrir vindi úr öllum áttum.
2. Til að fá sem flest fallega vaxin jólatré er hægt að móta vöxt með greinagreiddum eða toppspælum þegar þess þarf. Eitt vaxtartímabil nægir til þess.
3. Vinna við að slá grasvöxt þegar plantað er í plægt tún er mikil (nema menn vilji nota því meira eitur). Ef rækta á jólatré í stórum stíl án eiturs

Vorið 2014. Akurinn gróinn, rauðgreni (næst á mynd), fjallaþinur og efst er blágreni og útflattar mjólkurfurnur notaðar til að stöðva samkeppnisgróður.

Spelka og trjáklemmur notaðar til að koma í veg fyrir fjótoppa tré.

er nauðsynlegt að útvega sér græjur sem hægt er að keyra á milli raðanna og slá grasið áður en það verður óviðráðanlegt.

4. Rauðgreni vex vel og blágreni lofar góðu á akrinum. Rauðgrenið þarf sennilega nær helmingi styttri vaxtartíma á akri (með umhirðu) til að verða jólatré en þegar plantað er í úthaga.
5. Snjór getur hamlað verulega uppskerustörfum! Mikilvægt er að kanna hvernig best er að geyma höggvin tré svo að þau þorni ekki, þannig að hægt væri að ná í þau ca mánuði fyrir jól.
6. Það er gaman að fá fólk í heimsókn í skóginn í október til að velja jólatré og þiggja

ketilkaffi og bæði kaupendur og við komumst í jólaskap þegar við mætum hjá heim með jólatrénni í kerrunni vikunni fyrir jól.

Anna Guðmundsdóttir,
skógarbóndi í Reykhúsum

Mat á umhverfisáhrifum

Athugun Skipulagsstofnunar

5.000 tonna fiskeldi Landeldis ehf. innan lóða Laxabrautar 21, 23 og 25, Ölfusi

Landeldi ehf. hefur tilkynnt til athugunar Skipulagsstofnunar frummatsskýrslu um 5.000 tonna fiskeldi Landeldis ehf. innan lóða Laxabrautar 21, 23 og 25, vestan Þorlákshafnar, Ölfusi.

Kynning á frummatsskýrslu: Tillaga að ofangreindri framkvæmd og skýrsla um mat á umhverfisáhrifum hennar liggur frammi til kynningar frá 3. febrúar til 17. mars 2020 á eftirtöldum stöðum: Bæjarskrifstofu Ölfuss, Bæjarbókasafni Ölfuss, Þjóðarbókhöðunni og hjá Skipulagsstofnun. Frummatsskýrslan er aðgengileg á vef Skipulagsstofnunar www.skipulag.is.

Athugasemdafrestur: Allir geta kynnt sér frummatsskýrsluna og lagt fram athugasemdir. Athugasemdir skulu vera skriflegar og berast eigi síðar en 17. mars 2020 til Skipulagsstofnunar, Borgartúni 7b, 105 Reykjavík eða með tölvupósti á skipulag@skipulag.is.

Kynningarfundur: Vakinn er athygli á að Landeldi ehf. stendur fyrir kynningarfundum á frummatsskýrslu fimmtudaginn 13. febrúar 2020 kl. 18:00 í Versölum, Ráðhúsi Ölfuss í Þorlákshöfn, allir velkomnir.

Getum við orðið að liði?

Við erum með allar lausnir fyrir þvottahús, Hótel, Gistiheimili og Sjúkrastofnanir.

Þurrkarar 8-80kg.

Þvottavélar 8-120kg.

Strauvélar, hótellin, þvottagrindur, taupokar ofl.

Kirkjustétt 2-6, 113 Reykjavík
Símar: 567 4577 / 892 8925
icefakta@icefakta.is / www.icefakta.is

Loftpressur í hæsta gæðaflokki

Við bjóðum upp á allar stærðir og gerðir af **Ingersoll Rand** loftpressum.

Mjög hljóðlátar og einfaldar í viðhaldi.

Bjóðum upp á þjónustusamninga og leggjum mikla áherslu á að veita góða viðgerðar- og varahlutabjónustu.

Gerðu kröfur — hafðu samband við Gunnar í síma 590 5135 eða sendu línu á gma@klettur.is og kynntu þér þína möguleika.

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / KLETTAGARÐAR 8-10
104 REYKJAVÍK / 590 5100 / klettur.is

Bændablaðið
Kemur næst út
20. febrúar

Hvers vegna er bannað að fódra búfénað með afgöngum úr eldhúsinu?

Smitefni getur borist í menn og dýr á margan hátt. Ein leið er með fódri. Fóður skal vera heilnæmt og ekki innihalda skaðlegar örverur eða efnasambönd.

Flestum þykir eðlilegt að fódra frístundahænen og svín með afgöngum sem falla til í eldhúsinu. Það spornar við matarsóun og minnkar rusl á heimilinu. Hins vegar er bannað samkvæmt lögum að gefa búfé dýraafurðir og eldhúsúrgang því það er ein helsta smitleið margra alvarlegra smitsjúkdóma í dýr. Sem dæmi má nefna að vírusinn sem veldur afrískri svínapest getur lifað í frosnu kjöti í mörg ár og í þurrkuðu kjöti í marga mánuði. Afrísk svínapest er í hraðri útbreiðslu um Evrópu, Asíu og Afríku og hefur nú þegar valdið gífurlegu efnahagslegu tjóni.

Hvað segja lögin?

Samkvæmt fódurlögum og reglugerð nr. 674/2017 um aukaafurðir dýra er bannað að fódra búfé, að loðdýrum undanskildum, með kjöti og öðrum dýraafurðum. Tilgangur þessa banns er að koma í veg fyrir að smit geti borist í dýr með smituðu dýrapróteini. Sérstök áhætta er á smiti þegar dýr éta afurðir frá sömu dýrategund, svokallaður kannibalismi, en bannið tekur sérstaklega á því. Reglurnar banna jafnframt notkun hvers kyns eldhúsúrgangs sem fóður fyrir búfé, bæði frá heimilum og veitingastöðum.

Þetta bann á bæði við um hráar og eldaðar matarleiðir. Þó er heimilt að fódra með grænmeti og öðrum matvælum úr plönturíkinu ef það hefur aldrei farið í eldhús. Dæmi um þetta er grænmeti úr garði. Ef grænmeti kemur beint úr garðinum er ekki hætt á krossmengun frá kjöti eða kjötsafa úr eldhúsinu. Í eldhúsinu er hætt á að kjöt innihaldi smitefni sem getur borist í önnur matvæli með snertingu eða með höndum, hönskum eða áhöldum.

Mjól, egg, dýrafita og fiski-ólfa eru undanskilin þessu banni séu þau meðhöndluð á ákveðinn hátt. Sérstakar reglur gilda einnig um matarafganga frá matvælfyrirtækjum, en ekki verður fjallað um þessi tvö atriði hér.

Er þetta raunveruleg hættu fyrir okkur á Íslandi?

Ástæða þessa banns er að með fódru á kjöti og öðrum dýraafurðum geta alvarlegir smitsjúkdómar borist í húsdýr hér á landi. Margir smitsjúkdómar, sem eru landlægir erlendis en þekkjast ekki hér, geta borist með kjöti. Svín geta t.d. smitast af afrískri svínapest, klassískri svínapest og gin- og klaufaveiki, sem getur svo borist í önnur klaufdýr, og alifuglar geta

m.a. smitast af fuglaflensu og Newcastle-veiki. Þess vegna er mikilvægt að búfé okkar komist ekki í snertingu við innflutt kjöt.

Ekki er nóg að elda matarleiðir fyrir fódru þó það minnki áhættuna. Ástæðan er sú að erfitt getur verið að tryggja rétt hitastig til að drepa smitefni við eldun. Mest hættu er þó á að grænmeti geti mengast frá hráu kjöti áður en kjötið er eldað, t.d. afskurður af grænmeti, hýði og ávaxtabörkur í vaski.

Tveir alvarlegir smitsjúkdómar hafa borist í svín hér á landi þar sem hægt var að rekja smitið til eldhúsúrgangs sem svínin voru fódruð með. Annars vegar svínapest (e. classical swine fever) sem kom upp árið 1942 og hins vegar blöðrupot (e. vesicular exanthema) árið 1955.

Hvað gerist ef sjúkdómur kemur upp?

Greinist tilkynningaskyldur sjúkdómur hér getur það haft alvarlegar afleiðingar á för með sér. Stór hluti dýra getur veikst og jafnvel drepist. Sjúkdómarnir geta valdið dýrunum miklum þjáningum. Setja þyrfti flutningsbann á smitaða búíð og jafnvel stórt svæði í kringum það. Afliða gæti þurft öll dýr á viðkomandi búíð og hugsanlega stærri hóp til að hefta útbreiðslu sjúkdómsins. Þetta á t.d. við um gin- og klaufaveiki, afríska svínapest, klassíska svínapest, fuglaflensu og Newcastle-veiki.

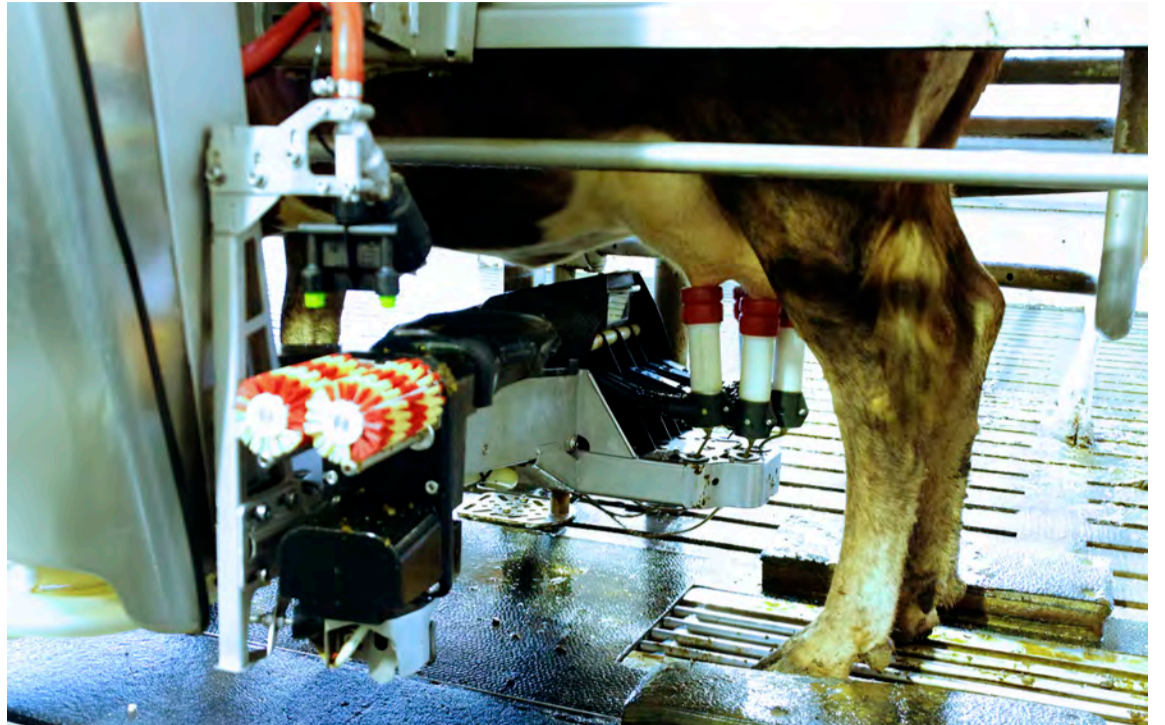
Greining á alvarlegum dýrasjúkdómi hér á landi hefði líka áhrif á útflutning afurða úr landinu, til dæmis á lambakjöti.

Gin- og klaufaveikifaraldurinn í Bretlandi árið 2001 er mjög gott dæmi um þá áhættu sem tekin er þegar dýrum er gefinn eldhúsúrgangur en útbreiðsla á veikinni var m.a. rakin til svínabús sem fóðraði með hitameðhöndluðum eldhúsúrgangi frá veitingastöðum. Þessi faraldur varð til þess að a.m.k. 6,5 milljónir dýra (nautgripir, sauðfél og svín) voru aflífud og ársframléiðsla á búfjárafurðum á landsvísu í Bretlandi var 20% minni en áætlað var. Fjárhagslegt tjón landbúnaðar- og matvælageirans var um þrjú milljarðar punda og ferðamálagæirinn tapaði öðru eins. Heildarkostnaður fyrir þjóðina er talinn hafa verið um átta milljarðar punda. Ætla má að afleiðingar af slíkum faraldri hér á landi yrðu mjög alvarlegar, jafnvel óbætjanlegar fyrir íslenska dýrastofna.

Ég vona að allir leggist á eitt til að varðveita góða sjúkdómastöðu íslensks búfénaðar og hvet bændur til þess að gæta yftrustu smitvarna á sínum búum.

Thelma Dögg Róbertsdóttir,
dýralæknir svínasjúkdóma
hjá Matvælastofnun

Á FAGLEGUM NÓTUM

Um síðustu áramót voru alls 216 kúabú sem notuðu mjaltapjóna, af 542 kúabúum sem lögðu inn mjólk um áramótin, eða 40%. Þá voru um áramótin alls 271 mjaltapjónn í notkun hérlendis.

Mynd / HKR.

55,7% mjólkurinnar frá mjaltapjónabúum

Snorri Sigurðsson

snorri.sigurdsson@outlook.com

Líkt og undanfarin ár hefur nú verið tekið saman yfirlit yfir útbreiðslu mjaltapjónatækninnar hér á landi og árið 2019 var ár mikilla breytinga en alls bættust við 19 ný mjaltapjónabú á árinu og 26 mjaltapjónar til viðbótar voru teknir í notkun. Um síðustu áramót voru alls 216 kúabú sem notuðu mjaltapjóna, af 542 kúabúum sem lögðu inn mjólk um áramótin alls 271 mjaltapjónn í notkun hérlendis.

Sé tekið tillit til gangsetningar-tíma nýrra mjaltapjóna á síðasta ári þá reiknast innlagt mjólkurmagn frá mjaltapjónabúum alls 84,5 milljónir lítra. Árið 2019 nam heildarinnvigtun mjólkur á landinu 151,8 milljónum lítra og því er mjólk mjaltapjónabúanna nú 55,7% af heildarinnvigtuninni, sem er að öllum líkindum enn eitt heimsmet í þessu sviði sem íslensk kúabú setja.

Meðalbúíð með 1,3 mjaltapjóna

Í töflu 1 má sjá yfirlit um breytingar á fjölda mjaltapjónabúa og mjaltapjónatækninnar hér á landi frá árinu 2018. Árið 2019 tóku 19 ný mjaltapjónabú til starfa og eitt bú var lagt niður eða öllu heldur sameinað öðru. Þá skiptu þrjú kúabú, sem voru þegar með mjaltapjónatæknina, um tegund af mjaltapjóni, en hér á landi eru í dag fjórar mismunandi gerðir af mjaltapjónum. Það eru Lely, DeLaval, GEA og Fullwood.

Á síðasta ári urðu einnig áhuga-verðar breytingar á þegar starfandi mjaltapjónabúum, en búum með fleiri en einn mjaltapjón fjölgaði um 6 og nægir það til að lyfta meðaltali yfir meðalfjölda mjaltapjóna á hverju búíð úr 1,2 í 1,3.

Minni framleiðsla að jafnaði

Í samanburði við framleiðslutölur fyrir árið 2018 þá var hvert mjaltapjónabú, þ.e. sem var með mjaltapjóna í notkun allt síðasta ár, að leggja inn að meðaltali töluvert minna mjólkurmagn eða 415 þúsund lítra að jafnaði í samanburði við 424 þúsund lítra árið 2018. Skýringin á þessu er væntanlega bæði tengd

Fjöldi mjaltapjónabúa og mjaltapjóna í árslok 2018 og 2019				
Tafla 1.	31.12.2018		31.12.2019	
	Fjöldi búa	Mjaltapjónar alls	Fjöldi búa	Mjaltapjónar alls
Bú með 1 mjaltapjón	158	158	170	170
Bú með 2 mjaltapjóna	35	70	40	80
Bú með 3 mjaltapjóna	3	9	3	9
Bú með 4 mjaltapjóna	2	8	3	12
Samtals	198	245	216	271

framleiðsluheimildum og verði fyrir umframmjólk.

Líkt og sjá má í töflu 1 þá fer búum með fleiri en einn mjaltapjón fjölgaði og því er töluvert munur á innlagðri mjólk mjaltapjónabúa landsins. Þannig lögðu t.d. 32 bú inn meira en hálf milljón lítra af mjólk og þar af lögðu fjögur bú inn meira en eina milljón lítra.

Meðalframleiðslan 334 þúsund lítrar

Sé einungis horft til gagna um þau bú sem voru með mjaltapjónatæknina í notkun allt síðasta ár þá nam innlögð mjólk frá hverjum mjaltapjóni 334 þúsund lítrum að jafnaði sem

er sjö þúsund lítrum minna en meðalinnlagnin árið 2018.

Líkt og undanfarin ár munar afar miklu á nýtingu mjaltapjónanna sjálfra á milli búa en það bú sem nýtti mjaltapjóninn best á síðasta ári skilaði alls 558 þúsund lítrum í afurðastöð eða 67% meira magni en meðal mjaltapjóninn afkastaði.

Rétt eins og mörg undanfarin ár voru ekki mörg bú að ná því að leggja inn meira en 500 þúsund lítra eftir hvern mjaltapjón en í fyrra náðu fjögur bú því.

Sé einungis litið til þeirra búa sem voru með tvo mjaltapjóna allt síðasta ár, þá var afkastamesta búíð að ná 431 þúsund lítrum með hvorum mjaltapjóni og mestu afköst mjaltapjóna á búum með fleiri en tvo mjaltapjóna voru 385 þúsund lítrar.

Svo virðist sem að afköstin dali eftir því sem mjaltapjónum fjölga, en það er trúlega ekki rétt ályktun og felst skýringin mun líklegar í því að mjaltapjónatæknin er bundin við hámarks afkastagetu sem takmarkar nýtingarmöguleikann. Með öðrum orðum þá er t.d. bú sem er með tvo mjaltapjóna með tæknilega hámarks framleiðslugetu upp á um 1,1 milljón lítra á ári. Mögulega er greiðslumark búsin þó mun lægra en samt umfram 550 þúsund lítra sem er algengt viðmið um hámarks afkastagetu fyrir einn mjaltapjón. Búíð er því nauðbeygt til þess að fjárfesta í viðbótartækni þó svo að hún nýttist í raun afar illa.

Tæknileg geta til staðar

Sé tekið mið af meðalframleiðslu mjaltapjónanna árið 2019 og sú geta uppreiknuð á alla mjaltapjóna sem voru í notkun á Íslandi um áramótin, þá nemur ætluð framleiðsla þeirra 90,5 milljónum lítra. Það væri þá um 60% af landsframleiðslunni eins og hún var á síðasta ári.

Að sama skapi má reikna út tæknilega framleiðslugetu þessarar mjaltatækni, miðað við bestu íslensku aðstæður, en í ljósi reynslu undanfarinna ára má ætla að um 570

VÉLABÁSINN

VW T-Cross

Ódýr, sparneytinn og fjórhjóladrifinn bensínbíll

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Í september síðastliðinn prófaði ég Volkswagen T-Roc fjórhjóladrifinn ódýran dísilbíll. Í sambærilegum flokki bíla er Volkswagen T-Cross, en hann er fánlegur í þremur mismunandi útfærslum með tvær miskraftmiklar bensínvélar.

Ég prófaði fyrir nokkru dýrasta bílinn með stærri vélinni og satt með að segja kom bíllinn mér töluvert á óvart.

Mikið af aukabúnaði til þæginda og öryggis

Strax og ég settist inn í bílinn fannst mér eitthvað við hann sem lét mér líða vel í honum, sætin góð með hitara sem hitaði vel upp með bakinu. Vitandi það að bíllinn er mjög ódýr bjóst ég fyrirfram ekki við miklum aukabúnaði (sá ódýrasti frá 2.990.000 og sá dýrasti á 4.190.000).

Í bílnum eru namar allan hringinn sem vara við hættem. Samanber ef ekið er of nálægt snjóruðningi, bakkað er í átt að steini eða annarri hættu.

Akreinalesari er í bílnum sem les glettilega vel ógreinilegar miðjúlínur og vegkanta, blindhornsvári í hliðarspeglum, fjölmörg USB tengi til að hlaða síma og fleira, gott útvarp og geislasplari (sem er staðsettur inni í hanskahólfinu).

Kom á óvart eyðsla miðað við kraft

Aðstæður til að reyna virkilega á fjöðrun og aksturseiginleika voru ekki þær bestu vegna frosts og hálfu. Fyrir vikið fór megnið af reynsluakstrinum fram á götum Reykjavíkur sem voru tiltölulega auðar og lausar við hálfu. Í tvígang brá mér samt hressilega þegar bíllinn lenti í malbiksskemmd og hjó svo hressilega í annari holunni að ég hélt mig hafa brotið felgu.

Að keyra bílinn í borgarumferð er gott, hann er lipur, þægilegt að leggja í stæði og snerpan í vélinni góð. Malarkafllinn sem átti að prófa fjöðrun var snævi þakinn, en undir snjónum leyndust nokkrar holur sem bíllinn tók misvel. Í litlu holunum fannst mér bíllinn höggva örlítið, en í stærri holunum var fjöðrunin að virka betur.

Eftir rúmlega 100 km akstur á meðalhraða upp á 26 km á klukkustund var mín eyðsla 8,6 lítrar á hundraðið, en uppgæfin eyðsla samkvæmt bæklingi er 4,9 í blönduðum akstri. Ég var mjög sáttur við þessa eyðslu miðað við kraft, aksturslag, kulda og akstursskilyrði.

Einfaldlega ekki hægt að gefa neina mínusa miðað við stærð bíls og verð

Það eru nokkrir hlutir sem ég hefði viljað sjá í bílnum, eins og hita í stýrið, hita í aftursætin fyrir aftursætisfarþega og fl., en miðað við fjórhjóladrifinn bíl á svona góðu verði er ekki hægt að kvarta nema þá kannski út af lítilli dráttargetu sem er ekki nema 1000 til 1200 kg.

Plúsarnir eru fjölmargir á bílnum sem var prófaður:

Fullbúið varadekk, a.m.k. 4

VW T-Cross Style.

Helstu mál og upplýsingar

Þyngd	1245-1270 kg
Hæð	1584 mm
Breidd	1760 – 1782 mm
Lengd	4108 – 4235 mm

Myndir / HLJ

Það er í lagi að hafa ljósatakkann alltaf kveiktan, þá er engin hættu á sekt fyrir ljósleysi.

Hliðarspeglarnir eru litlir, en sýna vel aftur fyrir og vara við ef einhver er á blindsvæðinu.

Fullbúið varadekk er alltaf að verða sjaldgæfara að sjá í nýjum bílum.

tengi til að hlaða síma, hitinn í framsætunum nær langt upp á bak,

fjarlægðarskynjarar framan og aftan, blindhornsvári, akreinalesari,

Övenju góður baksýnispegill á bíl með bakkmyndavél.

Hólf fyrir þráðlausa hleðslu á síma og tvö USB tengi til að hlaða.

Lítill hávaði frá vél inn í bíl (mældist 71db.), 16 tommu felgur (hefði ekki viljað vera á stærri felgu þegar ég ók í holuna á Gufunesveginum því þá hefði hún brotnað eða dekkið höggvist í sundur), en sem betur fer tók fjöðrunin í dekkinu mesta höggið.

Hægt að fá bílinn með ýmsum aukabúnaði

Í mörgum bílum er hægt að fá töluvert af aukabúnaði, en oftast hefur mér fundist sá aukabúnaður sem í boði er með nýjum bílum verið frekar dýr svo að ég hef ekkert verið að nefna hann. Í suma VW bíla hefur mér hins vegar fundist sumt vera ódýrt, samanber leiðsögukerfi, dráttarkrókur, þokuljós o.fl.

Eins og áður hefur komið fram

Tvö USB tengi handa farþegum í aftursætum.

er ódýrasti VW T-Cross á 2.990.000 upp í 3.350.000, þá með 95 hestafla vél, en 115 hestafla bíllinn er á verði frá 3.450.000 upp í 4.190.000.

Allar nánari upplýsingar veita sölumenn Heklu eða á vefslóðinni www.hekla.is.

ÖRYGGI – HEILSA – UMHVERFI

Samkvæmt gömlu tímatali eru þorri og góa fyrstu mánuðir ársins, en á nútímamáli má kalla þá „holutið.“

Verð að komast, núna eða strax

Á þorra og í síðasta lagi á góu á mínum uppvaxtarárum norður í landi kom á þessum tíma árs maður sá er nefndur var „ásetningsmaður“ eða „forðagæslumaður“. Það var starfsmaður sveitarinnar sem heimsótti alla bæi, vigtaði eitthvað af rollum og mældi heyförða.

Saltið leysir upp tjöruna í slitlaginu og umferðin þyrlar síðan upp mölinni og sandinum og eftir standa hættulegar holur.

Saltþækillinn safnast upp í snjónum í vegköntunum og á gangstéttum.

Tímabilið frá þorra og fram á góu er nokkuð langt, en ekki var alltaf ferðaveður til að fara á milli bæja, ófærð mikil eða svo mikill klaki á vegum að varhugavert var að fara þá nema einna helst á skautum. Nú eru kröfur aðrir um að samgöngur verði að vera greiðfærar alla daga ársins nánast á öllum vegum vegna þess að allir vilja vera á áfangastað annaðhvort núna eða strax. Til að þetta sé hægt eru mokstursbílar og saltarar á ferðinni nánast allan sólarhringinn á verstu dögnum.

Mengun sem má ekki tala um

Aukin notkun á salti til að hálkuberja göturnar er að verða mesta mengunarvandamál landsins að mínu mati. Allar malbikarar götur eru með bindiefni úr tjöru eða biki og þegar saltið kemur á blautt yfirborðið leysist tjaran upp í malbikinu. Þessi virkni verður enn hraðari þar sem mataröflu hefur verið blandað í malbikið og/ eða tjöruna sem notuð er í olúmalarlitlag, en talsvert hefur verið um slíkar aðgerðir hér á landi. Þar hardnar bikið í raun aldrei og saltið og jafnvel sólarljósið eitt og sér, er fljótt að breyta því í olíudrullu. Ef það er nógu hlýtt bráðnar snjórinna og saltblandaður vökvinn rennur eftir veginum undan halla

vegarins. Á þessum olíublandaða vökva keyra bílar og olían eða tjaran loðir við dekkina á bílunum. Með þessa tjöruhúð á slitfleti dekkjanna missir bíllinn grip í snjó og hálku svo að nýju dýru vetrardekkjinn eru nánast gagnslaust út af tjörufilmunni. Ef það er mikill kuldi þannig að snjórinna bráðnar ekki alveg, þá býður tjörublandaður snjórinna örloga sinna eftir að snjóruðningsteki komi og ryðji honum út fyrir veginn. Þar verður hann fram að næstu hláku sem skilar þá þessari menguðu blöndu út í jarðveginum við hliðina á veginum.

Grátlegt að horfa upp á svona „umhverfishryðjuverk“

Mjög víða er byggt svo þröngt að gangstéttir liggja þétt við hlið akbrauta og af götunni kemur salt-

blandaður tjörusnjórinn upp á gangbrautirnar sem eyðileggur skó þeirra sem þar ganga. Undir skóna kemur sams konar tjara og annars safnast á dekk bíla. Þessi tjara berst inn í hús og híbýli manna og eyðileggur þar tepparöngina og parket svo eitthvað sé nefnt. Að fara út að ganga með hund á svona gangstéttum er ekkert annað en dýraníð, því aumingja hundurinn brennur á löppunum af saltinu. Göturnar sem mest eru saltaðar má vel greina á loftmyndum síðsumars þar sem hvorki gras né annar gróður getur þrífist í vegkantinum. Það er vegna olíumengunar í jarðveginum sem kemur úr snjóruðningunum sem þar hlóðust upp yfir veturinn.

Hópmálsókn FÍB yrði kannski til þess að einhver færi að hugsa?

Síðustu fjögur ár hefur samkvæmt mínum upplýsingum aukist um mörg prósent á hverju ári saltsala til að bera á vegi. Þetta er farið að sjást verulega í aukinni bilanatíðni bíla þar sem skipta þarf um bremsubúnað í nýlegum bílum. Það er ekki óalgengt að verið sé að skipta einu sinni á ári um bremsubúnað í bílum sem mest eru keyrðir á stofnbrautum

Reykjavíkur. Nú er alltaf verið að salta lengra og lengra út frá höfuðborginni með tilfallandi opnun á að undirvagnar bíla ryðgi enn meira. Í fréttum fyrir nokkru var greint frá því að Félag eldri borgara ætli í hópmaal út af skerðingu bóta. Er kannski kominn tími til að FÍB fari í hópmaal við „saltkónginn“ til að fá upp í kostnað félagsmanna við bremsudiskaskipti?

Einföld formúla sem allir læra í barnaskóla

Það er eins og allir séu búnir að gleyma því sem kennt var í eðlis- og efnafræði í barnaskóla. Salt leysir upp ótrúlegustu hluti og mýkir aðra,

þegar það kemur á malbik losnar tjaran (olían). Eftir verður möl og finn sandur sem bílar þyrla upp, sama hvort þeir eru á nógllum eða ekki. Þetta er kallað svifryk. Þegar olían og finn malarsallinn eru farin í burtu verður eftir hola. Þá rankar kannski einhver við sér vegna þess að dekk og felgur skemmast og slíkt getur kostað mikla peninga. Mín skoðun er að saltið sé, eitt og sér, mesti óvinur malbiksins, en ekki nagladekkin. Á meðan enginn fræðimaður, mér fróðari í eðlis- og efnafræðum, sannfærir mig um annað, held ég mig við þessa skoðun mína. Að lokum, farið varlega, því í stað þorra og góu þá er nú yfirstandandi „holutið“ – ekki satt, Hjálmar?

Advertisement for EYJALIND and GRAMMER. Sæti og varahlutir í - Lyftara - Vinnuvélar - Vörubíla - Bata. Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Advertisement for Lely Center Ísland. KEÐJUR OG KEÐJUVIÐGERÐAREFNI. GOTT ÚRVAL. Reykjavík: Króksháls 5F - Sími 414 0000 - www.vbl.is. Akureyri: Óðinsnes 2 - Sími 464 8600

KROSSGÁTA Bændablaðsins

123 BORGAD BRESTA UPPNÁM VÖRUMERKI TERTA UPPSTADA TÁLBEITA NEDAN VIÐ MÆLTI... Crossword grid with 123 clues.

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

122 FUGL STEINTEGUND SKISSA RÁS HYSKI TRAUST ÁHALD YNDIS VÖKNA... Solution to the crossword grid.

Bændablaðið kemur næst út 20. febrúar. Smáauglýsingar 56-30-300

LÍF & LYST – BÆRINN OKKAR

Erla Björk og Bergþór keyptu bæinn Hvol 2 árið 2011 og strax ári seinna mætti Alex í heiminn og árið 2014 Amanda. Þau segja að þar hafi nóg verið um að vera og þetta sé góður staður til að búa á.

Býli: Hvoll 2.

Staðsett í sveit: Staðsett í Ölfusi.

Ábúendur: Erla Björk Tryggvadóttir, Bergþór Andrésson ásamt börnunum Alex Bjarka Bergþórssyni, 7 ára og Amöndu Björt Bergþórsdóttur, 5 ára.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Við erum fjögur ásamt Bósa hundinum okkar.

Stærð jarðar? Erum með 8,4 ha (svona firímerki).

Gerð bús? Hrossabú.

Fjöldi búfjár og tegundir? Hross, en á bænum eru yfirleitt um 20 hross en þau eru um 50 í eigu búans en geymd á landmeiri jörðum.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Byrjað er að keyra krakkana í skólann og svo komið heim og riðið út og sinnt því sem þarf í kringum hrossin. Bergþór er í vinnu utan bús.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Skemmtilegast er

Hvoll 2

þegar folöldin eru að tínast í heiminn á sumrin. Leiðinlegast er klárlega girðingavinna.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Með svipuðu móti en með betri aðstöðu.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Hef ekki velt því fyrir mér.

Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Ef hann verður rétt markaðssettur þá verður hann vinsælli en hann er í dag. En það þarf að halda rétt á spilunum.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvara? Hrossum, en með því að opna á nýja markaði og vinna í exemransóknum gæti það aukist til muna.

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Mjólk, smjör og ótrúlega mikið af sósum.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Það fer eftir því hver er spurður, grjónagrautur og slátur rennur ljúft niður hjá smáfólkinu.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Þegar stóðhesturinn okkar, Móri fra Hvoli 2, fór í fyrstu verðlaun.

MATARKRÓKURINN

Kryddjurtagljáður lambahryggvöðvi með ratatouille

Bjarni Gunnar Kristinnsson
matreiðslumeistari

Eftir veganúar er gott að gera góða steik, en kannski halda kjötlausum mánudögum og hafa þá fisk og íslenskt grænmeti í aðalhlutverki.

Kryddjurtagljáður lambahryggvöðvi með ratatouille

- › Fjögur 180 g lambafille snyrt með fitunni (skorið í fituna).

Marinering

- › Sítrónubörkur, rósmarín, timjan, hvítlaukur, olía, pipar

Aðferð

Kjötið er kryddlagt í 12 klukkustundir.

Brúnað á pönnu, 70 prósent tímans á fituhliðinni (og fitan er stökk og gullin).

Kryddað með salti og pipar.

Gljáð með hunangi og sinnepi, svo kryddjurtir að eigin vali. Sett inn í ofn við 90 gráður eða þar til kjötið nær 55 gráðum að kjarnhita. Síðan er kjötið sett sem snöggvast í ofn í þrjár

Hér er ratatouille með smátómötum.

mínútur á 130 gráðum – eða það hefur náð í 60 gráðum í kjarna fyrir rúmlega miðlungs steikt (bleikan lit við skurð).

Ratatouille

- › ½ grænn kúrbítur
- › ½ gulur kúrbítur
- › 1 eggaldin
- › 3 paprikur, blandaðir litir
- › tómatpurré
- › salt og pipar
- › 1 búnt basilika (fint saxað)

Aðferð

Paprikan pensluð með olíu og ristud í ofni á 230 gráður í um 10 mínútur eða þangað til hún lítur vel út að utan. Þá er hún sett í dall og lokað með plastfilmu. Skinnið soðnar og losnar auðveldlega af aldinkjötinu. Þá er hún skræld og skorin í tveggja sentímetra bita á kant.

Allt grænmetið er skorið í svipaða bita og paprikan. Létsteykt á pönnu í olíu þar til það verður mjúkt en ekki of soðið. Þessu er haldið aðskildu og sett í sigti.

Rétt áður en leggja á upp, þá er grænmetinu blandað saman eða raðað fallega á fat (eins og í teikni-

myndinni sem ber sama nafn) og kryddað til með tómatpurré, basilíku, salti og pipar. Fallegt og litríkt og framreitt með kjötinu.

Kjötið er mælt með kjarnhitamæli og er best að taka kjötið úr ofninum ögn áður en hitinn sýnir 60 gráður og látið hvíla í 15–20 mínútur áður en steikin er skorin.

Þá verður hún bleik og flott, svo er kjötið framreitt með íslensku grænmeti og kartöflum.

Kálfur, kartöflur, epli og sellerí

Steikið kálf á sama hátt og lambið, ef þetta eru kótiletur er gott að brúna vel þar sem beinið festist við kjötið, því hitinn nær oft síðar að kjötinu við beinið.

Marðar kartöflur:

- › 500 g kartöflur

- › 4 dl rjómi
- › 100 ml mjólk
- › 200 g smjör
- › salt

Þvoið og skrælið kartöflur (geymið hýðið) og sjóðið þær við vægan hita í söltu vatni. Sigtíð og merjið kartöflurnar í gegnum fínt sigti eða kartöflupressu.

Steikið kartöfluhýðið í ofninum á 170 gráðum í um það bil 20 mínútur. Hitið rjóma og mjólk og bætið bökudu hýðinu saman við og látið malla í um fimm mínútur. Bætið rjóma saman við og blandið með maukuðum kartöflum og smjöri – þangað til það er orðið að sléttu mauki. Kryddið með salti.

Kartöfluflogur:

- › 1 góð kartafli í flögurnar
- › Olía til að djúpsteikja
- › salt

Skerið í þunnar flögur þvoið þær vandlega í köldu vatni. Steikt á 130 gráðum í heitri olíu þar til gullnar á lit. Þerrað á pappír. Salt og pipar.

Súrsað sellerí og epli

- › 1,5 dl vatn
- › 1 bolli sykurl
- › 0,5 dl edik, 12%

Sjóðið vatn, sykurl og edik, látið kólna.

Bakið sellerí og epli í bitum. Bætið ögn af ediklegi saman við og framreiðið með kjötinu og kartöflunum.

HANNYRÐAHORNID

Barnavettlingar með norrænu mynstri

Prjónaðir vettlingar er eitthvað sem alltaf er gott fyrir börn að eiga. Vettlingar með norrænu mynstri úr dásamlega Drops Karisma ylja í kuldalum.

Stærðir: 1/2 (3/4) 5/6 (8/10) 12 ára..

Garn: DROPS Karisma (fæst í Handverkskúnst)

- vínráður nr 48: 50 (50) 50 (100) 100 g

- rjómahvítur nr 01: 50 (50) 50 (50) 50 g

Prjónar: Sokkaprjónar nr 3 og 3,5 eða sú prjónastærð sem þarf til að fá 22 lykkjur = 10 cm.

Garðaprjón prjónað í hring: 1 umferð slétt, 1 umferð brugðið = 1 garður.

Útaukning: Aukið út um 1 lykkju með því að slá 1 sinni uppá prjóninn. Í næstu umferð er uppslátturinn prjónaður snúinn slétt svo að ekki myndist gat.

Úrtaka: Fækkið um 1 lykkju hvoru megin við prjónamerki þannig: Byrjið 2 lykkjum á undan prjónamerki, prjónið 2 lykkjur slétt saman, prjónamerki, takið 1 lykkju óprjónaða eins og prjóna eigi hana slétt, 1 lykkja slétt, steypið óprjónuðu lykkjunni yfir (= fækkað um 2 lykkjur).

Hægri vettlingur: Stykkið er prjónað í hring á sokkaprjóna.

Fitjið upp 28 (32) 36 (36) 40 lykkjur á sokkaprjóna nr 3 með vínráðum. Prjónið 4 umferðir garðaprjón (= 2 garðar). Skiptið yfir á sokkaprjóna nr 3,5 og prjónið mynstur hringinn eftir mynsturteikningu A.1. Prjónið A.1, 1 sinni á hæðina. Skiptið yfir á sokkaprjóna nr 3 og prjónið stroff (1 slétt, 1 brugðin) alls 3 (3) 4 (4) 4 cm. Skiptið til baka yfir á sokkaprjóna nr 3,5 og prjónið slétt 3 (5) 5 (7) 9 umferðir. Byrjið útaukningu fyrir þumalop og aukið er út 1 lykkju hvoru megin við aðra lykkju í umferð – sjá ÚTAUKNING. Aukið svona út í annari hverri umferð alls 3 (3) 4 (4) 4 sinnum (aukið er út báðum megin við allar þumal lykkjur, þ.e.a.s. það verða 2 lykkjur fleiri á milli uppsláttu í hvert sinn sem aukið er út). Eftir allar útaukningar eru 7 (7) 9 (9) 9 þumallykkjur og 34 (38) 44 (44) 48 lykkjur á prjóninum. Þegar vettlingurinn mælist 10 (11) 12 (12) 13 cm (stykkið mælist ca 3 (4) 4 (5) 5 cm frá stroffi), setjið 7 (7) 9 (9) 9 þumal lykkjur á þráð. Fitjið upp 1 lykkju yfir lykkjur af þræði = 28 (32) 36 (36) 40 lykkjur á prjóninum. Prjónið nú mynstur A.2. Þar til vettlingurinn mælist ca 15 (16) 18 (19) 21 cm (stykkið mælist ca 8 (8) 9 (11) 13 cm frá stroffi). Nú

eru eftir ca 3 cm til loka, mátið e.t.v. vettlinginn og prjónið að óskaðri lengd – ATH: Endið eftir heila rönd með natur og prjónið með vínráður (án «doppa») að réttu máli.

Setjið 1 prjónamerki í hvora hlið (= 14 (16) 18 (18) 20 lykkjur á milli prjónamerkja). Í næstu umferð er fækkað um 1 lykkju hvoru megin við bæði prjónamerkin – SJÁ ÚRTAKA (= fækkað um 4 lykkjur). Fækkið lykkjum svona í annari hverri umferð alls 4 sinnum og síðan í hverri umferð þar til 4 (8) 12 (12) 16 lykkjur eru eftir. Í næstu umferð eru allar lykkjur prjónaðar 2 og 2 slétt saman. Klippið frá, dragið þráðinn í gegnum þær

lykkjur sem eftir eru, herðið að og festið enda vel. Vettlingurinn mælist ca 18 (19) 21 (22) 24 cm tilbúinn.

Þumal: Setjið til baka 7 (7) 9 (9) 9 lykkjur af þræði yfir opi fyrir þumal á sokkaprjóna 3,5 og prjónið að auki upp 5 nýjar lykkjur með vínráður í kanti á bakhlíð á þumal lykkjum = 12 (12) 14 (14) 14 lykkjur.

Prjónið slétt í hring þar til þumal mælist 3 (3½) 4 (4½) 5 cm. Í næstu umferð eru allar lykkjur prjónaðar 2 og 2 slétt saman = 6 (6) 7 (7) 7 lykkjur eftir. Klippið frá, dragið þráðinn í gegnum þær lykkjur sem eftir eru, herðið að og festið vel.

Pantaðu á netinu og fáðu sent á þitt pósthús

DROPS FELTING FEVER -30%

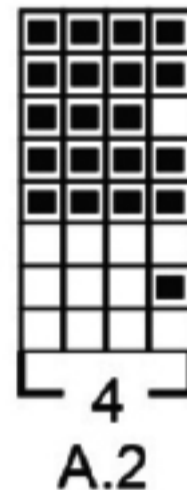
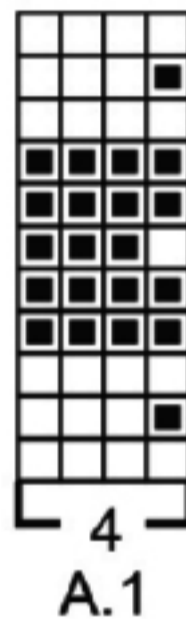
Drops Eskimo á 30% afslætti 1.-29. febrúar

Handverkskúnst
www.garn.is
Hraunbæ 102a, 110 Reykjavík - sími 587-6662

Mynstur

■ = vínráður

□ = natur

Vinstri vettlingur: Prjónið vinstri vettling alveg eins, en aukið út fyrir þumli hvoru megin við næstsiðustu lykkju í umferð.

Prjónakveðja, mæðgumar í Handverkskúnst www.garn.is

Létt

3	9	6			5		8	7
				3	2	5	4	
	2	7		8	3			
8			4	3				9
1	6		7				3	4
4			6	8				2
		5	1		6		7	
	4	3	8	9				
2	7		3			9	6	8

Miðlungs

9			2	5				4
	4			7				1
7		3	6		4	8		9
	3		7	5	6			2
5		2				4		6
	7		1	4	2			3
1		7	3		8	5		2
	9			2				8
2			4		7			1

Þung

7	8				1		9	
		4	7					
4	9					7	2	
		7	9	3	8			
			1	6				
		3	2		5	4		
1	6						8	5
			6	8				
5	4				2		7	

Þyngst

		7		2		5	
					3		1
	4			8		6	
4		8	7			9	
			5	4			
	9			1	4		7
	5		8				3
8		3					
	7		3			1	

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

FÓLKID SEM ERFIR LANDIÐ

Yngstur í karlakórnum

Mikael Jens býr í Fljótum í Skagafirði sem lönguma hafa verið talin snjóþyngsta sveit landsins. Hann er einn af átta Molastaðasystkinum og veit fátt betra en að hitta bændurna í sveitinni í útibúi Kaupfélags Skagfirðinga á Ketilási.

Hann er yngsti meðlimur Karlakórs Fjallabyggðar og sækir æfingar á Siglufirði einu sinni í viku.

Nafn: Mikael Jens Halldórsson.

Aldur: 15 ára.

Stjórnumerki: Steingeit.

Búseta: Molastaðir, Fljótum.

Skóli: Grunnskóli austan Vatna, Hofsósi.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Náttúrufræði, samfélagsfræði, efnafraði.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Kýr.

Uppáhaldsmatur: Heimagerð bjúgu.

Uppáhaldshljómsveit: Elton John.

Uppáhaldskvikmynd: Lord of the Rings.

Fyrsta minning þín? Ég var inni í dráttarvélinni með pabba að rúlla.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóðfæri? Ég stunda enga íþrótt og spila á engin hljóðfæri.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Stjórnmálamaður og lögfræðingur.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Að smala í klettum.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Fór á Vestfirði og skoðaði heimabæ Gísla á Uppsölum.

Næst » Mikael skorar á Herðsi Lilju Valdimarsdóttur, Sólheimum, Sæmundarhlíð, að svara næst.

LESENDABÁS

Hraunvarnargarður við Grindavík

Ég hef fylgst með fréttum frá Grindavík. Búið er að kortleggja flóttaleiðir og skipuleggja rýmingu bæjarins, ef það skyldi fara að gjósa, sem mér skilst að líklegast yrði hraungos. Margar myndir hafa birst, sem sýna, hvernig landi hallar frá Þorbirni niður til Grindavíkur. Neðst er höfnin. Renni hraun yfir Grindavík og eyðileggi höfnina verður illbygglegt í Grindavík.

Nú eru um 50 ár frá gosinu í Heimaey. Þar björguðust allir upp á land og enginn fórst. Gosið tók hús efst og austast í bænum. Eftir nokkurra daga gos stefndi hraunflæðið í höfnina. Þá gerðist það, sem hvergi hafði áður verið gert. Menn breyttu stefnu hraunsins og björguðu höfninni. Ástandið væri ekki gott í Eyjum án hafnar. Nú er spurningin, hvort ekki mætti nýta reynsluna frá Heimaey til að bjarga Grindavík, ef þar færi að gjósa með hraunrennsli að bænum?

Gosið í Heimaey kom fyrirvaralaust. Í Grindavík hafa verið miklar jarðhræringar í á annan mánuð og 4 cm landris við fjallið Þorbjörn.

Jarðvísindamenn eru sammála um að tími sé kominn á gos á Reykjanesi. Það gæti orðið hvar sem er að mér skilst. Jafnvel í Hvassahrauni, en líklegast er norðan Grindavíkur.

Nú er ekkert víst að það verði gos. Jarðhræringarnar og landrisið er vegna kvikusöfnunar langt undir yfirborðinu, sem endar að öllum líkindum og vonandi með láréttum innskotum. Eins konar neðanjarðargosi.

Allur þessi undirbúningur með flóttaleiðir og rýmingu Grindavíkur segir okkur, að það geti orðið eldgos. Þá vakna spurningar. Höfum við efni á að taka sénsinn og bíða? Hvað getum við gert til varnar?

Á Heimaey var stefnu hraunrennslisins breytt með því að

Sigurður Oddsson.

sprautu sjó á það. Við það kólnaði hraunkvikan og hrannaðist upp. Hraunið myndaði þannig sjálft varnargarð. Í landinu er til þekking og reynsla frá gosinu í Heimaey.

Við eigum til menn sem skipulegðu kælinguna og sprautuðu sjó á hraunkvikuna. Kælingin gekk hratt og vel eftir að öflugar dælur komu frá varnarliðinu til Vestmannaeyja. Þessar dælur eða aðrar jafngóðar þyrftu að vera staðsettar á truckum í Grindavík.

Garður gæti komið norðan og ofan við Grindavík með stefnu suðaustur til sjávar. Ofan á garðinum þyrfti að vera akvegur fyrir truckkana. Þá væri hægt að dæla niður á fljótandi hraunið.

Mikið fljótlegra og ódýrara er að byggja svona hraunvarnargarð, en snjóflóðavarnargarða. Jarðvegi austan garðsins væri einfaldlega ýtt upp í hann. Í leiðinni lækkar yfirborðið austan hans og myndar farveg fyrir hraunrennsli til sjávar.

Það gæti borgað sig fyrir tryggingafélag og sjóði sem bæta náttúruhamfarir að láta hanna svona varnargarð og fjármagna byggingu hans.

Sigurður Oddsson

Umsátrið um sveitarfélögin

Við búum við tvö stjórnsýslustig hér á landi, annars vegar ríkisvaldið og hins vegar sveitarfélögin. Þau síðarnefndu eru svæðisbundin stjórnvöld og stjórnad af kjörnum fulltrúum sem íbúar velja til þess. Ríkisvaldið hefur sterka stöðu og sérstaklega hér á landi þar sem ríkisstjórn er alla jafna með þingmeirihluta á bak við sig og þar með lagasetningarvaldið.

Sjálfsákvörðunarréttur

Í stjórnarskránni er sveitarfélögunum tryggður sjálfsákvörðunarréttur í sínum málefnum eftir því sem lög ákveða. Því er mikilvægt að ríkisvaldið gangi ekki gegn vilja sveitarfélaganna, eða að minnsta kosti fari varlega í slíkum efnum. Nú að undanförunu hafa sveitarfélögin ítrekað kvartað yfir ágangi ríkisvaldsins hvað málefni varðar sem skiptir þau miklu. Nýleg dæmi um þetta eru tillögur um þjóðgarð á miðhálandinu og tillögur um lögbýingaða sameiningu sveitarfélaga.

Miðhálandisþjóðgarður

Síðustu vikur hafa fulltrúar umhverfisráðuneytisins farið um landið til að kynna frumvarp um þjóðgarð sem spannar meira en þriðjung landsins. Undanfarni aldarfjórðung hefur ríkið farið geyst í rándýrum málaferlum við landeigendur svo ríkisvaldinu sé unnt að aðgreina eignarhlut sinn á svokölluðum þjóðlendum. Nú þykir ekki nóg að gert, heldur þarf að skilgreina hálandið allt sem einn þjóðgarð, þrátt fyrir að reynslan af Vatnajökulsþjóðgarði þykir misjöfn í einstökum atriðum og ærið verkefni framundan að slípa af þá galla sem fram hafa komið.

Skipulagsvaldið fært frá sveitarfélögum

Að mati margra og ekki síst fulltrúa aðliggjandi sveitarfélaga er þjóðgarðsmálið bæði vanreifad og illa undirbúið. Flest þau sveitarfélög sem land eiga að væntanlegum þjóð-

Karl Gauti Hjaltason.

garði hafa lýst sig andvíg þessum áformum. Þau sjá eftir skipulagsvaldinu og telja auknið flækjustig sé óhjákvæmilegt í höndum ríkisins á því sviði. Þá hafa sveitarfélögin deilt á aðkomu frjálsra félagasamtaka að svæðisráðum væntanlegs þjóðgarðs. Aukin miðstýring í skipulagsmálum á hálandinu telja margir ókost, stjórnunar- og verndaráætlun þjóðgarðs mun ráða för.

Bændur þekkja sitt nágrenni

Í gegnum aldarnar og ekki síst síðustu áratugi hefur sjálfböðavinna bænda, félagasamtaka, fyrirtækja og einstaklinga verið stór þáttur í nýtingu, viðhaldi og umsjón hálandisins. Heimamenn hafa sinnt þessum störfum af trúmennsku og passað vel upp á sín svæði, enda eiga þeir þar hagsmuni til dæmis af upprekstri búfjár, veiðum og öðru slíku. Með þessum nýju hugmyndum um þjóðgarð á miðhálandinu sýnist eins og verið sé að senda þeim þau skilaboð að krafta þeirra sé ekki lengur óskað, nú taki aðrir við.

Tilraunastarfsemi

Á Íslandi er ekki mikil né löng reynsla af rekstri þjóðgarða. Aðrir þjóðgarðar á landinu svo sem Snæfellsþjóðgarður og Vatnajökulsþjóðgarður eru ólíkir fyrirhuguðum hálandisþjóðgarði

að því leyti að sá síðastnefndi er meira ofan í byggð, afreittir eru nær, íbúar í nágrenni hans eru fleiri og fjöldi ferðamanna meiri. Hálandisþjóðgarðurinn snertir byggðirnar miklu meira.

Þörf á fleiri ferðamönnum?

Ein af röksemdunum fyrir stofnun garðsins er að þjóðgarður muni laða að fleiri ferðamenn. Sé talað við ferðaþjónustuaðila í Árnes- og Rangárvallasýslum hafa þeir ekki kallað eftir fleiri ferðamönnum á svæðið, nóg er þar fyrir.

Þá er ótalinn kostnaður ríkisins við þessa nýjung. Stofna þarf ótal ráð, nefndir og stjórnir til að halda utan um þetta stóra verkefni. Ekki hefur fengist fjármagn til að reka Vatnajökulsþjóðgarð með sómasamlegum hætti og ljóst er að skýra þarf fyrirhugaða fjármögnun verkefnisins mun betur en gert hefur verið.

Sameiningar þvingaðar fram

Meirihluti Alþingis hefur samþykkt þingsályktunartillögu um að þvinga yfir helming sveitarfélaga landsins til sameiningar á næstu örfáu árum. Þrátt fyrir að mörg fámennari sveitarfélög hafi mótmælt kröftuglega náði málið fram að ganga. Á sjónarmið sveitarfélaganna var ekki hlustað. Miðflokkurinn lagði fram breytingartillögu um að hverfa frá lögbýingaðum sameiningum en hvetja þó til hagkvæmra sameininga eftir vilja íbúanna á hverju svæði. Við teljum að sveitarfélögin eigi að ráða sínum málefnum, eins og segir í stjórnarskrá og það getur hreinlega verið kostur að sveitarfélög séu ekki öll með þúsundir íbúa, ef það er vilji íbúanna á dreifbýlum svæðum og stærðarhagkvæmni er ekki augljós. Það skerpir sýn fólks á eigin málefni og eflir lýðræðið í landinu.

Karl Gauti Hjaltason
þingmaður Miðflokksins
í Suðurlandshöfnum
kgauti@althingi

Jón Helgi Björnsson, forstjóri HSN, Örn Ragnarsson, framkvæmdastjóri lækninga á HSN, Einar Óli Fossdal, forstöðumaður sjúkraflutninga HSN á Blönduósi, Reynir Lýðsson, formaður björgunarsveitarinnar Strandar, og Alexandra Jóhannsdóttir, sveitarstjóri á Skagaströnd.

HSN og Björgunarsveitin Strönd á Skagaströnd: Setja á fót vettvangslið

Heilbrigðisstofnun Norðurlands og Björgunarsveitin Strönd hafa gengið frá samkomulagi um uppsetningu vettvangsliðs á Skagaströnd. Samkomulagið gengur út á samstarf um þjálfun og tækjábúnað vettvangsliðs á vegum Björgunarsveitarinnar.

Heilbrigðisstofnunin mun kosta menntun og þjálfun vettvangsliða en á næstu vikum fer tíu manna hópur frá Skagaströnd í vettvangsliðanám á vegum Sjúkraflutningaskólans. Heilbrigðisstofnun Norðurlands veitir síðan vettvangsliðum endurmenntun eftir þörfum og leggur einnig til nauðsynlegan tækjábúnað til viðbótar þeim búnaði sem er í eigu björgunarsveitarinnar. Er almenn ánægja innan björgunar-

sveitarinnar með þetta samkomulag, að því er fram kemur á vefsíðu Heilbrigðisstofnunar Norðurlands.

Hlutverk vettvangsliða er hugsað þannig að vettvangsliði geti verið sá sem fyrstur er á vettvang og verði fær um að veita fyrstu bráðaþjónustu áður en sjúkraflutningamenn koma á staðinn og frekari læknaaðstoð berst. Markmiðið er að svæðið verði betur í stakk búið til að bregðast við í neyð og þannig styrkt heilbrigðisþjónustu svæðisins.

Í ljósi undangenginna áfalla tengdum illviðri er vert að fagna þessum samningi, segir enn fremur í frétt á vefsíðu HSN, sem styrkja mun bæði Björgunarsveitina Strönd og heilbrigðisþjónustuna á staðnum, íbúunum til heilla. /MPP

Hættum ekki að óttast

Ég hef alla tíð verið mikill fréttahaukur og fylgst vel með. Ég nýt þess að hlusta á góðar ræður, hvort sem þær eru fluttar af erlendum eða íslenskum ræðumönnum, og reyni að komast í allt fréttaeftirbúningi sem ég hef tök á. Það var því með ánægju sem ég settist niður til að hlusta á ávarp forseta við setningu Alþingis í fyrra en áttaði mig fljótt á því að ekki væri allt með felldu.

Í ræðu sinni talaði forsetinn nefnilega niður til þjóðarinnar og ekki nóg með það, hann gekk sérstaklega hart að þeim sem kljást við kvíða eða einhvers konar ótta. Nú hefur þetta setið í mér síðan og ég hef velt þessu mikið fyrir mér. Hvers vegna stuðaði orðalagið „við höfum ekkert að óttast nema þá óttaslegnu,“ mig svo mjög og hvað fólu þessi orð í raun í sér?

Með þessum orðum vitnar Guðni Th. í fræg orð nafna míns, Franklin D. Roosevelt, nema hvað hann afbakar þau og gleymir að geta heimilda. Orð Franklins voru ætluð til að hvetja þjóð sína og sameina en orð Guðna virðast hafa andstæðan tilgang. Hans framsetning beinist að því að sundra þjóðinni, að líta hornauga þá sem efast, þá sem eru kvíðnir og þá sem óttast. En hvers konar skilaboð eru þetta? Er í raun verið að setja ofan í við okkur sem efumst um þjóðfélagsmálin og erum kvíðin fyrir afleiðingum ákvarðana ríkisstjórnarinnar? Sumar þeirra verða jú seint afturkræfar.

Guðmundur Franklín Jónsson.

Í þessu samhengi hefur mér verið hugsað til ESB og þeirrar mógsefjunar sem virðist hafa verið sett í gang eftir að Brexit varð að veruleika. Nú er okkur talin trú um að við höfum ekkert að óttast, að Evrópusambandið sé að líða undir lok og við ættum því bara að leggja okkur og fljóta sofandi að feigðarósi. Vandinn er að þetta er ekki rétt og í raun er fátt hættulegra fyrir okkur Íslendinga sem þjóð en að hætta að fylgjast með, hætta að efast og hætta að óttast að ráðamenn beri ekki endilega hag okkar fyrir brjósti.

Aðildarviðræðum Íslands við ESB hefur enn ekki verið formlega hætt. Umsóknin er enn opin og á Alþingi sitja bara 11 þingmenn sem hafa yfirlýsta stefnu gegn ESB. Hinir 52 þingmennirnir hafa annaðhvort ekki tekið afstöðu eða þá klæjar svo

í fingurna að komast inn í sambandið að þau geta vart á sér setið enda varð afstaða þingsins til ESB alveg ljós þegar Flokkur fólksins lagði fram þingsályktun í fyrra um að draga aðildarumsóknina til baka. Sú tillaga hefur ekki enn verið tekin fyrir sem ber vott um að áhugi þingsins á því að stöðva aðildarumræðurnar sé lítill sem enginn.

Meðan á þessu stendur heldur þingið áfram að samþykkja ESB-reglugerðir á færibandi og með hverri reglugerðinni fikrum við okkur nær því að verða eitt af aðildarríkjum Evrópusambandsins. Það er því ekki óeðlilegt að það setji að manni ugg þegar skilaboðin eru að við eigum að hætta að óttast á meðan við mjökumst smám saman nær aðild.

Ég hef því ákveðið með sjálfum mér að fylgjast frekar enn betur með, að efast frekar enn meira og óttast enn frekar hegðun ráðamanna. Ég þekki Evrópusambandið vel eftir að hafa búið í Danmörku í áradir og stend staðfastur á þeirri skoðun að þangað inn eigum við Íslendingar ekkert erindi. Ég mun því halda áfram að skrifa og halda áfram að vekja athygli á þessu í myndböndum og útvarpsviðtölum því sama hversu mikið forseti vor eða elítan talar niður til mín, þá læt ég ekkert stoppa mig. Mitt hlutverk er að gera það sem ég tel vera best fyrir þjóðina, fyrir landið og fyrir börnin mín.

Guðmundur Franklín Jónsson
viðskipta- og hagfræðingur

HITA KÚTAR

Amerísk gæða framleiðsla

30-450 lítrar

Umboðsmenn um land allt

RAFVÖRUR

DALVEGI 16c · 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 · RAFVORUR@RAFVORUR.IS

Svampur.is

Bjóðum upp sérsniðnar svampdýnur og bólstrun fyrir:

- Tjaldvagninn • Fellhýsið
- Húsbílinn • Bátinn
- Hjólhýsið • Sumarhúsið
- Heimilið o.m.fl!

Fljót og góð þjónusta

Svampur.is • Vagnhöfða 14 Reykjavík
Símar 567 9550 og 858 0321

Reflectix Einangrun

- ✓ Hentar vel í gripahús
- ✓ Polir vatn
- ✓ Fæst 4 og 8mm þykkt
- ✓ 97% endurkast hita
- ✓ Rúllubreidd 122cm
- ✓ Frábær virkni!

PP & CO BYGGINGAVÖRUVERSLUN
P. ÞORGRÍMSSON & CO
512-3360 korkur.is

KAUP FÉLAGIÐ

MEÐ JÓNI GNARR

Hlustaðu á hláðarp Bændablaðsins á vefnum bbl.is og Soundcloud

HLAÐAN

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textaauglýsing kr. 2.350 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.800 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 16.00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Íslensk læknafjölskylda, búsett í Dölum Svíþjóðar, óskar eftir duglegri og skemmtilegri íslenskrri stúlku sem Au-Pair frá vorinu, til að tala íslensku og leika við börnin, hjóla með þau í skóla/leikskóla og sinna léttari heimilisstörfum. Hafið samband með tölvupósti á kristbjorg@yst.is.

Fjárhúsmottur. Verð kr. 9.350 stk. m/vsk. (kr. 7.540 án vsk). Tilboð = Frír flutningur. H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Kjallaradætur fyrir klósett. Öflugur hnifur. Mótora staðsettir fyrir utan votrymi. Inntak fyrir vask, sturtu, baðkar. Margar stærðir sem henta fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði. Mjög öflugur og vandaður búnaður. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is

Stórviðarsög á braut. Afgjafar: Kohler bensínmotorar eða rafmotorar. Lengd á braut: 3,8 m, hægt að lengja um 1,52 m eða meira. Mesta þykkt á trjából: 66 cm. Framleiðandi, Timbery í Póllandi. CE merktur og vottaður búnaður. Hentar í alla stórviðarsögun. Hákonarson ehf. S. 892-4163, netfang: hak@hak.is

Magnaðir gafflar í hirðinguna og önnur störf. Álskaft og plastgreiða, nær óbrjótanleg. Þyngd 900 gr. Verð 9.500 kr. m.vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. Sími 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30.

Snjótönn frá Sami, 3 metra, m/tjakk, Euro festing. Verð 355.000 kr. +vsk. Aftvélar ehf. S. 480-0000.

Sanddreifari frá Sami, 2,3 metra, 3P og Euro festing. Verð 545.000 kr. +vsk. Aftvélar ehf. S. 480-0000

Snjótönn á bíl PRONAR PU-S25H, 2,1 m, 12V vökvakerfi, búkkadælu og stjórnbúnaði (eftirástæki). Tilboðsverð 490.000 kr. + vsk. Aftvélar ehf. S. 480-0000.

Steypubílar til sölu. MAN 35.480, 9 m3 tunna, árg. 2001. MB. Actros 3241, 8 m3 tunna, árg. 2003. BM Vallá ehf. Gylfi í síma 617-5192.

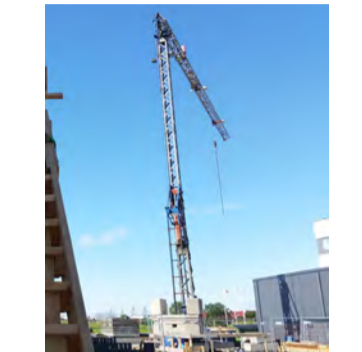
Ætlir þú að byggja þá gæti Nudura varmamótin verið lausnin. Auðvelt í uppsetningu, stærstu mótin á markaðnum, færri samsetningar og meiri hraði. www.aske.is. Uppl. í síma 660-1100.

Sveitarfélög / Verktakar. Getum skaffað sjálfsgandi dælubúnað fyrir vatn og skolp í mörgum stærðum. Rafdrifinn, traktorsdrifinn eða dísildrifinn búnaður, 80 mm upp í 450 mm. Allur slöngubúnaður og kúplingar. Netfang: hak@hak.is - s. 892-4163.

Til sölu salernishús. Það er 2,4 x 2,4 m. á stærð. Húsið er með tveimur salernum og vöskum. Geymsla er hinum megin í húsinu. Húsið er skemmt eftir bruna. Ein hliðin varð fyrir skemmdum en klæðningin þar er ónýtt að utan og hluti af þakinu. Það fylgja með plötur til að klæða að innan. Tilboð óskast í húsið eins og það er. Uppl. í síma 899-0011.

Til sölu Comansa HT28 byggingakrani árg. 1992, 28m bóma og 21m undir krök. Er í þokkalegu ástandi. Uppl. í síma 860-1700.

Glussaknúinn öflugur snjóblásari og dráttarvél. Blásarinn er knúinn af 350 hp mótör sem dráttarvél ber. Uppl. Rúnar í s. 894-8540 og Andri í s. 868-8354.

Framleiðum og eigum á lager krökheysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Framleiðum einnig flatpalla á krökgrindur til vélaflutninga og alls konar flutninga. Vagnasmiðjan.is - Eldshöfða 21, Rvk. S. 894-6000.

VERDO gæða spónakögglar í 15 kg pokum. Frábær sérstaklega meðhöndlaður undirburður fyrir hross. Brettaafsláttur og breitið keyrt fritt heim á höfuðborgarsvæðinu. Brimco ehf. Opið frá kl. 13-16.30. S. 894-5111 - www.brimco.is

Eigum nú á lager okkar grimmsterku skúffur úr Hardox 450 stáli, bæði á 4ra öxla bíla og trailer vagna. Getum einnig afgreitt samskonar palla, með sturtugrind, tjakk og öllu, tilbúna að setja á bæði notaða og nýja 3ja og 4ra öxla bíla á grind. Gerum líka við palla. Vagnasmiðjan, Eldshöfða 21 Rvk. S. 894-6000.

Bátar fyrir sjóstanga- og vatnaveiði. Allt að 40 gerðir í boði. Mjög vandaður búnaður á hagstæðum verðum. Framleiðandi: Polyester Yacht í Póllandi. www.polyesteryacht.pl. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is

VETRARTÆKI

- Mikið úrval á lager -

Sanddreifari f/ krök SL-290, 1m, 290 lítra, 89 kg
Verð: 179.000 kr + vsk

Sanddreifarar 3P og EURO festing
2m Verð: 495.000 kr. + vsk
2,3m Verð: 545.000 kr. + vsk

Salt- og sanddreifari HZS-10, 1 m3, glussadrifinn, með klumpabryt og tjakk
Verð: 1.370.000 kr. + vsk

Salt- og sanddreifari EPT15, 1,5 m3, rafstýrður, 12V
Verð: 1.250.000 kr. + vsk

Tokvam®

U-plógur UT 490.
Hægt að skekkja til hliðar og vængi fram og aftur. 262-490cm
Verð: 2.490.000 kr. + vsk

Fjölplógar VT320, VT380
Vinnslubreiddir frá: 258 til 380 cm. Sterkir plógar fánlegir með flotgrind fyrir mikinn hraða.
Verð frá: 2.000.000 kr + vsk

Snjóblásari 256 THS Flex
Vinnslubreiddir frá 256 cm
Verð frá 2.330.000 kr + vsk

AFVÉLAR
Vesturhrauni 3, 210 Garðabæ,
Sími: 480 0000, www.aftvelar.is

VETRARTÆKI

- Mikið úrval á lager -

Fjölplogur PUV3300
Breidd 3,3m, án festinga
Verð: 735.000 kr. + vsk

Fjölplogur PUV „M“ Diagonal
Án festinga
2,6m Verð: 830.000 kr. + vsk
2,8m Verð: 850.000 kr. + vsk
3,3m Verð: 950.000 kr. + vsk

Fjölplogur PUV - Heavy Duty
Án festinga
3,6m Verð: 1.190.000 kr. + vsk
4,0m Verð: 1.270.000 kr. + vsk

Snjötönn fyrir lyftara
2,5 m breið.
Verð: 195.000 kr. + vsk

Snjötönn, 3000 HD
3m, Euro festing
Verð: 355.000 kr. + vsk

Fjölplogur, SBM festing
VB-3200A, 3,2m, 1.155 kg
Verð: 1.470.000 kr. + vsk

VB-3700, 3,7m, 1.205 kg
Verð: 1.590.000 kr. + vsk

Snjóskófla með vængjum
SBM festing. Stærð: 3m til 4,54m
Verð: 1.250.000 kr. + vsk

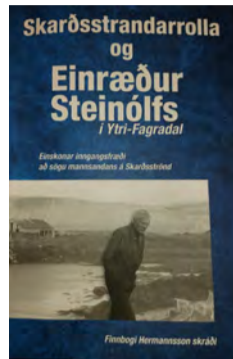
Flaghefinn 310-70
3m, +/- 32°, 1692 kg
Verð: 645.000 kr + vsk

Vesturhrauni 3, 210 Garðabæ,
Sími: 480 0000, www.aftvelar.is

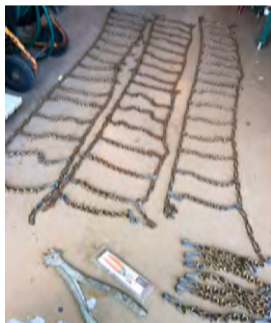
Til sölu Volvo XC70 Cross Country 4X4, árg. 2002, sjö manna, ekinn 330.000 km, mikið endurnýjaður, bensín, vel með farinn, lúxus eintak. Verð kr. 600.000. Uppl. í síma 822-4458.

Skarðsstrandarrolla og Einræður Steinólfs í Ytri-Fagradal. Skemmtiefni, menningarefni. Sölusími 861-8993, Finnbogi Hermannsson.

Peugeot Partner árg. 2015, dísel. Sjálfskiptur. Verð 1.690.000 kr. Uppl. í síma 848-4130.

Þrjár þverbanda snjókeðjur. Tvær ca 193x20 cm. Ein ca 204x25 cm. Sjö auka þverbönd. Ein lítill og ein stór tóng fylgja með. Uppl. í síma 892-7711.

Rafstöð: Genetech Corromatic, 48 kW, 50Hz 60Kva, 48Kv 83 Amper, 230 og 400 V inntök; 16 32 63 A. Hljóðdempari 52 dba, innbyggður 250 lítra díselankur, árg. 2008. 10.000 tímar. V: 1.900.000 kr. +vsk. Netfang: palljonsson1@gmail.com

Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir af kerrum. Sendum um land allt. Brimco ehf. Sími 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Glussadrifinn afrúllari. Festingar og slöngur fylgja. Vandaður og öflugur búnaður. Hákonarson ehf. Netfang: hak@hak.is - s. 892-4163.

Til sölu mjög öflug, traktorsdrifin brunndæla. Mikil hrærigeta: 18.000 L/mín. Vinnudýpt allt að 3 m. Dælan er 6 mánaða gömul og lítið notuð. Hákonarson ehf. Netfang: hak@hak.is - s. 892-4163.

Flaghefill/snjötönn. Breidd 3 m. snjóvængir fylgja. Verð kr. 751.000 með vsk. (kr. 606.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

4 negld Michelin vetrardekk á felgum til sölu, 285-70-19,5. Voru undir Volvo FL6. Nánari uppl. í síma 892-1157.

Toyota Land Cruiser, 4 felgur á sumardekkjum. 5 gata 285-60-18. Dunlop. Nánari uppl. í síma 892-1157.

Til sölu Scania vörubíll, R420 með epike saltkassa og með þækiltanka. Árgærd 2007. Ekinn 572.000 km. Beinskiptur og hann er framdrifinn. Ásett verð 5.200.000 kr. +vsk. Nánari uppl. í síma 892-1157.

Iveco Daily 50 C 14 HPI 2006, dísel. Bíll í góðu standi, ekinn 400.000 km. 6 gíra. 20 sæta. Ath. skipti á kjöti að hluta! Verð 1.000.000 kr. Uppl. í síma 820-5181.

Til sölu snjötönn (blað). 305 x 100 cm. Verð 250.000 kr. +vsk. Allar nánari upplýsingar í s. 892-1157.

Backhoe fyrir dráttarvélur og hjóla-skóflur. Margar stærðir. Gröfudýpt: 1,3-4,2 metrar. Margar stærðir af skóflum og öðrum aukabúnaði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Jarðvinnsluvélar fyrir landbúnað frá Póllandi og Ítalíu. Diskaherfi, tætarar sem jarða stórt grjót, plógar o.fl. Vandaður búnaður á hagstæðu verði. Hákonarson ehf. S. 892-4163. hak@hak.is - www.hak.is

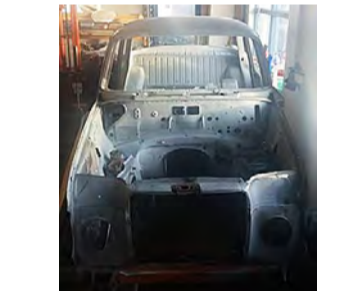
MAN 8-136 4X4. Flottur trukkur á grind, dekk 42" geta fylgt 52" dekk og felgur. Óska eftir stuttu vörheysi. Frekari uppl. í s. 777-4296 og gegnum netfangið proben.heidal@gmail.com

Cemtec sænskar skeifur og fjaðrir. Framleitt skv. reglum FEIF. Leitun að betra verði. Afsláttur ef keypt er í magni. Sendum um land allt. Brimco ehf. Efrbraut 6, Mos. S. 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Weckman rúlluvagn. Stærð palls 2,55 x 9 m. Verð kr. 1.990.000 mínus kr. 100.000 afsláttur = kr. 1.890.000 með vsk. (kr. 1.525.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

M-Benz 220 S, 1961. Glæsilegt uppgerðarverkefni, langt komið. Tilboð. Uppl. í síma 777-4296 og í gegnum netfangið proben.heidal@gmail.com

Rambler, blæjubíll 1966 og Nova wagon 1967, VWtrike. Óska eftir 9 sæta bíl, sjálfskiptum, dísel með gott töskupláss. Uppl. í síma 777-4296 og í gegnum netfangið proben.heidal@gmail.com

Innihræður fyrir haugkjallara. Rafdrifnar (3 fasa) eða glussadrifnar. Vinnudýpt: 130 cm eða meira. Einnig hægt að fá hræurnar glussadrifnar með festingum fyrir gálga á liðléttingum. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is / www.hak.is

Til sölu svört leðurhandtaska úr smíðu Jerome Dreyfuss, Billy M. Verð kr. 60.000. Uppl. um þessa vönduðu tösku er að finna á www.jerome-dreyfuss.com. Uppl. í síma 847-0878.

Til Sölu 5 hesta kerra, árgærd 2003. Nýskoðuð 2021, nýtt gólf. Eiginþyngd 820 kg. Burðargeta 2.380 kg. Heildarþyngd 3.200 kg. Uppl. í síma 894-2342, Halli.

Stórbaggagreið, ásoðnar Euro festingar og slöngur. Verð kr. 230.000 með vsk. (186.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Rafstöðvar með original Honda vélum og Yanmar dísil á lager. Stöðvarnar eru frá Elcos Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eignum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf. www.hak.is, s. 892-4163, netfang: hak@hak.is

Toyota Hilux 12/2015. Ekinn 106.000 km. 3 L vél. 35" dekk, nagla- og sumar. Verð: 6,3 mill. kr. Áhugasamir geta haft samband í síma 698-2859.

Caterpillar 442E traktorsgrafa til sölu. árg. 2008. Ek 3.250 tíma. Verð 6,2 mill. kr. án vsk. Er staðsett í Reykjavík. Uppl. í síma 891-8843.

Snjóskófla, 2,16 rúmmetra með JCB Q-fit tengi. 2,5 m breið. Hentar vel á skotbómulyftara o.fl. Verð 330.000 kr. +vsk. Uppl. í síma 866-3802.

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum fyrir magnþvingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háþrýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðklúplingum, flatir barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir aflugjafar: rafmagn, bensín/dísil, glussaknúnar (mjög háþrýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Háþrýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Óflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com. Aflugjafar; rafmagn, Honda bensín, Yanmar dísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Framleiðandi: Genetech Corromatic (Ostersund Svíþjóð). Motor Iveco F4GE0455A F650 4 cyl með turbo dísil Generator MecAlte 32 2L/4 Automatstart, hljóðdemparar 52dba 1500 rpm, 50Hz, 60Kva, 48KW 83Amper 230 og 400V inntak 16, 32, 63A, innbyggður dísil 250l, vagn galvanserað. Verð 1,9 mill. kr. án vsk. Uppl. í s. 612-0668.

Snjóblásari, 213 cm á cat. 2 þrítengió, vökvastýrt frákast. Kr. 590.000 +vsk. Einnig litlir og stórir salt- og sanddreifarar. www.hardskafi.is - sími 896-5486.

Traktorsdrifnar vökvastýrðir kurlarar, fimm stærðir, fyrir allt að 25 cm sver tré. Einnig óflugir viðarkljúfar og sagir fyrir eldivið, raftakló og stubbatætarar. www.hardskafi.is - sala@hardskafi.is - s. 896-5486.

Til sölu Massey Ferguson 5610, árg. 2016. Notaður 2.800 tíma. Fin vél. Verðhugmynd 6,7 millj. kr. + vsk. eða tilboð. Uppl. s. 847-7144, Guðni.

Kyro árg. 2009, ekinn 225.000 km. Tilboð óskast. Ný nagladekk + sumardekk á felgum. Vantar 9 manna bíl. Einnig Fiat Dukato húsbíll með öllu. Tilboð óskast. Uppl. í s. 777-4296 eða gegnum netfangið proben.heidal@gmail.com

Toyota Hiace, árg. 2004, 9 sæta, 2,L dísil, sjálfskiptur. Dráttarkúla. Ekinn 487.100 km. Bílnum hefur verið vel við haldið. Ný nagladekk + sumardekk. Bein sala: 500.000 kr. Uppl. í s. 777-4296 eða gegnum netfangið proben.heidal@gmail.com

Tökum að okkur hinar ýmsu viðgerðir á kerrum, hestakerrum sem og öðrum kerrum. Förum með þær í aðalskoðun. Pantíð tíma. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. Sími 894-5111. Opíð kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Weckman sturtuvagnar - Tilboð. 11 tonna. Verð kr. 1.570.000 mínus kr. 100.000 afsl. = kr. 1.470.000 með vsk. (kr. 1.186.000 án vsk.) 13 tonna. Verð kr. 1.790.000 mínus kr. 100.000 afsl. = kr. 1.690.000 með vsk. (1.363.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

MAN 8-163. Fjaðrabrotinn að aftan, búinn að kaupa aðrar samstæðar, árg. 1999. Fastur pallur, getur farið með eða án hans. Uppl. í síma 777-4296 eða gegnum netfangið proben.heidal@gmail.com

Glussaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíl og vinnuvél. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum sem dæla allt að 120 tonnum á klst. Einnig dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Glussadrifnir jarðvegsborar. Á traktora og allt að 60 tonna vinnuvél. Margar stærðir og gerðir af borum. Margar festingar í boði. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is - www.hak.is

M-Benz Gazelle 1979-1932 (Replega). Tilboð óskast. Uppl. í síma 777-4296 eða gegnum netfangið proben.heidal@gmail.com

Til sölu fjákkerra L:4 m x B:1.8 m. Heildarþyngd 1.800 kg. Tekur um 30 hausa. Hægt að taka efri skjólborð af. Árg. 2014, skráð og skoðuð. Verð 800.000 kr. m/vsk. Uppl. í síma 898-1599.

Til sölu Skoda Superb, 4x4, árg. 2014. Sjálfskiptur, dísil, 170 hp. Ekinn 121.000 km. Virkilega skemmtilegur og rúmgóður fjölskyldubíll með lögheimili norðan heiða. Uppl. í síma 861-9101.

Tilboð kr. 25.990. Lítil gastæki með einnota kútum og mælum. Engin leiga. Kristján G. Gíslason ehf. www.kgg.is - kgg@kgg.is - s. 552-0000.

Rúllugreip/faðmgreip. Ásóðnar Eurofestingar og slöngur fylgja. Verð kr. 189.000 m/vsk. H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

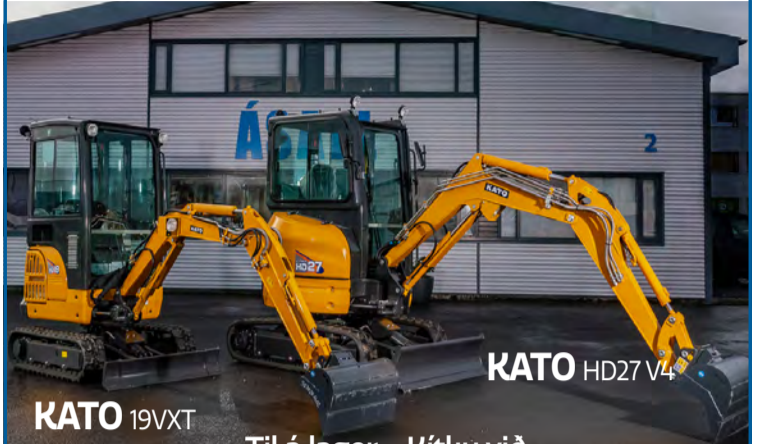

Brynningartæki. Úrval af brynningartækjum frá kr. 5.900 m.vsk. Brimco ehf. www.brimco.is. Efribraut 6, Mos. Sími 894-5111. Opíð kl. 13-16.30.

Úrval af hágæða vinnuvettlingum sem henta við íslenskar aðstæður. Skoðið úrvalið á heimasíðu okkar, Eurometal.is

Vandaðar vinnuvélur og kerrur

KATO 19VXT

KATO HD27 V4

Til á lager - Kítku við

Ásafl er umboðs- og þjónustuaðili Kato á Íslandi

Stema Bauma Tækjakerra

ÁSAFL

Til á lager - Kítku við

Ásafl er umboðs- og þjónustuaðili Stema á Íslandi

Ásafl ehf.
Hjallahrauni 2 220 Hafnarfirði
Sími: 562 3833
Opíð 8:30 - 17 virka daga
asafl@asafl.is

ÁSAFL
asafl.is

Framleiðnisjóður landbúnaðarins

Ertu með sauðfé, býrðu á lögbýli og ert að velta fyrir þér að fækka fénu eða hætta með það? Ef fækkun er umfram 100 vetrarfóðraða hausa og þú ætlar að fara út í aðra starfsemi á búinu, er þá aðlögunarsamningur sauðfjár eitthvað fyrir þig? Kynntu þér málið á www.fl.is/ adlogunarsamningar-i-saudfjar-raekt en umsóknarfrestur rennur út 15. feb. nk.

Parketslípun Og Málun

parketslípun og lagnir. Almenn málingarþjónusta 7728100
www.parketogmalun.is

Parketslípun og lagnir um allt land 25 ára reynsla. www.parketogmalun.is - s. 772-8100.

Kassar með góðri öndun undir kartöflur og grænmeti. Þeir eru niðurfellanlegir og taka þá 1/3 af plássi í hæð. Þeir eru úr PEHD plastefni, gæðavottuðu fyrir matvæli. Stærð: 1,0 m x 1,2 m (utanmál). Hæð innanmál: 0,6 m (fleiri hæðir í boði). Burðargeta 750 kg. Við erum að safna í þöntun sem verður gerð fljótlega. Erum líka að vinna í að finna góða kassa úr timbri. Áhugasamir hafi samband í s. 892-4163 eða hak@hak.is

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir: 10,8 kW – 72 kW. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d. mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Bændablaðið
Kemur næst út **20. febrúar**

Vantar þig bílskúr, hesthús, reiðskemmu eða iðnaðarhúsnæði stórt sem smátt?

Hús frá 40 m² og uppúr, höfum 84-112 m² sem kemur í febrúar óselt.

Upplýsingar veitir Ragnar s. 862-8810
Sparenergihus.dk

EYJALIND

Varahlutir í VOLVO

- Vinnuvélar
- Vörubílar
- Rútur

Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Vinnuvélar

Til sölu
Ný Brotskófla MB 120,4 fyrir 30-45 tonna beltavél

Verð 6.800.000 kr. +vsk.

Sími 480-0444
vinnuvelar@vinnuvelar.is

Tjald 10 x 20 metra

Til sölu er 2. ára gamalt tjald sem er 10x20m með 4 m vegg hæð. Inngangshurð er 4x4m.

IDEX

Tjaldið selst til niðurrifs þar sem það er uppsett í Reykjanesbæ.

Tjaldið er gert fyrir vindhraða allt að 40m/sek og 100 kg/m² snjóálag á þak.

Upplýsingar í s. 665-1700 eða á idex@idex.is

21,9% fólks á höfuðborgarsvæðinu les Bændablaðið

Heimild: Prentmiðlakönnun Gallup, okt.-des. 2019. Aldur 12-80 ára.

Lestur Bændablaðsins:

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFID ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

21,9%

á höfuðborgarsvæðinu

41,9%

á landsbyggðinni

29,2%

landsmanna lesa Bændablaðið

Hvar auglýsir þú? Bændablaðið

Sími: 563 0300 / Netfang: bbl@bondi.is / bbl.is

Til sölu

Afturhjóll með 48 volta rafmótor, stærð 26 x 1,95, rafhlöðubox og hraðastýring til sölu. Rafhlöður eru ónýtar. Verð 25.000 kr. Uppl. í s. 898-1702.

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása og drenmottur, útleiktækki, gúmmihellur og gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum. S. 820-8096. Netfang: jh@johannhelgi.is

Timbur í fjárhúsgólf. 32 x 100 mm: kr. 245 lm m/vsk. 38 x 100 mm: kr. 289 lm. m/vsk. H. Hauksson ehf. S. 588-1130. Netfang: hhaukssonehf@simnet.is

Vermeer rúllubindivél, fastkjarna með pökkunarborði, árg. 1999. Stranko kjarnfóðurbás, tvöfaldur og um 30 hálsbönd. Ný handtölva og 4 prentplötur, nýjar. 269 rúllur af hálm, saxaður í um 12 cm. Uppl. í s. 863-0233.

Til sölu stál stigahandrið og nýtt fallett litaskipt dídúljós, 220 volta með fjarstýringu, og tvö kerrunöf. Ath. skipti eða tilboð. S. 899-5189.

Passar þrjónavél með mótor og Brother þrjónavél. Seljast ódyrt! Uppl. veitir Helga í síma 820-4255.

Svefnsofi til sölu á 10.000 kr. Staðsettur í Hafnarfirði. Uppl. í síma 659-1608.

Óska eftir

Ford Econoline, má þarfnast verulegrar lagfæringar, en þarf að hafa gott boddý. Uppl. í síma 894-9249.

Óska eftir Ursus dráttarvél til uppgerðar, 355 eða 360. Skoða fleiri. Uppl. í síma 843-9729, Árni Steinsson.

Er einhver selabóndi sem er aflögu-fær með selkjöt, annaðhvort gefins eða fyrir lítið? Um það bil 10 kg. Uppl. í síma 551-5166.

Óska eftir haglabyssu cal 16 og Hornet 22x36. Til sölu á sama stað bremsuborðar 25x11 og 31x6 í fjögur hjól, nýtt. Hjól í hlaupakött 8 stk. burðarþol 5,16. Uppl. í síma 892-5023.

Óska eftir Isuzu Trooper, má vera vélarvana en verður að vera heill að öðru leyti. Uppl. í síma 898-3440.

Atvinna

Sextugur, snyrtilegur og reglusamur maður, mjög vel menntaður á rafmagns- tölva- og vélasviði, óskar eftir að komast til vinnu á snyrtilegt sveitabýli eða í fjölbætt fyrirtæki fram á haust, í u.þ.b. 6 mánuði frá byrjun mars. Vanur öllum sveitastörfum og hvers konar vinnu og með mjög mikla menntun, þekkingu og reynslu af hvers konar rafmagns-, tölva- og vélavinnu, mjög góð reynsla við vinnu og í viðgerðum á öllum landbúnaðartækjum, bifreiðum, vélum og einnig sem rafvirki við húsa- / iðnaðar- og skiparafmagn. Allir landslutar og hvers konar bú- og fyrirtækjaform koma til greina. Upplýsingar í síma 831-3002 eða fyrirspurnir og upplýsingar sendist á netfangið - bergnil@gmail.com

Stathis og Katrín, 19 ára vinnusamt par sem býr á Íslandi, óskar eftir vinnu við að planta trjám. Uppl. í gegnum netfangið stathisliou@gmail.com

Reyndur enskumælandi maður óskar eftir fullri vinnu við bústörf. Hefur áður starfað við mjaltir og fjölbreytta útiverkun. Upplýsingar gegnum netfangið mwb101@protonmail.com eða í s. +3584-0351-4928

Íslenskur maður á þrítugsaldri óskar eftir vinnu í sveit. Er vanur vinnu á búgörðum í Bandaríkjunum. Vanur ýmissi vélavinnu. Getur byrjað strax – óháð staðsetningu. Uppl. í síma 820-9918.

Pólskur maður, Krzysztof, vantar vinnu til frambúðar á kúa- eða sauðfjárbúi. Hann er 62 ára. Er búinn að vinna á kúabúi á Íslandi síðan í september. Vill fá vinnu með húsnæði. Talar góða ensku. Hafið samband á kj.macczak@gmail.com

Þjónusta

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í s. 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission, Akureyri. Netfang: einar.g9@gmail.com, Einar G.

Næsta Bændablað kemur út 20. febrúar

Bændablaðið

BÆKUR & MENNING

Vestfirska forlagið segir glæpasöggunum stríð á hendur

Þótt glæpasögur séu margar góðar sem slíkar, er hæpið að láta þær verða aðal lesmál þjóðarinnar. Með tilliti til þess hefur Vestfirska forlagið nú ákveðið að skora glæpasögurnar á Hólmi.

Í vestfirskum sagnaarfi er bæði spenna og dramatík, að ekki sé nú talað um húmorinn. Fólk hugsar oft ekki út í þetta. Það talar um þjóðlegan fróðleik með neikvæðum teiknum og jafnvel lítillsvirðingu. Vill frekar lesa í massavís einhverjar spennu- og glæpasögur sem kallaðar eru. En það er ekki síður spenna í því sem gerðist í raun og veru, eða átti að hafa gerst og stundum miklu meiri.

Glæpa- og spennusögum er hampað í fjölmöldum árið út og árið inn. Það er auðvitað bara ágætt finnst sjálfsagt mörgum. En væri ekki gott að hafa svolítið meira af öðru efni í bland? Mætti ekki vera meira jafnvægi í þeirri umfjöllun? Fyrsta framlag Vestfirsku for-

lagsins í glæpasögubardaganum er Hornstrandir og Jökulfirðir, alls 5 bækur sem forlagið gaf út fyrir nokkrum árum. Hornstrandabækurnar eru bæði spennandi og skemmtilegar og það sem meira er: Skilja heilmikið eftir til umhugsunar fyrir lesandann. En glæpasögurnar gleypa menn bara í sig með húð og hári og búið á punktum!

Svo má nefna allar vestfirsku gamansögurnar undir ýmsum nöfnum. Hinn miðlægi vestfirski gagnagrunnur gamansagna hjá Vestfirsku forlaginu er orðinn mjög umfangsmikill, eitthvað milli 30–40 bækur. Forlagið verður með mörg leynivopn í átökunum, til dæmis hinar miklu örlagasögur úr Árneshreppi eftir hann Guðlaug Gíslason frá Steinstúni og nefndu það bara! Það er af nógu að taka hér fyrir vestan í þeim bardögum sem fram undan eru!

Glæpasögubardaginn er hafinn!

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 20. febrúar
Blaðinu er dreift í 32 þúsund eintökum á yfir 420 dreifingarstaði um land allt og á öll lögbýli á Íslandi

Eggin farin að streyma frá Landnámseggjum ehf. í Hrísey:

Hugmyndin fæddist og þá var ekki aftur snúið

Landnámsegg ehf. afhenti sín fyrstu egg í Fjarðakaup í vikunni en eggin eru frá stórskemmtilegum frjálsum landnámsænum eins og stendur á umbúðunum. Umbúðirnar eru nýstárlegar þar sem 7 eggjum er pakkað saman í eina lengju.

„Við hjónin eigum hús í Hrísey en þar býr félagi minn Kristinn Árnason sem kom með þá hugmynd að vera með eggjabú eingöngu með landnámsænum og nýta húsnæði Svínarektarfélagins undir starfseminum.“

Mér þótti þetta frábær hugmynd og vildi vera með. Frá þeim tíma höfum við verið að vinna í þessu verkefni og höfum fjárfest í góðu húsnæði fyrir eggjabú. Við erum búnir að vera að gera gott útsvæði, setja upp fódurlínu og sjálfvirka varpkassa svo eggin þurfi ekki neinn þvott. Við viljum hafa þetta eins náttúrulegt og hægt er. Fjölskyldur okkar hafa líka lagt mikla vinnu með okkur í að ná þessu öllu saman. Það var svo verkefnið Brothættar byggðir sem var lykillinn að því að þetta var hægt,“ segir Valgeir Magnússon, annar eigenda Landnámseggja, um verkefnið.

Óvenjulegar pakkingar

Pakkingar eggjanna eru nokkuð óvenjulegar, þríhyrndar og rúma sjö egg. Eggin eru nú komin í sölu í Fjarðakaupum.

„Við köllum þessar umbúðir Langhús eftir húsakynnum forfedra okkar. Fjarðakaup hefur fest kaup á nánast öllu sem við getum framleitt á næstunni svo við munum ekki geta annað öðrum verslunum fyrst um sinn. En eggin munu einnig fást á Akureyri og að sjálfsögðu í versluninni Hrísey ásamt því að Verbúðin 66 í Hrísey verður með eggin á sínum matseðli í vor,“ segir Valli enn fremur.“

Já, það var merkileg stund þegar við sáum umbúðirnar komnar í búðina og með hinum eggjunum í kælningum. Nú er bara að sjá hvernig fólk tekur í þetta en við trúum því að fólk sé tilbúið núna árið 2020 að borga meira fyrir gæði og því ætti að vera pláss fyrir lítið eggjabú eins og okkur á markaðnum sem er að gera aðeins öðruvísi hluti,“ sagði Valgeir Magnússon hjá Landnámseggjum um þessa merkilegu stund.

„Nú erum við bara spennat að heyra hvernig fólk líkar varan. Við munum stækka búíð smám saman

Hér er Gunnlaugur Bragason hjá Fjarðakaupum með þeim Valli og Kristni hjá Landnámseggjum. Nýstárlegar umbúðir með 7 eggjum sem verja eggin mjög vel. Þær passa mun betur í ísskáp og/eda t.d. í bakpoka. Mynd / Landnámsegg

næstu mánuðina og það er aldrei að vita nema við náum að selja víðar síðar,“ segir Valli svo til viðbótar um málið.

Matvælaframleiðsla alltaf heillað.

„Þetta er mjög spennandi þar sem ég hef alltaf haft áhuga á að framleiða og sérstaklega matvæli. Ég var í sveit í sjö sumur sem krakki og unglingur svo ég hef alltaf haft áhuga á dýrahaldi og vinnu í kringum það.“

Ég hef lengi haft mikinn áhuga á matvællum, matargerð og næringu. Einnig er sjálfbærni og hvernig við getum skilað af okkur betri heimi en við tókum við honum mér hugleikið. Þarna finnst mér við ná að sameina þetta allt ásamt því að byggja upp starfsemi í Hrísey sem er eyja sem þarf fjölbreyttari atvinnuöguleika en eru þar nú. Svo er bara að sjá hvernig þetta þróast en við höfum áhuga á að reyna með einhverjum hætti að tengja ferðatengda þjónustu við þetta í framtíðinni.

Kristinn er vanari í þessum geira en hann hefur unnið við dýrahald í tugi ára. Lengst af hjá Svínarektarfélaginu en er núna bústjóri í svínabúinu Hraukbæ í Kræklingahlíðinni meðfram því að vera bústjóri Landnámseggja,“ segir Valli.

Nammiðagur 3 skipti í viku

„Hæðurnar eru miklir karakterar og hanarnir líka. En við erum með hana með hæðunum svo eggin eru

frjó ef einhver vill prufa að setja þau í útgunarvél. Það er að vísu öruggara þegar líður nær vorinu þar sem landnámsmaninn er frjórri eftir því sem daginn lengir á þessum árstíma. Þær hópast að okkur þegar við mætum með brauðafanga frá Kristjánsbakarí 3 daga í viku á nammiðögum. Þá setjast þær á öxlina á manni og æða í bakkana áður en maður nær að leggja þá frá sér.

Það er ótrúlegt hvað nammiðagarnir hafa mikil áhrif en varpið eykst um ca 15–20% daginn eftir miðað við hefðbundinn dag. Þær eru líka margar mjög gæfar og vilja láta klappa sér og halda á sér. Ég hef komið í hæsnabú í fortíðinni og ég man ekki eftir svona gæfum hænum. Eggin eru svo talsvert fjölbreytt að lit og misstór. Við höfum samt gert tilraunir og það þarf ekki að hafa áhyggjur við bakstur heldur nýta uppskriftir eins og þær eru þó svo eggin séu aðeins minni,“ segir Valgeir að lokum um verkefnið.

Jesús segir við hann:
„Ég er vegurinn,
sannleikurinn
og lífið.
Enginn kemur
til föðursins,
nema fyrir mig.“

JÓH. 14.6

Vinnuvélar

Til sölu:
Nýr NC beltavagn
Sturtar á 3 vegu
Tekur 0,7 m³ - 1,5 tonn

Verð 2.300.000 kr. +vsk

Sími 480-0444
vinnuvelar@vinnuvelar.is

RÉTTUR

- Bílaréttingar
- Sprautun
- Tjónaviðgerðir

Hamarshöfði 10 - S. 587-6350

Lely Center Ísland **DRIFSKÖFT OG DRIFSKAFTAEFNI**

Reykjavík: Krókháls 5F - Sími 414 0000 - www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 - Sími 464 8600

ÁSCO

BÍLARAUFMAGN

OKKAR ÆR OG KÝR
— STARTARAR OG ALTERNATORAR —

Einnig í lager: Hjómflutningstæki frá Alpine. Varahlutir í startara. Rafgeymar. Aðalljósaperur. LED perur. Hátalarar. Tengi fyrir togepill. Hleðslutæki. Útvarpsloftnet. Rafhlöður. Fjarlægingar. Fjarstart í bíla. Radarvara. Starkaplar. Áriolar 12V og 24V / 240V. Hjóðnemar fyrir rútur, voltmælir, amperemælir, spennuflútur 24V / 12V, veltanalettar, loftnæstframlenging. Kerntenglar. Bryttar fyrir 13P kamutengla. Öryggi. Sjálfvirk öryggi í bíla. Ölskyggja 20 og 30mm. Postulinsönggi. Öryggjahlöður. Stór öryggi uppi 250A. Stefnuflútur fyrir Landrover. Snúrusett fyrir bassakulur. Bassakulur. Övulnour. Spennuáttar. Dúsur. Rafgeymstærir. Væðingarskipti. Öskubúur. Þveigisúta. Tengi. Övulnour. Væðingarskipti. Startarar. Löggi í alternator. Hafi í alternator. Hafi í alternator. Hafi í alternator.

Glerárgata 34b við Hvannavelli • S 461 1092 • asco.is **BÍLARAUFMAGN**

Alternatorinn eða startarinn bilaður?

Viðgerðir og sala á alternatorum og startörum í flestar gerðir bíla, báta og vinnuvéla.

Hjólástillingar, úrval af ljósum á kerrur og eftirvagna, kerrutenglar, kaplar, perur og tengi.

Sendum um allt land.

www.pgs.is
pgs@pgs.is
s 586 1260
Viðarhöfði 1, 110 Reykjavík

PG Startþjónustan
Alternatorar & Startarar

Er um með varahluti og þjónustu fyrir allar JCB vélar

S: 527 2600

Vélavit
Sala - Þjónusta
www.velavit.is

Bændablaðið
á bbl.is og líka á [Facebook](https://www.facebook.com/bbl.is)

LANDSHÚS

ÍSLENSK HÚS - SÉRHOÑNUÐ FYRIR
ÍSLENSKAR AÐSTÆÐUR

Viltu lækka
byggingar-
kostnað?

FOSSAR EINBÝLISHÚS

FOSSAR eru stöðluð einbýlishús sem Landshús hannar og framleiðir. EFLA verkfræðistofa á Akureyri sér um tæknilega hönnun á öllum húsunum okkar. Burðarvirki, festingar og allt efnisval er skv. íslenskri byggingarlöggjöf.

Landshús hefur þróað sitt eigið einingakerfi með það að leiðarljósi að uppsetning sé fljótleg og um leið hagkvæm.

FOSSAR eru hefðbundin timburgrindarhús sem hefur verið farsæll byggingarmáti á Íslandi um langt skeið.

BREYTINGARMÖGULEIKAR

Ýmsar breytingar er hægt að gera á stöðluðum húsum svo húsin henti aðstæðum og afstöðu lóðar í hverju tilfelli.

- Hægt er að stækka húsin í alla enda (stofu- og eldhúsálmur, herbergjaálmur og bílskúr)
- Hægt er að spegla húsunum á alla vegu.
- Hægt er að breyta innra skipulagi þ.e.a.s. breyta herbergja-skipan eftir óskum.
- Hægt er að velja um liti á gluggum, hurðum, þakstáli, rennum og flasningum.
- Glugga og hurðir er hægt að færa til, stækka, minnka, breyta opnunum, setja auka glugga, velja um þriggja punkta læsingu eða venjulega o.s.frv. Einnig er hægt að velja um mismunandi gluggagerðir:
 - Timbur
 - PVC
 - Álklætt timbur (viðhaldsfrítt)
- Hægt er að velja um mismunandi utanhússklæðingu:
 - Greni (kemur ómáluð)
 - Lerki (kemur ómáluð en er viðhaldsfrí)
 - Hægt er að sleppa utanhússklæðingu (ef t.d. óskir eru um að klæða með bárujárnri eða áli)
- Hægt er að velja um mismunandi innanhússklæðingu
 - Rakavarðar spónaplötur
 - Gífs
 - Séróskir

FOSS 1 | Stærð íbúðar: 102 fm
Verð: 13.566.000,-

FOSS 2 | Stærð íbúðar: 119 fm
Verð: 15.410.000,-

FOSS 3 | Stærð íbúðar: 145 fm
Verð: 18.270.000,-

Við veitum góða ráðgjöf þegar kemur að vali á öllu ofangreindu.

UPPSETNING

Landshús býður upp á möguleika að panta uppsetningu með húsinu. Við mætum á staðinn og reisum húsið gegn sanngjörnu gjaldi.

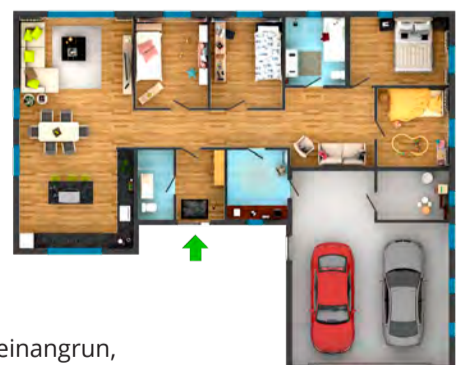
FOSS 4 | Stærð íbúðar: 145 fm | Stærð bílskúrs: 35 fm
Samtals: 180 fm | Verð: 22.680.000,-

ALLAR TEIKNINGAR SEM SKILA ÞARF
INN TIL BYGGINGARFULLTRÚA FYLGJA
MEÐ UPPÁSKRIFAÐAR AF LÖGGILDUM
HÖNNUÐI FYRIR STÖDLUÐ HÚS.

FOSS 5 | Stærð íbúðar: 153 fm | Stærð bílskúrs: 58 fm
Samtals: 211 fm | Verð: 25.305.000,-

Skilalýsing:

Húsin afhendast ósamsett. Þegar húsin hafa verið reist eru þau tilbúin að utan, að innan eru tilbúin undir tréverk (einangrun, rakasperra, lagnagrind, innanhússklæðning og þiljur í loft). Allir milliveggjir fylgja með. Kaupandi sér um steypa plötu og allar lagnir.

EFLA verkfræðistofa á Akureyri sér um tæknilega hönnun á öllum húsunum okkar. Öll hönnun á burðarvirki, festingum og allt efnisval er skv. íslenskri byggingarlöggjöf.

STYRKUR - HAGKVÆMNI - HÖNNUN

Landshús - Sími 553 1550 - landshus@landshus.is - www.landshus.is

LANDSHÚS